

ב"ה

פתח דבריך יאיר

פתחי דבר מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח לספרים וקונטרסים

תשורה

מהתוועדות חסידים לרגל האופרופעניש של

הת' חיים עוזר שי' בוטמאן

שבת פרשת וארא, ג' שבט, ה'תשפ"ד

770, בית משיח

**"כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע זי"ע אמר שלא עיין מעולם
בהקדמה מחיבור זולת במקום שההקדמה עצמה ספר"
(תורת שלום - ספר השיחות ע' 53)**

בהמשך לבואו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח לחצי כדור התחתון - כ"ח סיון
ה'תש"א - יסד כ"ק חותנו אדמו"ר מהוריי"צ (בשנת ה'תש"ב) את "הוצאת ספרים
קה"ת", ומסרה להנהלת הרבי (בין שאר המוסדות).

לאחר מכן - ה'תש"ג - יסד הרבי הריי"צ מחלקה בקה"ת בשם "ספרי" - אוצר
החסידים - ליובאוויטש" להדפסת ספרי רבותינו נשיאינו, ומינה את הרבי לעורך
הראשי.

במשך השנים הדפיס הרבי ספרים רבים הן בנגלה והן בנסתר וככל שהזמן
התקדם הדפיס וגילה יותר ויותר באופן של "בזבוז האוצרות".

במשך שנים רבות, בראש (כמעט) כל ספר או קונטרס הופיע פתח דבר מעת
המו"ל עליו חתום הרבי בשמו הקדוש¹ (ע"פ רוב נקרא בשם פתח דבר, ובפעמים
אחרות: הקדמה, מעין הקדמה, פרשת דבר ופשר דבר).

מלבד העיקר - היות הפתחי דבר נדבך בתורתו של משיח, עיון בהם מלמדנו
רבות הן על תוכן הספרים והן על העבודה הרבה שהשקיע הרבי בעריכה, הגהה
הדפסה והו"ל.

כמו"כ אחרי הסתלקות הרבי הריי"צ ה'י' כותב הרבי בפתחי דבר דבר לקונטרסי
המאמרים של הרבי הריי"צ (שי"ל לקראת יומי דפגרא) ענינים שונים בקשר עם
הזמן ובדגש מיוחד על התקשרות לנשיא, ובכך היוו הפתחי דבר במה ראשונית
לחסידים המרוחקים ולכלל ישראל לטעום מתורתו של הרבי².

* * *

קובץ זה מאגד את פתחי דבר אלו. הקובץ סודר לפי סדר ההוצאה לאור, ע"פ
התאריכים המופיעים בפתחי דבר. בסוף הקובץ - מפתח ספרים לפי סדר רבותינו
נשיאינו³.

1. החל מתש"ג (התייסדות אוצר החסידים) ישנם פתחי דבר באופן סדיר בקונטרסים עד שנת
תשי"ט ובספרים עד תשכ"ד. לאחר מכן היו כמה יוצאים מן הכלל, ובד"כ נדפסו הפתחי דבר
בחימת "אוצר החסידים", אף שגם אז הג' הרבי את הפתח דבר ורשם את התאריך בסופו.

ולהעיר, הפתחי דבר עם חתימת שמו הק' הופיעו (ע"פ רוב) בספרים אותם ערך הרבי, הוסיף
הערות וכו', משא"כ בשאר ספרי אוצר החסידים.

2. וראה אג"ק חכ"א אגרת ח'קו: "במ"ש אשר מר א.ש. שי' רוצה להוסיף מדור וכו', ונתן לו
ההנחות בלתי מוגהות - בודאי לכל לראש ימציא לו את ההנחות המוגהות ורק בתור הוספה הנחות
הנ"ל. והרי גם הענינים המוגהים רבים הם לפי ערך, וכמו הנדפסים בקובצי ליובאוויטש דעתה
והחבורות שהופיעו לפני י"ד י"ג שנה, מכתבים הכללים ומכתבים התוכנים לפרטים, מה שנדפס
בבטאון, הקדמות קונטרסים **דשנת תש"י-א**, המפתחות לס"ב ועוד ועוד".

3. המפתח הוא לפי ספרי רבותינו נשיאינו, ומצורפים במוסגר גם ספרי תולדותיהם, הוספות
לספריהם ורשימות מאמריהם.

הקובץ כולל רק את הפתחי דבר עליהם חתם הרבי בשמו הק' (הרבי כתב פתחי דבר נוספים וחתם בשם הוצאת "קה"ת", "מחנה ישראל", מערכת "אוצר החסידים", המו"ל וכיו"ב⁴).

הצילומים נלקחו ברובם מההוצאות המקוריות ובחלקם מהוצאות מאוחרות, שם הובאו הפתחי דבר המקוריים.

בכמה סדרות (כגון שו"ע, שו"ת צ"צ וכו') הובא בראש כל כרך אותו הפתח דבר. לכך הבאנו את הפתח דבר פעם אחת, פרט למקרה בו שונו פרטים בספרים הבאים בסדרה.

* * *

בטוחנו שהקובץ יתקבל בתשואות חן בקרב קהל שוחרי התורה ולומדי ומחבבי כתבי רבינו,

ויוסיף הקובץ בהכרה שה"פתח" לכל "דבר" הוא הנשיא אשר "ממנו ועל ידו הם כל ההשפעות בגשמיות וברוחניות" (ראה לקמן ע' 76), והוא המשביר בר לכל הארץ,

ובמילא יוסיף בהביטול וההתקשרות אל נשיא הדור כ"ק אדמו"ר, "הנשיא הוא הכל", שבכאו"א - מציאותו וכל עניניו, בכל מכל כל, נעשים קודש לנשיא הדור, עי"ז שמלאים וחדורים בקיום שליחותו של נשיא הדור - משה רבינו שבדור, גואל ראשון הוא גואל אחרון - שענינו העיקרי "להביא לימות המשיח" בפועל ממש⁵,

וכל זה ימהר ויזרז עוד יותר את התגלותו השלימה לעיני כל יושבי תבל של כ"ק אבינו אדמו"ר מלך המשיח, ויגאל את כל קהל עדת ישורון מארבע כנפות הארץ ויוליכנו קוממיות לארצנו ארץ הקודש ולירושלים עיר הקודש - "עיר שחבורה לה יחדיו" - ולהר הקודש ולבית המקדש השלישי והנצחי - "בית הוי' נלך" - ולקודש הקדשים ועד לאבן השתי שממנה הושתת כל העולם כולו, ו"שמה ישבו . . . כסאות לבית דוד", וישמיענו נפלאות מתורתו - תורתו של משיח, ותיכף ומי"ד ממ"ש!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

בית משיח, בית רבינו שבבבל,
ביהכנ"ס ביהמ"ד ובית מעשים טובים של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח,

770 איסטערן פארקוויי, ברוקלין, נ.י.,

"אין דעם ארט וואו מ'געפינט זיך איצטער"

"ומשם שב הקב"ה עם כל בני" להמקדש שבירושלים להשרות ולגלות בו שכנתו לעולם ועד"

להערות ותיקונים: ecumvpt@gmail.com

4. לדוגמא: קובץ מכתבים א (תרצ"ו). לקוטי דיבורים - פורים תש"א (תש"א). שנים אוחזין בטלית (תש"ב). תהלים אהל יוסף יצחק (תשי"ב, תשי"ג). קונטרס אהבת ישראל (תשל"ו).

5. ע"פ לשון הרב בשיחת שבת פרשה זו (וארא) תשנ"ב.

ווענדונג פון מחנה ישראל

ב"ה.

גלייך ביי זיין אַנקומען אין אמעריקע מיט צוויי און א האַלב יאָהר צוריק, האָט כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א אָנגעהויבען אן אונערמידליכע ארבייט אויף צו וועקען די אַמעריקאַנער אידען צו תשובה, תורה ומעשים טובים, אויף קלאָהר צו מאַכען, אַז די גזרות קשות אויף אידען אין דאָס די חבלי משיח, און אז איין רעטונג איז פאראן, און דאָס איז: --

„לאַלְתֵּר לְתוֹבָה, וְאִם דוֹרֵךְ דַּעַם וּוְעַם זַיִן לְאַלְתֵּר לְגִּאוּלָּה שְׁלֹמָה ע"י מִשִּׁיחַ צַדִּיקוֹ בַּחֲסֵד וּבְרַחֲמִים".

די רייד פון כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א האָבען געהאַט זייער פעולה. אין ברייטע קרייזען פון דער אידישער באַפעלקערונג האָט זיך אָנגעהויבען א תשובה-באַוועגונג, און פארשידענע אידישע אָרגאַניזאַציעס האָבען אוועק געשטעלט תשובה-פּראָפּאַגאַנדע אויף זייער סדר-היום.

אום צו געבען יעדען די מעגליכקייט צו באַקענען זיך מיט די רייד און בריף פון כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א וועגען „לאַלְתֵּר לְתוֹבָה" און „לאַלְתֵּר לְגִּאוּלָּה", דרוקען מיר דערביי א זאַמלונג פון א טייל רייד און בריף פאַר דער לעצטער צייט.

מיר זיינען מעורר און האַפען, אַז די רבנים און די בני-תורה שי' און בכלל יעדער איינער ווער עס איז א בעל-השפעה וועט, אין איינקלאַנג מיט דער אויפפאָדערונג פון כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, אויסנוצען די ימי-הסליחות און עשרת ימית-תשובה אויף:

(א) קלאָהר מאַכען, אז די איצטיגע גזרות קשות אויף אידען אין דאָס די חבלי משיח;

(ב) מעורר זיין יעדען צו תשובה אמתית וחזק בקיום התומ"צ;

(ג) דערקלעהרען דעם ענין פון טהרת האויר ע"י חזרת אותיות התורה, ובפרט משניות, אומעטום וואו מען מעג ע"פ דין;

(ד) זעהן אז אלע זאַלען זיך איינשרייבען אין חברות תהלים, וועלכע, איינשליסענדיג זיך אין דער חברת תהלים העולמית בירושלים תובב"א, וועלען זיך אזוי ארום באַטייליגען אין איהר תפלה בעד כלל ישראל.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,

לאַלְתֵּר לְתוֹבָה — לאַלְתֵּר לְגִּאוּלָּה.

מחנה ישראל

מנחם שניאורסאָהן, יושב ראש ועד הפועל

לוח שנת ה'תש"ג

YOUNG SCHOLAR'S POCKET CALENDAR 5703

MERKOS	מ ר כ ז
L'INYONEI CHINUCH	ל ע נ י נ י ח נ ו ך

770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y.

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש

ב"ה, ער"ה ה'תש"ג

Dear Children:

The Merkos L'inyonei Chinuch — an institution entirely devoted to your benefit — is presenting you with this pocket calendar — The Young Scholar's Pocket Calendar, 5703, which will surely become a favorite with you.

Make this Calendar your constant companion and take full advantage of the knowledge and wisdom it contains. This Calendar should not merely tell you the date of the month, but, what is more important, the significance of each day. Time is a very great treasure. A minute lost or wasted can never be restored. Time can be very valuable, but it can also be absolutely valueless— all depending upon how you use it. Therefore, you must not let your time pass by without making full use of it, giving it the fullest measure of meaning and worth—Jewish meaning and worth.

The Calendar should remind you constantly that you are children of the Jewish people—the nation to whom G-d gave the holy Torah on Mount Sinai, making Israel unique and eternal.

just as the Torah and G-d are unique and eternal. Only through keeping the Torah and its commandments, can the Jewish people enjoy G-d's special protection and care.

The Calendar should remind you that in you, dear children, lies the hope of the whole Jewish people. You, the children of today, are the grown-ups of tomorrow. Soon you will become full-fledged members of our people, with all the privileges as well as the responsibilities that this bestows upon you as children of G-d, as it is written: "Ye are children unto the Lord your G-d." (Deut. 14:1)

Looking into the Calendar daily you should ask yourselves the question: "What can I do today to prepare myself for, and do justice to, my duties and responsibilities?"

Wishing you success and a happy and prosperous New Year, and with the blessing of

לשנה טובה תכתבו ותחתמו.

MERKOS L'INYONEI CHINUCH

Mendel Schneerson,
Chairman, Executive Committee

מ ע י ן ה ק ד מ ה .

תכנית קובץ זה ומטרתו (גם שמו) מבוארות במכתב
כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א מיום כ' כסלו תש"ג, וז"ל:

"הג החגים י"ט כסלו שהוא ראש השנה
לתורת החסידות חב"ד . . . יואיל
לסדר לוח השנה מתחיל מ"ט כסלו זה
עד י"ט כסלו הבע"ס, ויבואו בו ביחוד:

(א) שיעורי למוד בחק יומי השוים
לכל נפש — חוץ מזה דכל חד וחד
לפום שיעורא דילי' — והם:
א. חומש עם פירש"י. ב. תהלים
— אחר תפלת שחרית, כמו שנחלק
לימי החדש. ג. שיעורי למוד
תניא כפי אשר חלקתיו לימי
שנה זו.

(ב) מנהגי חסידי חב"ד.
(ג) לקוטי פתגמים מתורת החסידות
ודרכי החסידים, ענינים קצרים
לכל יום מימות השנה.
את הלוח אשר יסדר יכנה בשם **היום יום**,
לוח אור זרוע לחסידי חב"ד.

הפתגמים אשר במאסף זה — ואשר רובם בא בדפוס
לראשונה — מלוקטים משיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א
ומכתביו, ועד כמה שהי' אפשר נעתקו בלשונם כמו
שנאמרו או נכתבו, ולכן חלק מהם בא באידית.
המלקט בחר בענינים ומאמרים כאלו, שגם אנשים
סאין להם אלא ידיעה כל שהיא בתורת החסידות יוכלו
להבינם.

בתור הקדמה ללוח זה באה רשימת ראשי פרקים
מתולדות בית רבינו, על פי הידיעות הנמצאות ביומנו
של כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א וברשימותיו.

מנחם שניאורסאהן.

הערה: בכל מקום שנכתב בלוח "אאמו"ר" ו"אאזמו"ר",
הכונה לאביו (כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע)
ולזקנו (כ"ק אדמו"ר מקה"ש נ"ע) של כ"ק
אדמו"ר שליט"א.

ה ק ר מ ה

ב"ה

חוברת זו היא רשימת שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א בסעודות חה"פ שנה זו. וכפי הנהוג חלק גדול מהם נרשם כמו שנאמר — אידית.

מנהג בית הרב, בקבלה מדור לדור, להתחיל סדר הראשון תיכף אחר תפלת ערבית ושלא להאריך בו, כדי לאכול האפיקומן קודם חצות לילה. לא כן סדר השני, אשר עורכים אותו בשעה מאוחרת בלילה והאדמו"ר מאריך בביאור ההגדה ובעניני תורה והתעוררות לעבודה.

שיחות על נושאים מעין אלו מוצאים מקום גם במשך שאר סעודות היו"ט ובפרט בסעודת יום אחש"פ.

כדרך שיחה — באים הענינים מקוטעים, ומהם שאין נזכרים אלא במלים אחדות, כי מבוארים הנושאים כדי צרכם בספרי ומאמרי תורת חסידות חב"ד.

בכדי להקל על המעין בחוברת זו בא: א) מפתח בראש החוברת, ב) ציונים — בשולי הגליון — מראי מקום שם יוכל כל אחד לברר ולהעמיק ידיעתו בענין המובא באות זו. אין המ"מ באים לסמן כל המקומות שמדובר בהם ע"ד הנושא, כ"א לציין מקום אחד או שנים בספרי תורת חסידות חב"ד המצויים, או במאמרים הנדפסים (או שעכ"פ נעתקו במאות העתקות) שבהם ימצא ביאור הענין.

* * *

הספרים אשר יצאו לאור עד עתה על ידי מערכת „אוצר החסידים" נתקבלו בחיבה בין חוגים שונים במדינה זו ומחוצה לה.

ושמחים אנו להודיע לכל קהל קוראי ולומדי ספרי ה„ספרי" — אוצר החסידים — ליובאוויטש" כי בקרוב יופיע לאור „קונטרס ומעין" לכ"ק אדמו"ר ז"ע, עם מבוא וקיצורים מכ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א.

מנחם שניאורסאהן

תמוז תשג"ה ברוקלין.

ה ק ד מ ה

ביום ב' ניסן ה'תש"ב — יום הלולא של כ"ק אדמו"ר מחורש"ב
 נ"ע — בהתועדות חבורת תלמידי התמימים נתקבלה ההצעה לייסד
 קרן מיוחדת להדפסת סאמרי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, ושם הקרן
 „קרן שלום“.

בהסכם כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הוחלט להוציא לאור ראשונה
 את שלשת הקונטרסים אשר לאדמו"ר נ"ע: קונטרס ומעין, קונטרס עין
 חיים, קונטרס העבודה.

— קונטרס התפלה נדפס כבר בחורף ה'תש"ב —

אחרי שעלה ביד ועד המו"ל להתגבר על כמה מניעות שהיו
 בדרכו, חנה יו"ל בזה קונטרס ומעין עם קיצורים ומבוא מכ"ק מו"ח
 אדמו"ר שליט"א. פרשת המבוא מבוארת במכתב אלי הנדפס לקמן.

לתועלת הלומד ומעיין בא בתחלת הקונטרס מפתח הענינים
 ונתוספו בפנים מ"מ הפסוקים, סאמרי רו"ל וכו'.

מנחם שניאורסאהן.

ה ק ד מ ה

מערכת „אוצר החסידים“ נגשת בזה להו"ל קובץ „שלשלת האור“ והוא קובץ חוברות, כל אחת מהן מיוחדת לאחד מנשיאי חסידי חב"ד ורבותיהם.

שלשלת אשר המבטת הראשונה שלה הוא אור תורת הבעש"ט, ומבטת אחוזה במבטת עד כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א.

כפי התכנית יבואו בכל חוברת: ראשי פרקים מתולדות חיי הנשיא, רשימת חבוריו, איזה מחדושי תורתו מאמריו או מכתביו שלא נתפרסמו ע"ע וכיו"ב.

מפני כמה סיבות יו"ל ראשונה חוברת המוקדשת לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע.

* * *

צוותא הראשונה של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע הנדפסת בחוברת זו, בהשמטת החלק שלא ניתן לפרסום, נכתבה בליובאוויטש בשנת תרמ"ח לערך.

* * *

ויה"ר אשר ימצאו במהרה האמצעים הנחוצים להדפסת שורת מאמריו המבארים עיקרי תורת החסידות ונודעים בשם „המשך יו"ט של ר"ה, רס"ו" (סא מאמרים) ו„המשך בשעה שהקדימו, תער"ב" (קמד מאמרים).

מ נ ח ס ש נ י א ו ר ס א ה ן

מרכז לעניני חינוך

MERKOS L'INYONEI CHINUCH

770 Eastern Parkway, Brooklyn 13, N. Y.

תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש

ב"ה, ער"ה ה'תש"ד

My Dear Young Friend:

The enthusiastic reception enjoyed by last year's Pocket Diary has prompted us to publish a similar "encyclopedic diary" for this year, too.

This volume is written as a continuation of last year's. It is intended to serve you as a pocket encyclopedia of Jewish learning and scholarship, arranged in the form of daily lessons and quotations. A "pearl" of Jewish wisdom and scholarship for each day of the year is the motive.

Of last year's volume we have retained only the form and certain essential calendar-information. In this volume, in addition to supplementing the table of "Some Outstanding Events," we have added two important features: a) an article entitled "TORAH and MASSORAH," showing how our sacred heritage has been handed down to us from generation to generation, since the Divine Revelation on Mt. Sinai to the present day, and b) an INDEX OF AUTHORS AND BOOKS quoted in both this year's and last year's volumes.

Grateful appreciation is herewith extended in the name of the Merkos L'Inyonel Chinuch, to Dr. Nissan Mindel for his English redaction of these volumes, and for compiling the said Index.

Following the precedent of last year's volume, where in my introductory talk I touched upon the priceless value of Time, I will again take advantage of this space to point out to you another outstanding feature of the Jewish outlook on life, brought out by the significant arrangement of the Jewish week.

Our week begins with a working day, whilst the day of rest—the holy Shabbos—comes only after the six working days of the week.

This indicates that the purpose of Man on this earth is not to spend his time indolently, in holidays and festivals, but to **WORK** for his spiritual, no less than for his material welfare, as well as for that of his community. Thus it is written in the Torah, immediately following the creation of the first man: "And the Lord G-d took Adam, and put him into the garden of Eden to work it and guard it" (Bereshis 2:15). It was G-d's will that man should develop within him those Divine gifts—his Divine soul and spiritual qualities—in order that he may become a partner in bringing out the blessings of the world he lives in.

It is for this purpose that G-d gave us the Torah (a word derived from the Hebrew word meaning 'to teach') to teach us the form of 'work' and the manner of 'guarding' to be done, in order that we fulfill our task and bring true happiness to ourselves and to the world around us.

And let no one say, What can I do to help in this lofty task? For this world is a great royal palace, the palace of G-d, King of the Universe, erected out of numerous component parts, big and small. Even the smallest particle of the great edifice would leave a gap if it were missing. Each one of us **MUST**, therefore, do his share.

Moreover, our Sages said: "They are alike who achieve more or less, so long as they do it with true devotion to G-d". (Mishnah, end of Menochoth). Whatever one can do, big things or small, he should do it with all his heart, and with due recognition that he is fulfilling the Divine purpose which alone justifies his existence.

We trust that you will do your share with all your heart, and we wish you success.

לשנה טובה תכתב ותחתם

Mendel Schneerson,

Chairman, Executive Committee

ה ק ד מ ה

מעת אשר נתפרסם אשר יום השמונה עשר בחודש אלול הוא יום ההולדת של הבעש"ט ושל רבינו הזקן — נהגו, בכמה מקומות ובפרט בבתי כנסיות חסידי חב"ד, לעשות אותו יום-התועדות בסיפור מעשי צדיקים, חיזוק בדרכי החסידים בכלל ואהבת ישראל בפרט וקבלת החלטות בקביעות עתים ללימוד התורה-הנגלה והנסתר.

בהתעוררות מיוחדת חוגגים יום הולדת זה בבית הרב והאדמו"ר אומר דברי התעוררות בתורה ועבודה ולפעמים — גם מאמר חסידות.

* * *

בקונטרס זה באו שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א בימי חי—כ אלול ה'תש"ג, בצירוף מאמרים ורשימות השייכים אליהם.

כמו בהוצאות הקודמות באו בשולי הגליון מראי-מקומות והערות מאת המו"ל.

מנחם שניאורסאהן

סבת, ה'תש"ד, ברוקלין.

ה ק ד מ ה

בקונטרס זה נכנסו שיחות ומאמרי דא"ח של כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א שנאמרו בקישור עם ביקורו — ובעת ביקורו — בעיר שיקאגא בחורף שנת ה'תש"ב.

* * *

כדי לתת מושג מהרושם אשר עשה הביקור בחוני היהדות החרדית — הננו מצרפים בסוף הקונטרס מאמר אחד הרבנים בשיקאגא אודות הביקור.

* * *

כמו בשאר הוצאותינו כאו גם בקונטרס זה מראי מקומות בשולי הגליון מאת המו"ל. כן הקדמנו בראשיתו יומן הנסיעה.

מ נ צ ח ם ש נ י א ו ר ס א ה ן

קיץ ה'תש"ד, ברוקלין, נ. י.

לקוטי תורה - תורת שמואל והחרים - תרל"א

ב"ה

פ ת ח ד ב ר

בספר זה באה שורת מאמרי רא"ח א) של כ"ק אדמו"ר מהר"ר שמואל — מהר"ש — נ"ע הידועה בשם והחזרים — תרל"א, זאת אומרת: א) המאמר הראשון של המשך זה מתחיל בתיבת והחרים (ר' את לשון יד מצרים — ישעי' יא, טו), ב) מאמרים אלו נאמרו בשנת תרל"א.

הדרושים אשר בהמשך זה — או בהמשך כיוצא בו — התחלתם היתה: פסוק, מאמר רז"ל, או „להבין ענין פלוני כו'". אח"כ באה הרצאת דברים במה שאינו מובן או, עכ"פ, דורש ביאור יותר בפסוק או מרז"ל זה. ורק אח"ז בא גוף המאמר, היינו ביאור ענינים בהמשך למאמר הקודם. ומסיים בתירוץ הקושיות — כולם או מקצתם — שעליהם העיר בתחילת המאמר. וכן הוא ברוב המכריע של דרושי רבותינו נשיאי חב"ד.

כשניתנו ה„המשכים" להעתקה הרי, לעתים תכופות, השמיטו — ע"פ ציווי אדמו"ר בעל המאמר — התחלת וסיום כל מאמר — מלבד המאמר הראשון — למען יבוא ה„המשך" מסודר בחטיבה אחת.

יתר על כן: כמה המשכים נכתבו, ע"י אדמו"ר האומרים, לכתחילה בחטיבה אחת. והתחלת וסיום הדרושים נתוספו ובאו על הגליון או בקונטרס מיוחד, כמובן בהוראת המקום שלשם הם שייכים.

לרונמא הננו נותנים פה פוטוגרפיא — מגוף הכת"י — משני עמודים מהמשך „מצה זו — תר"ם".

א) רית „דברי אלקים חיים" — שם תורת החסידות בספרות החסידים וגם מחוצה לה.

אין נוף הכתי"ס של ההמשך „והחרים — תרל"א" תח"י, ולכן אין ידוע אם נכתב באופן הא' או הב'.

* * *

כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנא שמואל — בעל מאמרים אלו — הוא בן זקוניו של אדמו"ר בעל ה„צמח צדק”.

חיוו היו עשירי מאורעות ביותר, אף, שמפני כמה סבות, לא נתפרסמו פרטי דברי ימי חייו עד עתה.

תקותי אשר יבוא זמן וידיפסו, בהמשך לספרי מאמרי כ"ק אדמו"ר מהר"ש, גם ספר תולדותיו. ובזה הנני רושם איזה פרטים מחיוו, על פי יומנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א ורשימותיו ב).

* * *

אדמו"ר מהר"ש נולד בליובאוויטש ביום ב' אייר שנת תקצ"ד, או, בלשון זקני החסידים: בספירת תפארת שבתפארת ובמלאות מאה שנה להתנלות הבעש"ט ג).

עודנו קטן נראו בו כשרונות נעלים, אשר הפליאו את מוריו וכל מכיריו.

בשנת תרי"ז נשא את בת אחיו אדמו"ר מוה"ר חיים שניאור זלמן ד), אבל אשתו פתה כעבור איזה חדשים.

בשנה ההיא נוסע לעיר וויטעבסק להשתתף באסיפת עסקני הכלל שבאו משקלאוו, ווילנא ופטרבורג, ושוהה כשני שבועות. חוזר שם מאמרי דא"ח ברבים.

ב) ראה ג"כ „שלשלת היחס" פי"ד (נדפס בקובץ „היום יום" ע' 8). רשימת מאמרי דא"ח של אדמו"ר מהר"ש מצורפת לספר תולדותיו.

ג) ראה „היום יום" ע' גו"ן ושיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א מיום י"ג תשרי תשי"ה.

ד) ראה שו"ת דברי נחמי חלק אה"ע סמ"ח.

בשנת תר"ט — נשואיו עם הרבנית רבקה ה).

תרס"ו — ע"פ הוראת אביו, מתחיל לעבוד בעסקנות הכלל באופן סבוע ומזכירו הוא ר' שמואל ברין ג).

תרי"ז — נוסע לקיוב ואח"כ לפטרבורג ע"ד עניני הכלל. עומד בקשור תמידי עם הרב ר' אהרן, הרב דעיר ביליניץ ז), שהוא הי' בא, לעתים תכופות, לפטרבורג בשליחות מאדמו"ר הצ"צ בענינים צבורים.

תרי"ט — נוסע לאשכנז להתראות עם עסקני הצבור שמחוץ למדינת רוסיא.

תר"ך — כבואו מאשכנז קורא אסיפת באי כח עסקני הכלל מחסידי חב"ד, וואהל'ן, ממפלגת המשכילים ומבעלי המסחר. מרציא ע"ד פרטי ההתראות בחו"ל ומציע תכנית עבודה על להבא. במשך זמן קצר אח"ז — מפאת קנאה וכו' — מלשינים את הר"א מביליניץ והוא נאסר ומובל ב"סאנוואי" (בלוית שוטרם מזוינים וע"פ רוב רגלי) — למאהילוב. במסומו ממנה הצ"צ את ר' יצחק רובאשאוו ור' נתן בר' שלמה מאנעסזאן — אבל מפני יראת המלשינות עבודתם היא חשאית.

תרכ"ג — נוסע לקיוב ואח"כ לפטרבורג להשתדל לבטל גזירת הגירוש על היהודים החוכרים שדות בכפרים ומושבות — ומצליח ח).

תרכ"ה — נוסע לפטרבורג ומעביר הגזירה שהכניסו לסעאנט ס) בחקים מנבילים ליהודי ליטא וזאמוט.

ה) תקציג—תרע"ד. והיא בת הרבנית חיי שרה (בתה של אדמו"ר האמצעי בן רבינו הזקן בעל התניא והשו"ע) והרה"ק הרה"ג ר' אהרן אלכסנדר משקלאה.

ו) ראה אודותיו : התמים חוברת זי"ן ע' קג.

ז) נזכר : „התמים" חוברת וא"ו ע' ט. כנראה ממכתב אחד הי' שם משפחתו ליסשיץ. מהרי"ל — בן הצ"צ — כותב עליו : מחו.

ח) ראה שיחת י"ג תשרי תש"ה.

ט) בית המחוקקים ברוסיא בימים ההם.

ראשית שנת תרכ"ו — ע"פ ציווי אביו אדמו"ר הצ"צ — מתחיל לאמר
 דא"ח ברבים.

קיץ תרכ"ו — אחרי הסתלקות אביו אדמו"ר ה"ה, צמח צדק", מקבל
 הנשיאות ומקום מושבו — ליובאוויטש.

תרכ"ז — נוסע לצרפת להתראות עם עסקני הכלל.

תרכ"ח — מסדר ועד קבוע בפטרבורג להתענין בעניני הכלל ולעמוד על
 המשמר להגן על זכויות היהודים.

תר"ל—תר"ח — נוסע פעמים רבות, במדינה ולחו"ל, בעניני עסקנות
 הכללית.

תר"ס — השתדלות, בחרף נפש, בהשקטת הפרעות (פאגראם) ביהודים.
 באור ליום השלישי י"ג לחדש תשרי שנת תרמ"ג — נסתלק. ומ"כ בליוור
 באוויטש באוהל אביו אדמו"ר ה"ה, צמח צדק.

* * *

עודנו בחיים בעלמא דין נתפרסמו מאמרי דא"ח שלו במאות ואלפי
 העתקות.

אחרי הסתלקותו, הובא לביה"ד ע"י בניו הרבנים יחיו יוד * ספר „לקוטי
 תורה מספר בראשית" הכולל „ביאורים ודרושים והגהות" ממנו „על ג'
 פרשיות התורה" (בראשית, נח לך) ונודע בשם: לקוטי תורה לג' פרשיות. —
 נדפס בוויילנא — תרמ"ד.

* * *

בזה נגשת מערכת „אוצר החסידים" להרפים את המאמרים וה„משכנים":
 (א) והחרים — תרל"א. [היכל ששי יא], שער שני יב]

(י) ראה ג"כ „התמימי" חוברת ב' ע' עז, חוברת ג' ע' צב.

יוד * לשון שער הספר „לקוטי תורה מספר בראשית".

יא) דור ששי להבעש"ט.

יב) לקוטי תורה לשלש פרשיות, הנ"ל — הוא שער הראשון.

(ב) מים רבים — תרל"ו. [היכל ששי, שער שלישי]

(ג) וככה — תרל"ז. [היכל ששי, שער רביעי]

(ד) חייב אדם לברך — תרל"ח. [היכל ששי, שער חמישי]

(ה) זאת חנוכת המזבח — תר"ם. [היכל ששי, שער ששי]

(ו) מצה זו — תר"ם. [היכל ששי, שער שביעי]

(ז) יונתי — תר"ם. [היכל ששי, שער שמיני]

ע"פ הצעת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א — שם הכולל אשר נקבע לשורת

ספרים אלו הוא: לקוטי תורה — תורת שמואל.

* * *

ספרים הנ"ל — מלבד ההמשך „מים רבים — תרל"ו" — הם פוטוגרפיא

מכת"י ר' שמואל סופר — ראש המעתיקים בליובאוויטש במשך שנים רבות.

מ נ ח ס ש נ י א ו ר ס א ה ן

בי אייר, תש"ה, ברוקלין, נ. י.

לקוטי תורה - תורת שמואל

וככה - תרל"ז

פ ת ח ד ב ר

המשך „וככה — תרל"ז" הנדפס בזה, עשה בשעתו רושם גדול בעולם החסידים ונתפרסם בכמה העתקות. בכת"י דרושי דא"ח מובא בשם „וככה הגדול".

כמו ההמשך „והחרים — תרל"א" כן גם המשך זה הוא פוטוגרפיא מכת"י ר' שמואל סופר — ראש המעתיקים בזמנו.

* * *

בסוף פרק קט"ו (ע' קפא) ציין המעתיק „כאן חסר בכי"ק", ולמרות החפוש, לא עלתה בידו, ע"ע, למצוא את החסר.

בפרק קכ"ג (ע' קצה) נשמט סוף הפרק ותחלת פסק"ד. וההשמטה נתונה בזה, ע"פ מה שמצאתי בשתי כת"י.

מ נ ח ס ש נ י א ו ר ס א ה ן

בי אייר, תש"ה, ברוקלין, נ. י.

פ ר ש ת ד ב ר

על פי הצעת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א נגשה מערכת „אוצר החסידים” להדפיס — בהוצאה שני' עם הוספות ומילואים — את שאלות ותשובות ד צמח צדק וחדושו על הש"ס.

ההוצאה הראשונה * זה זמן רב שנעשית ליקר המציאות ורכו הדורשים לספרים אלו והמחפשים אחריהם.

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מהוצאה הא' ובאו בה הוספות: א) שו"ת הצ"צ וחדושו שנדפסו במק"א ונסדרו פה — בחלק חושן משפט וחלק המלוואים — על סדר השו"ע והש"ס. ב) מה שמצאנו בנכתי"ק המחבר או בהעתקות ממנו ולא בא בדפוס ע"ע. ג) הערות הצ"צ שנשמטו בחדושו על הש"ס שבדפוס — נעתקו מנכתי"ק נכדו אדמו"ר מהרש"ב נ"ע.

כן נערכו, על ידי הח"מ, מפתחות לה"צ"צ — חדושים על הש"ס" ולחלק חושן משפט וחלק המלוואים וההוספות — מפתחות לשאר השו"ת כבר באו בהוצאה הא'. בסוף שו"ת חלק אורח חיים באו בתור הוספה ראשי פרקים מתולדות ה"צ"צ עם פאקסימילי' מנכתי"ק (שו"ת שלו).

תיאור קצר מקובצי כתי" הצ"צ והערות קצרות (לכל החלקים) יבואו בסוף שער המילואים ח"ג.

ואנחנו ת"ל כי עלתה בידנו לגמור את הדבר, למרות המניעות הרבות אשר עמדו בדרךנו. ותקותנו אשר נזכה להו"ל גם שאר חבורי וכתבי רבותינו, אשר לאורם נסע ונלך עד ביאת משיח צדקנו בב"א.

מ נ צ ח ס ש נ י א ו ר ס א ה ן

עשרים בחדש מנחם אב, ה'תש"ה, ברוקלין, נ. י

* ההוצאה הא' נדפסה בחילונא בשנות: תרל"א (שו"ת אה"ע ח"א), תרל"ב (שו"ת אה"ע ח"ב), תרל"ד (שו"ת יוד ב"ח) תרל"ח (חדושים על הש"ס), תרמ"ד (שו"ת אר"ח).

הערות לספר צמח צדק - שו"ת אורח חיים

נדפס בהוספות לצמח צדק - שו"ת או"ח

י) עיקר מטרתו בהערות הוא להורות קובץ הכתי"י שבו נמצא נכתי"ק התשובה או החירושים או עכ"פ העתקה ממנו. תיאור — בקצרה — של קובצי הכתי"י בא אחרי ההערות. ציינתי ג"ב — בהשוואה — לשו"ת שארית יודא (לד"ז של הצ"צ), דברי נחמ"י (לחכרו ותלמידו של הצ"צ) וכיו"ב במקום אשר, כנראה, פנו גם אליהם בשאלה זו.

מ.ש.

ראשי פרקים מתולדות אדמו"ר הצמח צדק

נדפס בהוספות לצמח צדק - שו"ת או"ח

ע"פ בקשת רבים, באו להלן ראשי פרקים מתולדות אדמו"ר הצמח צדק — (על יסוד רשימות כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א) — ורשימת ספריו.

פרשת דבר

על פי הצעת כ"ק מ"ח אדמו"ר שליט"א נגשה מערכת „אוצר החסידים“ להדפיס — בהוצאה שני' עם הוספות ומילואים — את שאלות ותשובות ה„צמח צדק“ וחדושו על הש"ס ובהוצאה שלישית את הפסקי דינים שלו.

ההוצאה הראשונה* זה זמן רב שנעשית ליקר המציאות ורבו הדורשים לספרים אלו והמחפשים אחריהם.

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מהוצאה הא' ובאו בה הוספות: (א) שו"ת הצ"צ וחדושו שנדפסו במק"א ונסדרו פה — בחלק חושן משפט וחלק המלואים — על סדר השו"ע והש"ס. (ב) מה שמצאנו בגכתי"ק המחבר או בהעתקות ממנו ולא בא בדפוס ע"ע. (ג) הערות הצ"צ שנשמטו בחדושו והשו"ת שבדפוס — נעתקו מגכתי"ק נכדו אדמו"ר מהרשב"ב נ"ע.

כן נערכו, על ידי הח"מ, מפתחות ל„הצ"צ — חדושים על הש"ס“ ולחלק חושן משפט וחלק המלואים וההוספות — מפתחות לשאר השו"ת כבר באו בהוצאה הא'.

בסוף שו"ת חלק אורח חיים באו בתור הוספה ראשי פרקים מתולדות ה„צ"צ“ עם פאקסימילי' מגכתי"ק (שו"ת שלו).

תיאור קצר מקובצי כת"י הצ"צ והערות קצרות (לכל החלקים) יבואו בסוף שער המילואים ח"ג, ובסוף הפס"ד ח"ב.

ואנחנו ת"ל כי עלתה בידנו לגמור את הדבר, למרות המניעות הרבות אשר עמדו בדרכנו. ותקותנו אשר נזכה להו"ל גם שאר חבורי וכתבי רבותינו, אשר לאורם נסע ונלך עד ביאת משיח צדקנו בב"א.

מנחם שניאורסאהן

עשרים בחודש מנחם אב ה'תש"ה.

* ההוצאה הא' [= של השו"ת וחדושים על הש"ס] נדפסה בחילנא בשנות: תרל"א (שו"ת אה"ע ח"א), תרל"ב (שו"ת אה"ע ח"ב), תרל"ד (שו"ת יו"ד ג"ח), תרל"ח (חדושים על הש"ס), תרמ"ד (פסקי דינים ב"ח). הפס"ד נדפסו שנית, בפוטוגרפיא מהוצאה הא' בשגנהאי בשנת ה'תש"ו.

לקוטי תורה - תורת שמואל
מים רבים - תרל"ו [ה'תש"ו]

פ ת ח ד ב ר

בהמשך לדרושי כ"ק אדמו"ר מהר"ש ז"ע בלקו"ת תורת שמואל שער שני, הגנו מו"ל בכרך זה את המאמרים שלו הידועים בשם: מים רבים — תרל"ו.

בהכינוי לדפוס המשך זה, השתמשתי בשלשה כתבי יד, ובעיקר בזה הנמצא באוסף הכת"י אשר לכ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א והוא כת"י המעתיק הידוע ר' שמואל סופר.

לתועלת הלומדים באו בשולי הגליון מ"מ הפסוקים ומרז"ל. בסוף הספר בא מפתח.

מנחם שניאורסאהן.

1. פי השם: מאמר הראשון בהמשך זה מתחיל בפסוק מים רבים ונאמר בשנת תרל"ו. בפרטיות יותר ע"ד מאמרי דא"ח אופן אמירתם וכתובתם — ראה בהקדמה לתורת שמואל שער שני. כן באו שם ראשי פרקים מתולדות המחבר.

פשר דבר

רבו השואלים ודורשים למהות תורת החסידות ומה הוא החילוק אשו בינה ובין תורת המוסר והחקירה, במקומות שונים * כבר בא מענה על זה, בביאור איזה פרטים מהחילוק, אלו הפרטים אשר ענינו ביותר את השואל או התאימו למצבו ומהלך נפשו בתורה ועבודת די.

ע"פ בקשת רביס לבאר את הנ"ל באופן מקיף ושווה לכל נפש, מסר כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א ליד מערכת, אוצר החסידים את הקונטרס הנדפס בזה, המבאר בעיצור את, מהות חכמת תורת החסידות* והכרח ה, תפלה מהותה ותוכן פעולתה*.

על פי הצעת כ"ק אדמו"ר שליט"א, הוספתי בזה : א) מפתח בראש הקונטרס. ב) בתור מילואים בסופו, ידיעות ע"ד השתלשלות תורת חסידות חב"ד.

מנחם שניאורסאהן

ג בחדש הבטלה, הוא חדש כסלף, ה'תש"ו.

* ראה : ביקור שיקאגא ע' 41, התמים חוברת ב ע' ס"ו, חוברת ר ע' ג"ן, ועוד.

ה ק ד מ ה

בהמשך ל"קונטרס התפלה" ו"קונטרס ומעין" הננו מו"ל בזה "קונטרס עץ החיים" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע.

כמו בהוצאותינו הקודמות נתוספו גם פה : (א) מפתח קצר. (ב) בשולי הגליון ציונים ומדאי מקום שם מבואר בפדסיות יותר הענין המובא בקונטרס בקצור.

בציוני בחרתי, עד כמה שהי אפטר, בשנים — שלשה מקומות אשר בספרי תורת חסידות חב"ד המצויים, או הנמצאים עתה בדפוס.

* * *

בהוספה לקונטרס זה הדפסנו : (א) הקדמת רבנו חיים ויסאל שעליי מדובר בפרק יב ובפרק טו. (ב) מכתב כ"ק אדמו"ר מהורש"ב הנוזכר בפרק כב (נכתב בשנת תרנ"ט תר"ס, לרגלי נסיעתו הראשונה של הרב ר' יחיאל היילפערין בעיני ישיבת תומכי תמימים). (ג) מכתב כ"ק אדמו"ר מהורש"ב — משנת תע"ג — שלפי תוכנו הוא מעין "בכ"ן" וקיצור מקונטרס עץ החיים, ובמדה ידועה, המשך אליו.

מנחם שניאורסאהן

ראשי פרקים מתולדות ימי חי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע נדפסו בס' חנוך לנער. "קונטרס התפלה" נדפס — בהוצאה שלישית — בשנת ה'תש"ב. "קונטרס ומעין" — בשנת ה'תש"ג. שניהם בתוספות מבוא וקיצורים מאת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א.

קונטרס העבודה [ה'תש"ו]

ה ק ד מ ה

בזה הננו מו"ל קונטרס הרביעי אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הנודע בשם "קונטרס העבודה".

בראש הקונטרס רשום בגכתי"ק רס"ט. אבל בפנים מציין להמאמרים של שנת עת"ר. ולכן נראה אשר התחיל בכתיבת הקונטרס בשנת תרס"ט וסיימו בשנת תר"ע.

בפקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, חלקתי את הפרקים לסעיפים, כן הוספתי מפתח קצר ואיזה הערות בשולי הגליון.

עיקר מטרת ההערות הוא להורות בייגי מקומות שם 'וכל הלומד להעמיק ולהרחיב ידיעתו בענין המובא בקונטרס. וכמו בשאר ספרי "אוצר החסידים", השתדלתי לציין לספרים המצויים, או הנמצאים עתה בדפוס.

בהוספה לקונטרס זה בא מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א המדבר ומבאר כללות סוגי מדרי' האהבה ואופני העבודה.

מנחם שניאורסאהן

תורת שלום - ספר השיחות

ב"ה

הקדמת המו"ל

ע"פ הצעת כ"ק מו"ת אדמו"ר שליט"א נבשנו לאספ
רשימות שיחות הקודש של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע,
בזמני ההתעודות בחגים ומועדים, וקובץ הראשון
הננו מו"ל בזה.

בכמה רשימות לא יכולנו לברר מי הוא כותב
הרשימה, או כפי הנקרא בין החסידים, מניח ההנחה
של השיטה, ולכן אי"א לדעת עד כמה מדויקת היא, אבל
בשים לב לזה אשר כותבי הרשימות כולם היו חסידים
וחיקים אשר כל דבור והגה של רבם קדוש הי' להם
אין כל ספק, אשר השתדלו ככל יכולתם לשמור על לשון
הרב, שלא להוסיף עליו ולא לגרוע ממנו. ואף שאפשר
שמפני אריכות השיחה וכיו"ב טעה הרושם באיזה
חיבור ובפרט במקום שכתב בלה"ק והשיחה הרי נאמרה
באידיש ולפעמים לא כוון בהעתקתו, אבל בכללות
הענינים בודאי מדויקים הם.

כדרך שיחה כופלים, לפעמים, הדברים כדי להדגיש
הענין או שבשביל אלו שנכנסו באחרונה, חוזרים על
הנאמר והמניח רשמ כפי שנאמר וכן נדפס בקובץ זה,
ובודאי אי אפשר להוסיף בלי חידוש.

להקל על הלומד ומעיין חלקנו את הרשימות
למעינים והוספנו, בסוף הקובץ, הערות.

השיחות שכבר נדפסו במק"א, לא נכנסו בקובץ זה
ורק הורינו מקומם בהערות שבסוף הספר.

ובזה הננו פונים בבקשה נמרצה לכל מי שיש
תח"י רשימת שיחה של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע
שאינה בקובץ זה לשלחה (ע"מ לתהזיר) למערכת אוצר
החסידים ונפרמתי בקובץ המילואים, ויהי' בזה מסוכם
הרבים.

מנחם שניאורמאהן

י"ג שבט ה'תש"ו, ברוקלין

הערות לתורת שלום - ספר השיחות

הוצאות הבאות נכנסו קטע זה (בשינויים קלים) בפנים הפתח דבר לספר (דלעיל) כיון
שההערות נכנסו גם הם בפנים הספר (בשוה"ג).

הערות הבאות בזה מרתנ: א) ע"י הוראת מקום
שם בא ביאור לענין המוזכר בשיחה, להקל הבנתו לא
רק לאלו שהעמיקו בחודת חסידות חב"ד, אלא גם
לאנשים שאין להם, לע"ע, אלא ידיעה טמחית בה
לא ציינתי על פי רוב אלא למקום א' או ב' ובעיקר
אלו הנדפסות או טע"פ קל יותר להשיגם, ב) להרץ
דבר הקשה בהסקפה ראשונה או עכ"פ לעורר על הענין
הצריך עיון, כמובן, אין המקום גורם לאריכות ובה
ההערה בקיצור האפשרי, ב) מ"מ מו"ל אי רגילים
שנזכרו בשיחה, ד) ידיעות בנוגע לאישים שנזכרו
בשיחה ואינם ידועים ממק"א, וכרצון כ"ק מו"ת
אדמו"ר שליט"א זה מכבר לקבץ הידיעות ע"ד זקני
החסידים, המסמיעים וכיו"ב.

—הערות ממומנות או ע"י מספר או ע"י הוראת
השיטה והחיבה ששם מקומם.

ואנו בבקשה לכל הודע, ממקור נאמן, עוד איזה
פרטים בנוגע להנ"ל להודיעם למערכת, אוצר החסידים
ות"ח מראש.

אמרי בינה

ב"ה.

בפקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הננו מו"ל בזה, ע"י מחלקת "קתת" (קרני הוד תורה) אשר בשנגהאי, את הספר אמרי בינה, אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע.

הספר אמרי בינה נדפס בקאפוסט תקפ"א. וגם בלעמבערג (חש"ד). והוצאה זו היא פוטוגרפא מהוצאת קאפוסט.

בספרי אוצר החסידים בא ספר זה — ע"פ התכנית אשר התווה כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א — בהיכל רביעי — דור רביעי מהבעש"ט נ"ע — שער ראשון, הוא שער הכולל את כל ספרי השערים אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע.

מנחם שניאורסאהן

עש"ק כ' בחודש מנחם אב ה'תש"ו

תורת חיים - בראשית

ב"ה.

בפקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הננו מו"ל בזה, ע"י מחלקת "קתת" (קרני הוד תורה) אשר בשנגהאי, את הספר תורת חיים, אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע.

הספר תורת חיים נדפס בקאפוסט (תקפ"ו). רק עד סו"פ חיי שרה) ופעם שני' בווארשא (תרכ"ו. על כל ספר בראשית) והוצאה זו היא פוטוגרפא מהוצאת ווארשא.

הגהות הבאות למטה העתקתי מגכתי"ק כ"ק אדמו"ר נ"ע על גליון ספר „תורת חיים" שלו.

מנחם שניאורסאהן

עש"ק כ' בחודש מניא, ה'תש"ו

פירוש המלות - מהדורא בתרא

ב"ה.

בפקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הננו מו"ל בזה, ע"י מחלקת "קהת" (קרני הוד תורה) אשר בשנגהאי, את הספר פירוש המילות מהדורא בתרא, אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע. הוצאה זו היא פוטוגרפיא מהוצאת ווארשא.

בסוף הספר באה השלמת דרוש האחרון, אשר נאבדה בשעת ההדפסה הא' ונמצאה אחר זמן רב (נדפסה ג"כ בקובץ התמים חוברת שני'. וראה שם ג"כ פקסימיליא מרוב ההשלמה).

מנחם שניאורסאהן

עש"ק כ' בחדש מנחם אב ה'תש"ו

ב"ה.

הקדמה

חוברת זו באה בהוספה לספר טעמי המצות לה"צמח צדק" שהוצאנו לאור זה עתה, בהוצאה שני', בסניף "קה"ת" אשר בשנגהאי.

הוצאה הראשונה של ספר טעמי המצות נדפסה ע"פ גוף כתי"ק המחבר, כמ"ש במפתחות, ובדואי בסדר שהיו כתובים על ידו – (וצ"ע בטעם סדר זה שאינו ע"פ סדר הכתובים ולא כמו שסידרום שאר מוני המצות כמו הרמב"ם, סמ"ג וכו') – וא"כ יש לקבוע זמן כתיבת ספר זה ע"י הצ"צ לשנות תקע"ד – תקפ"ח, כי בתחלתו, במצות פרי' ורבי' פ"א (ע' 2) מציין לאגרת הקודש שנדפסה לראשונה בשנת תקע"ד (אחר חדש אייר, כיון שבני רבנו הזקן כתבו הסכמתם ביום כב אייר תקע"ד, כנאמר בהוצאה הראשונה), וקרוב לסופו, במצות פרה אדומה, מביא את אדמו"ר האמצעי (נסתלק – תקפ"ח) בתואר, "שי"י".

המאמר, "להבין מצות אהבה" לה"צמח צדק" הנדפס בחוברת זו נמצא בכרך כתבים שנכתב, על ידי מעתיקים שונים, בשנת תרכ"ב וידוע בשם "בוך להבין ענין הברכות".

נוסחא שני' בשלשה מקומות בו – מצאתי בהעתק המאמר אשר בבוך, "להבין שרש ההפרש בין תורה למצות".

– בקובצי הכת"י אשר באוסף כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א נמצא מאמר מתחיל "להבין מצות ואהבת לרעך כמוך", אבל כנראה מהסגנון אינו לה"צמח צדק",** ולכן לא בא כאן –

* * *

בשנת "בה דרך אמת" נדפס בפאלטאווא "ס' דרך מצותיך חלק שני הוא ספר פירוש המלות בתפלה". אבל אינו מובן כלל מפני מה קרא המו"ל את הספר בשם חלק שני מספר דרך מצותיך, בה בשעה אשר ה"צמח צדק" קרא אותו "פירוש המלות בתפלה", כמו שכותב המו"ל עצמו בהקדמתו שם ותוכן הספר אין לו שייכות לס' דרך מצותיך.

– נדפסו שם שתי רשימות ע"ד מצות מחצית השקל, אבל כתובים הם בסגנון אחר מפירוש המצות בס' דרך מצותיך. וכנראה הם מהדורא אחרת מביאורי הזוהר על פרשת כי תשא, כמובן למעיין בביאורי הזוהר שם –

(ואולי עשה זה כדי להקל השגת הרשיון על הדפסת הספר וכיו"ב).

* * *

לתועלת הלומדים ומעיינים ערכתי בזה: א) מפתח ענינים לסטהמ"צ. ב) ציונים לספרי חסידות, מקום שם מתבארים הענינים המובאים בסטהמ"צ. ג) הערות אחדות. ד) ראשי פרקים מתולדות ה"צמח צדק" ורשימת ספריו.

מנחם שניאורסאהן

עש"ק עשרים בחדש מנחם אב, ה'תש"ו

פ ת ח ד ב ר

ב"ה.

זומער ה'תש"ה, אין צוזאמענהאנג מיט דעם דרייענדיגען יובל פון כ"ק מו"ה אדמו"ר שליט"א : א) פופציג יאָר עסקנות הכלל. ב) פינף און צוואַנציג יאָר נשיאות פון חסידי חב"ד. ג) ח"י יאָר זינט דער באַפרייאונג פון תפיסה, וואו ער איז געזעסען פאַר זיין איבערגעגעבענער ארבייט בחזק התורה והיהדות, איז די לייטונג פון „אוצר החסידים" צוגעטראָטען צו דער זאַמלונג און צום צוגרייטען צום דרוק פון די מאמרים, בריף, שיחות א. ז. וו. פון כ"ק מו"ה אדמו"ר שליט"א.

לויט דער תכנית, וועט די זאַמלונג איינגעטיילט ווערען אין פאַלגענדע חלקים :

היכל שמיני (דער אַכטער נשיא זינט דעם מייסד פון תורת החסידות — דעם בעל שם טוב) שער ראשון : מאמרים. א) : מאמרים געשריבען אין לשון הקדש. ב) : מאמרים געשריבען אין אידיש.

שער שני : בריף. שער שלישי : שיחות. שער רביעי : זכרונות.

אין דעם „ספר המאמרים — אידיש" גייען אַרײַן די מאמרים אין אידיש פון די יאָרען ה'תש"א — ה'תש"ה, וועלכע זיינען געווען געדרוקט אין „הקריאה והקדושה" (אייר תש"א — אלול תש"ה).

אין דער אויסגאַבע זיינען פאַרריכט געוואָרען אַ גרויסע צאָל דרוק־פעלערן. אויך האָב איך צוגעגעבען, אויף דער הצעה פון כ"ק מו"ה אדמו"ר שליט"א, הערות אין אייניגע ערטער.

אין דרוק געפינען זיך : צוויי כרכים פון מאמרים געשריבענע בלה"ק, ווי אויך אַ כרך פון שיחות.

איך בין זיכער, אז דער ספר וועט אויפגענומען ווערען מיט גרויס פרייד און וועט געפינען דעם געהעריגען אָפּקלאַנג באַ חסידים, אַנ"ש און בכלל באַ אידען וואָס זיי איז טיער תורה, יהדות און אהבת ישראל.

מנחם שניאורסאהן

הקדמה

לעשירי בכסלו — יום בו יצא לחרות, לפני מאה ועשרים שנה, ממאסרו בעיר וויטעבסק כ"ק אדמו"ר האמצעי (בן כ"ק אדמו"ר הזקן בעל התניא ישלחן ערוך) — הננו מו"ל בהוצאה מתוקנת את כתב הבקשה אשר שלח אז ל שר פלך וויטעבסק ה"נענעראל גובערנאטאָר" חָוּוּאַנסקי, כתב בו מבקשו, אשר "למשפטו דווקא אני חפץ" כי "ודאי עיניו תחזינה מישרים... יותר ככל איש שר ושופט... להסיר מעלי כל קטרוגי שוא" ומנסק זה ב"ה הצעות והקדמות שפירש וביאר" כ"ק אדמו"ר הזקן כשהי' תפוס בפעטערבורג, הצעות מיוסדות בחכמת הקבלה ומבוארות ע"פ תורת חסידות חב"ד.

והנה בהוצאות הנדפסות יחסו כתב בקשה זה לכ"ק אדמו"ר הזקן. ויש מי¹) ש'עה לפרש "אדמו"ר" הנזכר בפתיחת הכתב (לפי נוסחת הדפוס וכת"י תרכ"ב, כי בכת"י תקצ"ה הוא — "אאמו"ר"), אשר הכוונה להרב המגיד ממעזריטש, ואין בנוסחת הפתיחה שלו התיבות "לפני הקיסר פאווייל", אבל מלבד כי לפי זה צריך לשבש כל הכת"י והוצאות הנדפסות שהובאו בהם תיבות אלו. הנה הבקשה היא אשר "שניתן לו מאדוננו הקיסר יר"ה כמעט חלק מעשרה מכל ממשלתו" — דבר המובן במשפט כ"ק אדמו"ר האמצעי שהי' ברשותו של שר פלך וויטעבסק, ואין לזה מקום במאסרו של כ"ק אדמו"ר הזקן שישב תפוס בעיר הכירה ומשפטו הי' ע"פ הסענאט (בית המחוקקים) המיניסטר והקיסר.

וכנראה גרם למעות זו מה שהתוכן או היסוד של פרקים הראשונים של בקשה זו הוא של כ"ק אדמו"ר הזקן, שאמרו או כתבו בעת משפטו²) בפטרבורג. — כמו בשאר מאמרי כ"ק אדמו"ר האמצעי, אין לברר עד כמה נשמר כאן לשונו של כ"ק אדה"ז.

* * *

בקשה זו כתבה כ"ק אדמו"ר האמצעי ביחס עם המלשינות שהיתה עליו. וכיוון שהלשינוהו בסוף הדרש תשרי שנת תקפ"ז ותיכף הובילו אותו לעיר וויטעבסק, גם נודע — ראה בפנים, בהוספה — אשר בקשה זו היתה קודם שיצא מהמאסר, הרי כל זה קובע זמן כתיבת הבקשה לחדש חשון או תחלת חדש כסלו שנת תקפ"ז בעיר וויטעבסק.

* * *

(1) תולדות עמודי תביד הערה מה.

(2) עדיין הדבר צריך בירור אם בעת מאסרו הראשון בשנת תקני"ט (דעת בית רבי ח"א בהערה לסוף פט"ו. וראה שם ח"ב הערה לסוף פ"ב), או במאסרו השני בשנת תקס"א (הרב מלאדי פ"ב).

כתב בקשה זה נדפס כמה פעמים (*), ביחד עם מכתב כ"ק אדמו"ר הזקן ע"ד צאתו לחפשי וביאור מגלת רות לתלמידו הרה"ק מו"ה אהרן הלוי הורוויץ מסטראשעלע, בשם — כללי לכל השלשה — „בד קודש“.

מי הוא שקבע שם זה וטעמו לא יכלתי לברר. וכנראה עשה זה המו"ל הראשון על דעת עצמו, כי בהעתק כתב-בקשה זה הנמצא בכמה קובצי כתבי יד אין לו שם מיוחד. בכל זה, אחרי שכבר נקבע השם „בד קודש“ וכפרט על כתב הבקשה, לכן גם בהוצאה זו קראנו אותו בשם זה.

הוצאה זו נערכה ע"פ השואת שני כתבי יד: אחד הנכתב בשנת תקצ"ה והשני בשנת תרכ"ב. ורק טעות דמוכה תקנתו ע"פ „בד קודש“ הנדפס, שכנראה הועתק מכת"י אחר, אף שבכלל הוא משובש ומלא שגיאות (*). במסום שמצאתי שינוי נוסחאות שלפענ"ד אין להכריע ביניהם, העתקתי בשולי העמוד, (לא בפנים, כדי שלא לבלבל את הלומד), את הנוסחא השני. — חלוקת הפרקים אשר בהוצאותנו זו היא ע"פ כת"י תקצ"ה, בשינוי קטן כי בהכת"י (ויחיד הוא בפרט זה) הפתיחה „אני טרם אחלה“ נכללה בגוף הכתב והיא התחלת פ"א.

* * *

מלבד הכתב בקשה באו בספר זה: א) בתחלתו — רשימה מיומנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א בתור מבוא. ב) קטע מספר בית רבי חלק שני ע"ד מאסרו של כ"ק אדמו"ר האמצעי. ג) ציונים, שינויי נוסחא והערות בשולי הגליון. ד) בסופו — תיאור קצר של הכת"י והוצאות הנדפסות, ולוח הטעיות המשנות את הכוונה אשר בהוצאות שלפני זו.

מנחם שניאורסאהן

יוד נסלו, ה'תש"ז, ברוקלין.

(*) ראה לקמן עמוד 23 ע"ד ההוצאות שבדפוס.

3) לדוגמא: בפרק שני (בהוצאה שלפני זו הוא פרק א) בא כמה פעמים ר"ת „בסה"ק" — ר"ת רגיל בכת"י תורת החסידות ופירושו „בספרי הקבלה“. בפרק זה בפרט מובן שכן הוא. כי בו מדבר „ע"פ חכמת הקבלה“, „ספרי האמת“ וכיו. אבל בבד קודש הנדפס פרטו הר"ת: בספרים הקרושים! — בפ"ז (בהנדפס הוא פ"ו) אחרי התיבות „בטוב ורע שיסתעף מצד“ בא קטע שלם („התערובות סו"ר... כך הן“) שהוא... סוף פרק ז והתחלת פ"ה! ועוד כנהה.

שערי תשובה

ב"ה

ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, ובהמשך לספרי כ"ק אדמו"ר האמצעי (אמרי בינה, תורת חיים על ספר בראשית – פירוש המילות מהדורא בתרא) שהו"ל במחלקת „קהת" (קרני הוד תורה) אשר בשנגהאי בשנה העברה. הננו מו"ל בזה את **שער התשובה והתפלה** אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי.

ספר זה נדפס בפעם הראשונה, בחיי אדמו"ר האמצעי בשקלאב תקע"ז, ובפעם השני' בזיטומיר תרכ"ג-כ"ד.

– חלק שלישי מס' הנ"ל עד סוף עמוד 68 נדפס ע"י פוטוגראפיא מהוצאת זיטומיר. בשנגהאי תשרי ה' תש"ג –

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מדפוס זיטומיר.

מנחם שניאורסאהן

י"א ניסן, ה' תש"ז

פ ת ת ד ב ר

ב"ה.

ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, הננו מו"ל בזה ע"י מחלקת „קה"ת" (קרני הוד תורה) אשר בשאננהאי דרושי אדמו"ר האמצעי על ספר שמות. — ונקרא שם הספר „תורת היים" כמו ס' הדרושים על בראשית.

דרושים אלו יו"ל בפעם הראשונה, כי היו עד עתה בכתובים. הוצאה זו היא פוטוגראפיא מכתב יד המעתיק ר' שמואל סופר.

על הדרוש ועשית ציץ (עמוד תקכה, ב) וביאור השני לשם רשום „תקס"ו", ואולי נאמר אז ע"י רבנו הזקן ונכתב אח"כ ע"י אדמו"ר האמצעי בסגנונו הוא.

הדרוש אשירה לה' מצאתי בביכל אחד רשום עליו: בשלח תקפ"ה.

דרושים הבאים כאן כמו דרושי תו"ה ע"ם בראשית עניניהם, ברובם, הם אלו הבאים בדרושים הנדפסים בתורה אור בפרשיות המתאימות.

מנחם שניאורסאהן

י"א ניסן, ה'תש"ז

ב"ה

ה ק ד מ ה

בהמשך לספרי תורת כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע אשר יצאו לאור על ידי מערכת „אוצר החסידים" בשנות תש"ה—תש"ו, הננו מו"ל בזה ספר תולדותיו. תוכן הספר: תולדות ימי חייו (על פי רשימות כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א ושיחותיו), רשימת מאמרי דא"ח שלו (בהוראת קוטב התוכן של רוב המאמרים), לקטים משיחותיו ועוד.

מנחם שניאורסאהן

יב תמוז, ה'תש"ז, ברוקלין.

רשימת מאמרי דא"ח של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע

נדפס בתוך ספר התולדות - אדמו"ר מהר"ש

הרשימה הזאת אינה שלימה, כי לא עלה בידי, לע"ע, למצוא את כל ה„ביכלאך" דא"ח משנות נשיאותו. ובבקשה לכל אחד שיש תחיי מאמר דא"ח של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע, שלא בא ברשימה דלהלן, לשלוח למערכת „אוצר החסידים" את המאמר (ע"מ להחזיר, אם ירצה). ואם יתברר שאמת כן הוא מכ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע — כי לפעמים טעו המעתיקים בשם בעל המאמר — יכנס ברשימת המלואים, אשר תודפס במשך הזמן.

מנחם שניאורסאהן

ה ק ד מ ה

ב"ה

זומער ה'תש"ה, אין צוזאמענהאנג מיט דעם דרייענדיגען יובל פון
 כ"ס מו"ח אדמו"ר שליט"א : א) פופציג יאָהר עסקנות הכלל. ב) פינף און
 צוואַנציג יאָהר נשיאות פון חסידי חב"ד. ג) ה"י יאָהר זינט דער באַפריי-
 אונג פון תפיסה, וואו ער איז געזעסען פאַר זיין איבערגעגעבענער אַרבעט
 בתזוק התורה והיהדות,

איז די לייטונג פון „אוצר החסידים" צוגעטראָטען צו דער זאַמלונג
 און צום צוגרייטען צום דרוק פון אַ יובל אויסגאַבע פון די מאמרים, בריף,
 שיחות, א. א. וו. פון כ"ס מו"ח אדמו"ר שליט"א.

די זאַמלונג איז איינגעטיילט אין פאָלגענדע חלקים :

היכל שמיני (דער אַכטער נשיא זינט דעם מיסד פון תורת החסידות —
 דעם בעל שם טוב). שער ראשון : מאמרים [א : מאמרים געשריבען אין
 לשון הקדש. ב : מאמרים געשריבען אין אידיש]. שער שני : בריף. שער
 שלישי : שיחות. שער רביעי : זכרונות.

* * *

אין דעם „ספר הזכרונות — ליובאוויטשער רבינ'ס זכרונות" גייט
 אריין אַ גרויסער טייל פון די זכרונות פון כ"ס מו"ח אדמו"ר שליט"א,
 וועלכע ער האָט געשריבען קומענדיג אין אַמעריקע. די זכרונות זיינען גע-
 שריבען אין לשון הקודש און אין פאַרשידענע צייטען. זיי זיינען געוואָרען
 איבערזעצט אין אידיש און צוגעגרייט צום דרוק דורך רעדאַקטאָר ד. ל.
 מעקלער און דאָן פאַרעפענטליכט אין „מאָרגען זשורנאַל".

אַחוץ קליינע ענדערונגען, זיינען דאָ צוגעגעבען געוואָרען : א) אייניגע
 ביאָגראַפישע דאַטען וועגען כ"ס מו"ח אדמו"ר שליט"א. ב) תוספות און
 באַמערקונגען. ג) אינדעקס פון די מענשען וועלכע זיינען דערמאָנט אין די
 זכרונות.

* * *

אין גאַמען פון די טויזענטער לעזער פון די „זכרונות" וויל איך דאָ
 זאָגען אַ הערצליכען יישר כח דעם זעהר געהרטען רעד. ד. ל. מעקלער
 פאַר זיין איבערגעגעבענער אַרבעט אין דעם צוגרייטען צום דרוק און אין
 דער פאַרעפענטליכונג פון די זכרונות פון כבוד קדושת מו"ח אדמו"ר
 שליט"א.

מנחם שניאורסאהן

יב"ג תמוז, בדוקלין, נ. י.

(*) פון ה' תשרי תש"א ביז ו' אדר תש"ב (ד'סער אַקטאָבער 1940 — 23'סער פעברואַר
 1942). אין דעם פאַרליגענדען בוך גייען אריין די קאַפּיטלאַך פאַרעפענטליכט ביז ג' תשרי
 זש"ב (24'סער סעפטעמבער 1941).

ב"ה

ע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הננו מו"ל בזה, ע"י סניף „קהת“ אשר במינכען, את הספר לקוטי אמרים (תניא) אשר לכ"ק אדמו"ר הזקן. בחוברת מיוחדת, מפני סיבות שאינן תלויות בנו,

א) הגהות הקצרות של כ"ק אדמו"ר הצ"צ על התניא.

ב) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א על אודות התניא.

ג) פאקסימיליא של איזה דפים מהתניא גכתי"ק אדמו"ר הזקן.

ד) פאקסימיליא משער התניא דפוס הראשון.
ה) לוח התיקון.

ו) מפתח ענינים ושמות ערוך על ידי הח"מ.

מנחם שניאורסאן

כ מנהכ"אב התש"ז

אין דער פארליגענדער חוברת זיינען געדרוקט די „שיחות“ פון יב תמוז ה'תש"ז, לויט פארצייכנונגען פון די הערער, העלכע זיינען דערנאך דורכגעזען געווארען פון כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א.

זעלבסטפערשטענדליך, ווערען געדרוקט גאר עצם הענינים תוכניים וכללים, אבער ניט די פערבינדונגס-שמועסען און דבורים לפרטים, און דערפאר זעען אויס מאַנכע סעיפים אָן אַ קישור צווישען זיך.

זיי אין די אַנדערע אויסגאַבען פון „אוצר החסידים“ זיינען אויך דאָ צוגעגעבען געווארען אייניגע מראי מקימות און באַמערקונגען מהמול.

מנחם שניאורסאהן

יג אלול ה'תש"ז, ברוקלין, נ. י.

ב"ה

בזה הננו מו"ל קונטרס כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, המדבר על דבר לימוד החסידות: (א) מראה לדעת החיוב המוחלט של לימוד החסידות. (ב) מבאר ומוכיח אשר כל אחד ואחד יכול — בהשתדלות הראוי' — להבינו.

במדה ידועה יש לראות קונטרס זה כהמשך ומילואים לקונטרס „תורת החסידות" המבאר, בעיקרו, מהות תורת החסידות.

ומגלגלין זכות לזמן זכאי, אשר נדפס הקונטרס בימי יג—ח"י אלול ובשנת מלאות מאתים שנה לעלית הנשמה של רבינו הבעש"ט נ"ע בהיכל המשיח (בשנת תק"ז), ועל שאלת הבעש"ט אימתי* קאתי מר ענה לו לכשיפוצו מעינותיך — תורת החסידות — חוצה.

* * *

כמו בשאר הוצאות „אוצר החסידים" באו בשולי הנלוין איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

יג—ח"י אלול, ה'תש"ז.

(*) ראה ביאור שאלה זו והתשובה, ע"פ דא"ח, בשיחת שמח"ת תר"ץ.

ב"ה.

ה ק ד מ ה

זומער ה'תש"ה, אין צוזאמענהאנג מיט דעם דרייענדיגען יובל פון כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א : א) פופציג יאָר עסקנות הכלל. ב) פינף און צוואַנציג יאָר נשיאות פון חסידי חב"ד. ג) ח"י יאָר זינט דער באַפרייאונג פון תפיסה, וואו ער איז געזעסען פאַר זיין איבערגעגעבענער ארבייט בחזק התורה והיהדות,

איז די לייטונג פון „אוצר החסידים" צוגעטראַטען צו דער זאַמלונג און צום צוגרייטען צום דרוק פון די מאמרים, בריף, שיחות א. א. וו. פון כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א.

לויט דער תכנית, וועט די זאַמלונג איינגעטיילט ווערען אין פאַלגענדע חלקים :

היכל שמיני (דער אַכטער נשיא זינט דעם מיסד פון תורת החסידות — דעם בעל שם טוב) שער ראשון : מאמרים. א : מאמרים געשריבען אין לשון הקדש. ב : מאמרים געשריבען אין אידיש. שער שני : בריף. שער שלישי : שיחות. שער רביעי : זכרונות.

* * *

אין דעם „ספר השיחות — קייץ ה'ש"ת" גייען אריין די שיחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א וועלכע זיינען געזאַגט געוואָרען באַ פערשידענע געלעך גענהייטען במשך פון דער צייט : ט אדר שני ה'ש"ת — דעם טאָג פון זיין אַנקומען אין ניו יאָרק — ביז כט אלול ה'ש"ת.

נאָר אַ טייל פון די שיחות זיינען פאַראַן און גענומען געוואָרען פון דעם רבינ'ס שליט"א רשימות. דער רוב איז דאָ געדרוקט לויט „הנחות" (פערצייכ-נונגען לויט דעם זכרון) פון די הערער וועלכע זיינען דערביי געווען. די הנחות זיינען געמאַכט געוואָרען פון פערשידענע מענשען און דערמיט ערקלערט זיך דער שינוי הלשון והסגנון וואָס איז אין זיי.

* * *

ווי אין די אנדערע אָנסגאַבען פון „אוצר החסידים", האָב איך אויך דאָ צוגעגעבען מראי מקומות און קורצע באַמערקונגען. צום סוף קומט, אַלס הוספה, אַ אויסצוג פון אַ טאַג-בוך (געפירט פון איינעם פון די רייענרע) וועגען כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א'ס רייע און זיין זיין אין אַמעריקע במשך פון זומער ה'ש"ת.

מנחם שניאורסאהן

עטרת ראש

ב"ה

ע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, ובהמשך לספרי
 כ"ק אדמו"ר האמצעי שהו"ל זה לא כבר (תורת חיים על
 בראשית, תו"ח על שמות, אמרי בינה, פירוש תמילות, שערי
 תשובה ב"ח, דרך חיים, בד קדש) הנני מו"ל בזה, על ידי סניף
 „קהת“ אשר במינכען, את חספר עטרת ראש אשר לכ"ק
 אדמו"ר האמצעי.

ספר זה נרפס בפעם הראשונה, בחיי אדהאמצ"ע בקאפוסט
 שנת תקפ"א, אח"כ ביאהאנניסבורג, בלי הוראת שנת הדפוס,
 ועוד הוצאה כדמות הוצאת יאהאנניסבורג, אבל בלי הוראת מקום
 הדפוס וזמני.

הוצאה זו היא פזמוגרפיה מדפוס יאהאנניסבורג.

מנחם שניאורסאהן

כ"ג אלול ה'תש"ז

על פי הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א. ובהמשך לספרי
 כ"ק אדמו"ר האמצעי שהו"ל זה לא כבר (תורת חיים על בראשית,
 תו"ח על שמות, אמרי בינה, פירוש המלות, שערי תשובה ב"ה, דרך
 חיים, בד קדש, עטרת ראש) הננו מו"ל בזה, על ידי סניף „קהל“
 אשר במינכען את הספר שערי אורה אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי.

ספר זה נדפס בפעם הראשונה בחיי אדהאמצ"ע בקאפוסט
 שנת תקפ"ב אח"כ ביאהאנניסבורג.

הוצאה זו היא פוטונראפיא מדפוס יאהאנניסבורג.

בחוברת בפ"ע הננו מו"ל קיצרים לשערי אורה מכ"ק מו"ח
 אדמו"ר שליט"א

מנחם שניאורסאהן

י"ד כסלו ה'תש"ח

ב"ה.

ה ק ד מ ה

בסיוץ ה'תש"ה, בקשר עם היוכל המשולש של כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א: א) חמשים שנה של עסקנות הכלל. ב) עשרים וחמש שנה של נשיאות חסידי חב"ד. ג) ח"י שנה לגאולה ממאסרו אשר נאסר בו על עבודתו בחיזוק התורה והיהדות,

התחילה מערכת „אוצר החסידים" בהכנות להו"ל הוצאת-יוכל של מאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, שיחותיו, מכתביו ועוד.

הוצאת יוכל זו, שהיא חלק התכנית של „קובץ שלשלת האור" היכל השמיני (נשיא השמיני ממוימד תורת החסידות הכללית — הבעל שם טוב), כוללת כמה מערכות: שער ראשון — מאמרים [א: מאמרים הנכתבים בל"ה"ק. ב: מאמרים באידית]. שער שני — מכתבים. שער שלישי — שיחות. שער רביעי — זכרונות. שער חמישי — קצורים, ועוד.

* * *

חלק ספר הקיצורים הנדפס בזה כולל קיצורי הספר שערי אורה לכ"ק אדמו"ר האמצעי. בתחלה בא קיצור הפרק ואחריו — תוכנו במילים אחדות.

הספר שערי אורה מדבר „בעניניו" (1) חנוכה ופורים, שימצא כל אחד ואחד מרגוע לנפשו לפי ערכו ומקומו ושעתו, וחשיבות מיוחדת לו (ולספר שער היחוד) בספרי כ"ק אדמו"ר האמצעי, כי שאר הספרים, כל אחד ואחד מהם נכתב בשביל סוג מיוחד של החסידים, אבל — „הספרים" (2) שער היחוד ושערי אורה הם כלליים ונכתבו עבור כל החסידים, כי שער היחוד הוא המפתח לתורת החסידות, ושערי אורה הוא האל"ף בי"ת לתורת החסידות."

(1) מהקדמת הספר.

(2) משיחת כ"ק אדמו"ר מהר"ש, הובאה בקונטרס לימוד החסידות ע' 30.

לדרושים הכאים בספר זה, יש להעיר:

לשער החנוכה ד"ה בכ"ה בכסלו — מתורה * אור פ' וישב ד"ה בכ"ה בכסלו. וקצורים הגהות וביאורים עליו בס' אור התורה.

ד"ה רני ושמחי — מתו"א פ' מקץ ד"ה רני ושמחי (השני). סידור שער החנוכה ד"ה רני ושמחי.

ד"ה כתיב כי אתה נרי — מתו"א שם ד"ה כי אתה נרי. הוספות, הגהות וקיצורים עליו בס' אור התורה.

ד"ה כי עמך מקור — מתו"א שם ד"ה כי עמך מקור.

לשער הפורים ד"ה יביאו לבוש — מתו"א ד"ה יביאו לבוש. הוספות לתו"א ד"ה ויקח המן.

ד"ה וקבל היהודים — מתו"א ד"ה וקבל היהודים והוספות לתו"א ד"ה אם ישים אליו.

* * *

הספר שערי אורה נדפס לראשונה בחיי כ"ק אדמו"ר האמצעי בקאפוסט בשנת תקפ"ב. אח"כ ביאהאנניסבורג בלי הוראת שנת הדפוס ועתה נדפס מחדש * (פוטוגרפיה מהוצאת יאהאנניסבורג) ע"י מערכת „אוצר החסידים". והתאמנו גודל ספר הקיצורים לזה של שערי אורה, למען יוכלו לכרכם יחד.

לתועלת הלומדים ומעיינים נערך, ע"י המו"ל, מפתח עניני הספר שערי אורה על סדר הא"ב ונדפס בסוף ספר קיצורים זה.

מנחם שניאורסאהן

יוד כסלו, ה'תש"ח.

(3) כידוע דרושי תורה אור הם מאמרי רבנו הוקן שנכתבו (ע"י אחיו מהרי"ל) כמו שנאמרו.

(4) עם ספרי כ"ק אדמו"ר האמצעי: תורת חיים (בראשית, שמות), אמרי בינה, פירוש המילות, שערי התשובה והתפלה (גי'ח), בד קודש. ונמצא בדפוס: עטרת ראש, שער האמונה, שער היחוד.

שלחן ערוך אדמו"ר הזקן

ב"ה

ע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א ובהמשך לספר לקומי אמרים (תניא) אשר הו"ל בשנה העברה, הננו מו"ל בזה את השלחן ערוך לרבנו הזקן.

הוצאה זו היא פוטוגרפיא משו"ע דפוס ווילנא שנת תרס"ה ובאו בה שינוים אלו:

א) בסוף אורח חיים חלק ראשון נדפסו פסקי רבנו הזקן אשר בסידוריו (וגם סדר ברכות הנהגין בכלל) אשר בכמה דברים הכריע דלא כמ"ש בשו"ע ויש לנהוג כהסידור מפני שהסידור חובר באחרונה.

ב) בתחלת חלק השאלות ותשובות באה פאקסימיליא של התשובה סימן י"ד מנוף כ"ק אדמו"ר הזקן.

ג) נשמטו פה חידושי אדמו"ר ה"צמח צדק" אשר נדפסו בהוצאת ווילנא הנ"ל כי מלכ"ר שבאו שם בהרבצ טעיות, הנה אינם שייכים להשולחן ערוך וכבר באו בהוצאה החדשה של שו"ת ה"צמח צדק" וחידושי שיצאה לאור בשנת תש"ו ע"י מערכת „אוצר החסידים" מונהים ומתוקנים.

מנחם שניאורסאהן

י"ט כסלו ה'תש"ח

ב"ה

ע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, ובהמשך לספרי כ"ק אדמו"ר האמצעי שהו"ל זה לא כבר (תורת חיים על בראשית, תו"ח על שמות, אמרי בינה, פירוש המילות, שערי תשובה ב"ח, דרך חיים, בד קודש, עמרת ראש, שערי אורה) הננו מו"ל בזה, על ידי סניף „קהת“ אשר באירופא את הספר נר מצוה ותורה אור (חלק ראשון: שער האמונה, חלק שני: שער היחוד) אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי.

ספר זה נדפס בפעם הראשונה, בחיי אדהאמצ"ע, בקאפוסט שנת תק"פ, חלק הראשון נדפס ג"כ בלעמבערג שנת כת"ר ועוד פעם בלי הוראת מקום ושנת הדפוס (והוא כדמות הוצאת לעמבערג). חלק השני נדפס בלעמבערג שנת תור"ה בשם קונטרס התבוננות - (בסוף הספר תורה אור לרבנו הזקן) - רק עד סוף פרק ל"א.

ועוד הוצאה שאין בה הוראת מקום ושנת הדפוס (משערנאוויטץ?)

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מדפוס לעמבערג.

מנחם שניאורסאהן

י"ט כסלו ה'תש"ח

קונטרס נד - פורים ה'תש"ח

ב"ה.

בזה הננו מו"ל המאמר לפורים, וע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הוא ללמוד אותו בימי הפורים ובשבת שלאחריו הבע"ל.

ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אד"ש, הוספתי בזה: (א) רשימת מנהגי פורים שיש בהם חידוש. (ב) מראי מקומות והערות בשולי המאמר.

מנחם שניאורסאהן

ז' אדר שני ה'תש"ח, ברוקלין, נ. י.

קונטרס נה - ב' ניסן ה'תש"ח

ב"ה

בזה הננו מו"ל מאמר ב' ניסן (יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר — מהורש"ב

— נ"ע), וע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הוא ללמוד אותו ביום ההילולא ובשבת שלפניו הבע"ל.

ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אד"ש, הוספתי בזה: (א) רשימת מנהגי יארצייט

שיש בהם חידוש. (ב) מראי מקומות והערות בשולי המאמר.

מנחם שניאורסאהן

כה' אדר שני ה'תש"ח, ברוקלין, נ. י.

בזה הננו מו"ל המאמרים לחג הפסח הבע"ל, והוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א היא, ללמוד אותם ברבים, ובפרט בימי החג.

ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אד"ש, הוספתי בזה: (א) שיחת ב' ניסן, תש"ח (הילולא של כ"ק אדמו"ר - מהורש"ב - נ"ע). (ב) מראי מקומות והערות בשולי המאמר והשיחה.

מנהגי חה"פ וביחוד מנהגי הסדר - ראה „הגדה של פסח עם לקוטי מנהגים וטעמים“ (הוצאת קהת).

מנחם שניאורסאהן

יא ניסן ה' תש"ח, ברוקלין, נ. י.

קונטרס נז - ל"ג בעומר ה'תש"ח

בזה הננו מו"ל המאמר ליום ל"ג בעומר הבע"ל, והוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א היא, ללמוד אותו ברבים, ובפרט ביום הנ"ל ובש"ק שלאחריו.

ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אד"ש, הוספתי בזה: (א) שיחת ל"ג בעומר תש"ז. (ב) שני מכתביו המדברים בענינים שבשיחת ל"ג בעומר. (ג) מראי מקומות והערות בשולי המאמר השיחה והמכתבים.

מנחם שניאורסאהן

ב' אייר ה' תש"ח, ברוקלין, נ. י.

תורה אור

ב"ח

ע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, ובהמשך לספר לקוטי אמרים (תניא) שהו"ל בשנה
העברה, ושולחן ערוך לרבינו הזקן שיו"ל עתה, הננו מו"ל בזה, ע"י סניף „קהל“ אשר באירופא,
את הספר תורה אור אשר לכ"ק אדמו"ר רבינו הזקן.

ספר זה נדפס בפעם הראשונה בקאפוסט בשנת תקצ"ו, אח"כ בויטאמיר בשנת תרכ"ב, ונתוסף
נ"כ דרושים יקרים על סדרי פרשיות התורה ומגלת אסתר ונדפס בסוף הספר „ואח"כ בוילנא בשנת
תרנ"ט (ונתוספו בהוצאה זו המפתחות שבאו בראש הספר).

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מדפוס ווילנא.

בסוף הספר באו תקוני מה"ד. התקתי מנכתי"ק אדמו"ר מהרש"ב נ"ע על גליון התו"א שלו.

סנחם שניאורסאהן

כ"א אייר ה'תש"ח

ב"ה

עפ"י הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א ובהמשך לספר לקוטי אמרים (תניא) שהו"ל בשנה העברה, ושולחן ערוך, ותורה אור לרבנו הזקן שיו"ל עתה, הננו מו"ל בזה ע"י סניף „קהת" אשר באירופא את הספר לקוטי תורה אשר לכ"ק אדמו"ר רבנו הזקן.

ספר זה נדפס בפעם ראשונה בויטאמיר בשנת תר"ח, אח"ז: שם בשנת תרכ"ו, בוויילנא — תרל"ח, שם תרמ"ה, שם תרס"ד, שם תרפ"ח ממטריצין של הוצאה הקודמת כנראה, בהשטמת לוח התיקון.

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מדפוס וויילנא תרס"ד.

בסוף הספר באו הערות שהעתקתי מנכתי"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, ומנכתי"ק כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א על גליון הלקו"ת שלהם*.

מנחם שניאורסאהן

ר"ח מתן התורה היתשי"ח

• הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א לאחרי זמן: לאחרי ההרפסה, א"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר — שכל ההערות הן של אביו כ"ק אדמו"ר נ"ע (אלא שנכתבו בהפסק זמן רב, ולכן שונה כ"כ הכתב).

הגהות כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע על הלקו"ת

נדפס בסוף הלקוטי תורה

הערות אלו נעתקו מגנכתי"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע על גליון הלקו"ת שלו (דפוס וויילנא תרל"ח), מלבד אחדות שבאו בין העמודים וכו' — כנרשם בכל אחת מהן.

תיבת „כ"ק" הבאה בההערות פירושה כ"ק אדמו"ר הצמח צדק.

ס' תקנ"ז — היינו ספר כתי" שבו באו מאמרי רבנו הזקן משנת תקנ"ז.

מנחם שניאורסאהן

קונטרס נח - חג השבועות ה'תש"ח

ב"ה

בזה הננו מו"ל המאמרים לחה"ש הבע"ל. מפני סיבה — לא נדפסו כאן
הקיצורים ויבואו בקונטרס הבא.

ע"פ פקודת כ"ק מ"ח אדמו"ר שליט"א : א) הוספתי בזה מכתבו הנוגע
בענין מתן תורה. ב) ציינתי מראי מקומות והערות בשולי המאמר והמכתב.

מנחם שניאורסאהן

ימי הגבלה ה'תש"ח, ברוקלין נ. י.

קונטרס נט - חג הגאולה יב"ג תמוז ה'תש"ח

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחג הגאולה, יב"ג תמוז, הבע"ל שבאו בו מאמר
דא"ח ושיחה.

ע"פ פקודת כ"ק מ"ח אדמו"ר שליט"א באו כאן בתור הוספה : א) מכתבו
ומאמר דא"ח אשר שלח לחגיגת יב תמוז הראשונה — בשנת תרפ"ח. ב) מכתבו
לאחד מתושבי ארצה"ב. ג) אחד מהמאמרי דא"ח אשר אמר בחגיגת הבר
מצוה שלו — יב תמוז תרנ"ג. ד) קיצורי שלשת מאמרי חג השבועות תש"ח.
אשר מפני סיבה לא נדפסו בקונטרס חה"ש.

כמו בקונטרסים הקודמים, ציינתי גם כאן איזה מראי מקומות והערות
בשולי הקונטרס.

מנחם שניאורסאהן

מוצאי ש"ק ג' תמוז ה'תש"ח, ברוקלין נ. י.

הקדמה

ב"ה

- בוה הננו מו"ל מה שמצאנו, לע"ע, מכ"ק אדמו"ר
ה, "צמח צדק" קיצורים והערות על התניא. והם :
(א) קיצורים לתניא חלק ראשון.
(ב) הנהות בתניא שלו.
(ג) המאמר "להבין הקושיא הנזכרת בתחלת ספר התניא"
(ד) רשימות הערות וביאורים בפרקים א — כג של התניא,
הידועים בשם "ומשביעין אותו", ונפש השנית".
לא נכללו כאן הערות שלו על התניא המפורזות
במאמריו וכתביו.

* * *

כן הוספנו בזה:

- (א) הערות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע על התניא.
(ב) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א על אודות התניא.
(ג) רשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א ע"ד העתקות התניא.
(ד) פאקסימיליא מכתב יד התניא וביאור אודותו מכ"ק מו"ח
אדמו"ר שליט"א.
(ה) פאקסימיליא משער התניא דפוס הראשון.

* * *

כהנ"ל נדפס בהשוואת כמה כת"י, וכמש"כ בפרטיות
בהערותי שבסוף הספר. כן ציינתי שם איזה מראי מקומות
וביאורים בקצרה.

מנחם שניאורסאהו

עשרים בתדש מנחם אב ה'תש"ח ברקלין נ. י.

הערות וציונים לספר קיצורים והערות לספר לקוטי אמרים

נדפס בהוספות לקיצורים והערות לספר לקוטי אמרים

. קהערות וציונים אלו באתי . : א) להורות את הכת"י מהם
נדפסו הקיצורים, הגהות וכו' שבפנים, ולהביא את הנוסחאות המשנות
את הפשט, ב) לבאר, בקיצור, את הנלפע"ד בפירוש דבר הסתום או
המוקשה קמ"ש במ"א. ג) לציון מ"מ לדרושי ומאמרי דא"ח הנדפסים,
בענינים המובאים בפנים וקשה להבינם בלי עיון במק"א.
מנחם שניאורסאהן.

קונטרס ס - חי אלול ה'תש"ח

ב"ה

בזה הננו מר"ל המאמרים לחי אלול וג' סליחות הבע"ל.
ע"ם פקודת כ"ק מר"ח אדמו"ר שליט"א : א) הוספתי בזה רשימתו המדברת
בענין תורת החסידות. ב) ציינתי איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן

יג אלול ה'תש"ח, ברוקלין, נ. י.

ב"ה

ה ק ד מ ה

בוה הננו מו"ל המאמר „החלצו — רנ"ט". * וע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הוא ללמוד אותו ברבים וגם ביחיד מזמן לזמן.

* * *

רק חלק הראשון של „החלצו — רנ"ט" נאמר בשעתו ע"י כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע. והם עשרים פרקים הראשונים של המאמר. וחלק זה נעתק אח"כ במאות ואלפים טופסים, בכתב וגם באופן מימיוגרפי. מפרק כ"א ואילך נשאר ע"ע בכתב, ומתפרסם כאן לראשונה מגכי"ק אדנ"ע.

* * *

בפקודת כ"ק מו"ח אד"ש :

(א) באו כאן ג"כ מאמר שלו המיוסד על ד"ה החלצו זה. — (המאמר נאמר בשנת תרצ"ד — בשינוי הסדר קצת — בקשר עם מאורעות דומים לאלו שגרמו לאמירת ד"ה החלצו) — שיחתו אודות המאמר החלצו ומכתבו המדבר בענינים אלו.

(ב) באו קיצורים לפרקי שני המאמרים.

(ג) ציינתי איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן

כ"ד תשרי ה'תש"ט, ברוקלין, נ. י

* קונטרס זה נכנס בתכנית קובץ שלשלת האור, היכל שביעי (נשיא שביעי מהבעש"ט) **שער ששי (מאמרים).**

הוסיעו ע"צ בהיכל זה : **שער א' — חנוך לנער. ש"ב — קונטרס התפלה. ש"ג — קונטרס ומעין. שער ד' — קונטרס עץ החיים. שער ה' — קונטרס העבודה. שער ו' — תורת שלום (ספר השיחות).**

Lubavitcher Rabbi's Memoirs

THE SUMMER* OF 5705 (1945) marked a three-fold jubilee in the life and work of my venerable father-in-law, Rabbi Joseph Isaac Schneersohn, the Lubavitcher Rabbi שליט"א:

- a) the completion of fifty years of public service as a leader in Israel,
- b) the Twenty-fifth Anniversary of his leadership as the Head of the Chabad movement, being the eighth in the line of succession to Rabbi Israel Baal-Shem-Tov, founder of Chasidism, and
- c) the Eighteenth Anniversary of his release from prison in Soviet Russia, where he was imprisoned as a result of his relentless championship of Torah and Judaism.

In connection with this memorable jubilee, the Editorial Board of "Otzar Hachassidim" undertook to publish a series of commemorative publications from the harvest of the Lubavitcher Rabbi's שליט"א pen. These include a series of dissertations in Hebrew and Yiddish, collections of pastoral letters and messages, public addresses and talks (*Sichot*), and, last but not least, memoirs, published with the authorization of the Lubavitcher Rabbi שליט"א.

The "Memoirs" reveal an important phase in Jewish history in recent centuries, and, particularly, in the history of Chassidism. They portray a gallery of Jews who paved the way for the founders of the movement, and who, as *Nistarim* (scholars and mystics in disguise), prepared the ground for the movement to take root and flourish.

The material on which the "Memoirs" are based represents an accumulation of memoranda preserved in the family archives or in the oral tradition of the Lubavitcher Rabbis since the time of Rabbi Schneur Zalman of Liady, founder of Chabad Chassidism.

*Tammuz 12-13

The present volume of the LUBAVITCHER RABBI'S MEMOIRS represents a part of his notes which he wrote in Hebrew since his arrival in the U.S.A. in 1940. The Memoirs (*Zichronoth*) were first published in Yiddish in serial form in the *Jewish Morning Journal* of New York from October 7, 1940 to February 23, 1942, and subsequently, for the most part, in book form in 1947. The first part of these Memoirs is now published in the present volume in a free and concise English rendition.

For the benefit of the reader I have added The Line of Chabad-Chasidic Tradition, Biographical Data and the list of Published Works by the Lubavitcher Rabbi שליט"א.

Grateful acknowledgment is herewith tendered to Dr. Nissan Mindel, author and scholar, for the English rendition and glossary which he has executed with great ability and devotion.

OTZAR HACHASSIDIM
MENDEL SCHNEERSON
Chairman, Board of Editors

Kislev 10, 5709, Brooklyn, N. Y.

קונטרס סא - י"ט כסלו ה'תש"ט

ב"ה.

בוה הננו מו"ל הקונטרס לחג הגאולה, י"ט כסלו ה'תש"ט. וע"פ הוראת
כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הוא ללמוד בו מזמן לזמן, ובפרט בימי י"ט כסלו —
חנוכה.

כמו בקונטרסים הקודמים, ציינתי גם כאן איזה מראי מקומות והערות
בשולי הקונטרס.

מנחם שניאורסאהן

י"ד כסלו, ה'תש"ט, ברוקלין נ. י.

חנוכה : שייכות חנוכה וצדקה — שעד"ו מדבר במאמר — מובנת ע"פ משנית בתורה
אור שערי אורה ואור התורה ד"ה בכ"ה בכסלו. ועיי"ג באחרונים בשו"ע או"ח סו"ס תרי"ג
— הובא ג"כ בהשלמת השו"ע למהר"ג מדובראחנע — דנהגו לסובב בחנוכה על הסתחים.

ב"ה.

אין דער פאָרליגענדער חוברת ווערט געדרוקט די שיחה פון
כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, וועלכע ער האָט אַרויסגעגעבען
צו יום ההלולא של כ"ק אדמו"ר הזקן — כד טבת, ווי עס ווערט
ערקלערט אין זיין בריף, פון יב כסלו תש"ט (זע ע' 3).

אויף דער פקודה פון כ"ק מו"ח אד"ש זיינען דאָ צוגעגעבען
בתור הוספה : א) ראשי פרקים מתולדות כ"ק אדמו"ר הזקן,
ב) הודעה ע"ד חלוקת הש"ס.

ווי אין אנדערע אויסגאָבען פון „אוצר החסידים" זיינען
אויך דאָ צוגעגעבען געוואָרען אייניגע מראי מקומות און באַמער-
קונגען מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

טו"ב טבת ה'תש"ט, ברוקלין נ. י.

קונטרס סב - י"ג שבט ה'תש"ט

ב"ה.

בזה הננו מו"ל הקונטרס לימי היא"צ יו"ד וי"ג שבט, הכולל שני מאמרים
ושיחה. ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, א) באו בתור הוספה שלשת מכתביו
בעניני חינוך והדרכה. ב) ציינתי איזה מראי מקומות והערות בשולי הקונטרס.
רשימת מנהגי יארצייט שיש בהם חידוש באה בסוף קונטרס ב' ניסן, תשי"ח.
ובמענה על שאלת רבים הנני להוסיף בזה, ע"פ דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר
שליט"א, דאמירת הקדיש שלאחר מומור שיר ליום השבת בליל ש"ק שלפני
היא"צ, לירד לפני התיבה בש"ק זה, לברך בסעודה שלישית בש"ק זה, לירד לפני
התיבה במוצש"ק זה (כמובן, אם לא חל היא"צ ביום א') — כל זה אין אנו נוהגין
כן.

מנחם שניאורסאהן

ר"ח שבט, ה'תש"ט, ברוקלין נ. י.

קונטרס סג - פורים ה'תש"ט

ב"ה.

בוה הננו מו"ל המאמר לפורים, וע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הוא ללמוד אותו, וכן המאמר דאשתקד, בימי הפורים ובשבתות שלפניו ושל אחריו הבע"ל.

ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א (א) נדפסו כאן בתור הוספה שלשת מכתביו וקטע משיחתו. (ב) ציינתי איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון. רשימת מנהגי פורים שיש בהם חידוש באה בסוף קונטרס פורים תש"ח. ויש להוסיף שמנהגנו, אשר מנענים את המגילה באמירת "האגרת הזאת", אגרת הפרים הזאת השנית".

מנחם שניאורסאהן

ז' אדר, ה'תש"ט, ברוקלין נ. י.

קונטרס סד - ב' ניסן ה'תש"ט

ב"ה.

בוה הננו מו"ל מאמר ב' ניסן (יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר — מהורש"ב — נ"ע) וע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הוא ללמוד אותו, וכן המאמר דאשתקד, ביום ההילולא יום ועש"ק ולמחרתו ביום הש"ק הבע"ל. ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א נדפסו בסוף הקונטרס: (א) ספור כ"ק אדמו"ר נ"ע. (ב) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א ע"ד גודל ענין קדיש דרבנן.

כן ציינתי איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

רשימת מנהגי יאָרצייט שיש בהם חידוש באה בסוף קונטרס ב' ניסן תש"ח, ובהקדמה לקונטרס י' — י"ג שבט תש"ט. ויש להוסיף עלי: (א) לימוד המשניות הוא אחר אמירת שיעור התהלים שאחר התפלה. (ב) פרק כד דכלים ופרק ז' דמקואות לומדים אחר סיום תפלת ערבית, סיום תפלת היום וסיום תפלת מנחה — הן במשך כל האחד עשר חודש הן ביום היאָרצייט. (ג) במשך ימי האבילות, ר"ל, לומדים בגלוי רק משנה אחת. (ד) הדיוק הוא לסיים הפרקים אחרי התפלה.

מנחם שניאורסאהן

מוצש"ק כ"ה אדר, ה'תש"ט, ברוקלין נ. י.

ב"ה.

בוה הננו מר"ל המאמרים לחג הפסח ושבת קודש שלאחריו (ש"פ שמיני)
 תבע"ל, וע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הם ללמוד אותם, וכן המאמרים
 דאשתקד, ברבים, ובפרט בימי החג ושבת.

ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א: א) נדפס כאן בתור הוספה
 מכתבו המדבר במעלת אנשים פשוטים. ב) רשימת שיחה. ג) ציינתי איזה מראי
 מקומות והערות בשולי הגליון.

מנהגי חג הפסח וביחוד מנהגי הסדר באו בהגדה של פסח עם לקוטי
 מנהגים וטעמים" (הוצאת "קת").

מנחם שניאורסאהן

י"א ניסן, ה תש"ט, ברוקלין, נ. י.

לקוטי דיבורים לקוט ל - ל"ג בעומר, ה'תש"ח

ב"ה.

אין דער סאָרליגענדער חוברת איז געדרוקט די שיחה פון ל"ג בעומר
 ה'תש"ח, לויט פאַרצייכנונגען פון די הערער, העלכע זיינען דערנאָך דורכ-
 געזען געוואָרען פון כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א.

זעלבסטפערשטענדליך, הערען געדרוקט נאָר די ענינים תוכניים
 וכללים, אָבער ניט די פערבינדונג-שמועסען און דבורים לפרטים, און
 דערסאר זעען אויס מאַנכע סעיפים אָן אַ קישור צווישען זיך.

ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א איז דאָ צוגעגעבען געוואָרען
 זיינע אַ רשימה העגען חגיגת ל"ג בעומר וכו'.

חי אין די אַנדערע אויסגאַבען פון „אוצר החסידים" זיינען אויך דאָ
 צוגעגעבען געוואָרען אייניגע מראי מקומות און באַמערקונגען מהמ"ל.

מנחם שניאורסאהן

פסח שני ה'תש"ט, ברוקלין, נ. י.

קונטרס סז - חג השבועות ה'תש"ט

ב"ה.

בזה הננו מו"ל מאמרים ושיחה לחג השבועות הבע"ל, וע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הם ללמוד אותם ברבים, וכן המאמרים דאשתקד, ובפרט בימי החג וש"ק.

ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א: א) נדפס כאן בתור הוספה 1) מכתבו מל"ג בעומר זה (בצירוף שיחה השייכת אליו) ונוגע לתלמידי הישיבות ביחוד. 2) מכתבו לאנ"ש העולים לארץ הקדושה תבנה ותכונן, אשר נרמזה בו ג"כ תשובה לאלו השואלים ביאור ענין המאורעות הזמן האחרון. ב) ציינתי איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן

ר"ח סיון, ה'תש"ט, ברוקלין, נ. י.

קונטרס סז - חג הגאולה י"ב-י"ג תמוז ה'תש"ט

ב"ה.

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחג הגאולה יב-יג תמוז הבע"ל, שבאו בו מאמר דא"ח ושיחה, וע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א הם ללמוד אותם ברבים ובהתועדות ריעים, ובפרט בימי חג הגאולה.

כן בא בסוף הקונטרס מכתב כללי מכ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א.

כמו בקונטרסים הקודמים, ציינתי גם כאן איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן.

ג' תמוז ה'תש"ט, ברוקלין, נ. י.

מפתח ספרי מאמרי ודרושי אדמו"ר מהורש"ב

ב"ה

ע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, נגשנו לערוך רשימת מאמרי ודרושי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע זמן נשיאותו, היינו משנות תרמ"ג—תר"פ.

רוב המכריע של המאמרים נמצאים, כגוף כתי"ק, באוסף הכת"י אשר לכ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, פרט לאיזה עשירות דרושים שלא מצאתי, לע"ע, אלא "הנחה", ולמאמרים בודדים שלא נמצאה אלא העתקה מגכת"ק.

נכנסו במפתח זה : א) מאמרים אשר ראיתי. ב) מאמרים אשר מצאתי שם מוזכר במאמר, שיחה, מכתב וכיו"ב, והוריתי ע"ז בהערה.

— אודות מספר כל המאמרים לזמניהם, מחלקותיהם וכו' ראה לקמן בהוספה ראשונה.—

התחל משנת תרנ"ט, בא ברשימתי זו — ברוב הדרושים — גם תוכן התחלת המאמר שהעתקתי מכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א.

בחלק שני של מפתח זה באה רשימת הספרים, מאמרים ומכתבים שנדפסו, בהוראת מקום זמן הדפוס, מספר העמודים וכו'.

* * *

בתור הוספה באו : א) בראש הספר — פאקסימיליא מגכת"ק : 1) התחלת המאמר של חה"פ תרמ"ג. 2) עמוד האחרון של המאמר דש"פ תשא תר"פ. ב) בסוף הספר — העתק מיומנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א המדבר ע"ד הכת"י של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ומאמרו. ג) מראה מקום שיחותיו שנדפסו במקום אחר לבר אלה שנכנסו בספר השיחות—תורת שלום.

* * *

בקשתנו בזה, לכל מי שיש אצלו מאמר דא"ח של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, שלא בא ברשימה דלהלן, לשלוח למערכת "אוצר החסידים" את המאמר (ע"מ להחזיר, אם ירצה). ואם יתברר שאמת כן הוא מכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע — כי לפעמים טעו המעתיקים בשם בעל המאמר — יכנס ברשימת המילואים, אשר תודפס במשך הזמן.

מנחם שניאורסאהן

עשרים מנחם אב, ה'תש"ט, ברוקלין נ. י.

הקדמת המו"ל

על פי הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, נגשנו להו"ל מחדש, בהוצאה מתוקנת, את שורת הספרים "שדי חמד", אשר זה שנים רבות אזלו מן השוק ואינם במצא.

גודל תועלת ספרים אלו ונחיצותם ידוע לכל עוסק בספרות הרבנות, ובפרט למורי תורה לאמיתתה על פי תורתן של גדולי ישראל בדורות שעברו.

וגדלה עוד הנחיצות בימינו אלו, אשר, מצד אחד, נשרפו ונאבדו רבבות טופסים של ספרי הלכה והוראה, ומצד שני, הרי הלימוד לשם בירור פסק הדין, הלכה למעשה ובטעמו ונימוקו, הולך ומתמעט ומתמצמצם.

* * *

השינויים אשר בהוצאה זו וטעמם:

ה"שדי חמד" נערך, בכלל, על סדר הא"ב, ולכאורה הי' צריך להיות השימוש בו קל ביותר. אבל בפועל, הרי המעיין ולומד בו נזקק, לעתים תכופות, לחיפוש מרובה עד שהוא מוצא את כל הערכים הדרושים לו. וכמה סיבות בדבר. ומהם: (א) ה"שדי חמד" נחלק ל"כללים" ו"אסיפת דינים" ולא תמיד ברור לאיזה מחלקה שייך הענין. (ב) לאחר שנדפס השד"ח עשה עליו המחבר הוספות ואחר כך גם הוספות להוספות אלו והו"ל ב פ נ י ע צ מ ם בשם "פאת השדה" ו"שירי פאת השדה". (ג) סדר חלקי השד"ח הוא כסדר הופעתם ולא על סדר הא"ב. לדוגמא: כללים אות כ"ף הוא בחלק ג', אות למ"ד — בחלק י"ג. אסיפת דינים אות ט"ת יו"ד — בחלק י"ז. מערכת ראש השנה — בחלק י"ב. ועוד כהנה. (ד) שו"ת שהיו להמחבר בכמה ערכים אשר בספרו, הגה רובם נכנסו בפנים הספר, אם בכללים אם באסיפת דינים. פרט למאה ואחד ערכים שנדפסו בפ"ע בשם "דברי חכמים". (ה) קונטרסים שונים נדפסו במקומות מפורזים בספר: כללי הפוסקים, קונטרס המילה והמציצה, ברכת החמה ועוד.

לתקן את הנ"ל, כפי האפשרי בהדפסה על ידי "אפ"סעט", באו בהוצאה זו כמה שינויים ותקונים. ומהם:

(א) סדר הכרכים הוא ע"ס הא"ב: כ ר ך א , ב , ג — "שדי חמד" כללים מאות א עד אות ת. כ ר ך ד , ה , ו — מחלקת אסיפת דינים מאות אל"ף על הסדר. כ ר ך ז , ח — פאת השדה ושירי הפאה ל"כללים" ול"אסיפת דינים". כ ר ך ט — כל מה שלא נכנס בכרכים הקודמים: כללי הפוסקים, דברי חכמים, צוואת המחבר וכו'.

(ב) נערך ויודפס בסוף כרך ט מפתח מפורט ע"ס הא"ב מכל החלקים, בהוראת העמוד, שבו נמצא הערך.

(ג) בהתאם לזה, הגה ציוני העמודים של כל הכרכים הם בהמשך אחד. זאת אומרת, העמודים בכרך א מסומנים: א—484; בכרך ב: ב—994, וכן הלאה.

(ד) כראש כל כרך בא מפתח כללי מכרך זה.

(ה) לשלמות הדבר באו — בסוף כרך ט — גם ההסכמות, קונטרס הדרת צבי, קונטרס הגיוני יוסף, וכו' — שנדפסו בהוצאה הקודמת. כן הוספתי שם ראשי פרקים מחיי המחבר.

מנחם שניאורסאהן

ערים מנחם אב הית"ט, ברוסליו, ג. י.

קונטרס סח - ה"י אלול ה'תש"ט

ב"ה.

בוה הננו מו"ל המאמרים לח"י אלול וג' סליחות הבע"ל.

ע"ם פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א : א) הוספתי בזה לקוטי מנהגים, שיש בהם חידוש. ב) ציינתי איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן.

י"ג אלול ה'תש"ט, ברוקלין, נ. י.

קונטרס סט - ראש השנה ה'תש"י

ב"ה.

בוה הננו מו"ל המאמרים לימי ר"ה הבע"ל.

ע"ם פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א : א) נדפסו מה עוד הפעם הלקוטי מנהגים, שבאו בסוף קונטרס חי אלול. ב) ציינתי איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן

מוצש"ק, כג אלול, ה'תש"ט, ברוקלין, נ. י.

קונטרס ע - מאמרים א) שבת תשובה ה'תש"י ב) מוצאי יוהכ"פ ה'תש"י

ב"ה.

בוה הננו מו"ל המאמרים לשבת תשובה ומוצאי יוהכ"פ הבע"ל — והם באים בהמשך למאמרי ר"ה.

כמו בקונטרסים הקודמים, ציינתי גם כאן איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן

יום ה' ו' תשרי, ה'תש"י, ברוקלין, נ. י.

קונטרס עא - מאמרים א) י"ג תשרי ה'תש"י ב) חג הסוכות ה'תש"י

ב"ה.

בוה הננו מו"ל המאמרים לי"ג תשרי, וימים ראשונים דחה"ס הבע"ל —
והם באים בהמשך למאמרי ר"ה וש"ש ומוצאי יוהכ"פ.

כמו בקונטרסים הקודמים, ציינתי גם כאן איזה מראי מקומות והערות
בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן

י"ג תשרי, ה'תש"י, ברוקלין, נ. י.

קונטרס עב - שמע"צ ושמח"ת ה'תש"י

ב"ה.

בוה הננו מו"ל הקונטרס לשמע"צ ושמח"ת הבע"ל. זבו א) מאמר לשמע"צ,
ב) שיחה לשמח"ת.

כמו בקונטרסים הקודמים, ציינתי גם כאן איזה מראי מקומות והערות
בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן

ערב חה"ס, ה'תש"י, ברוקלין, נ. י.

קונטרס עג - י"ט כסלו התש"י

(בהמשך למכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ אודות הקונטרס מהתאריך יו"ד כסלו ה'תש"י)

הערה מהמו"ל :

כמו בקונטרסים הקודמים הנה, ע"ס הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, ציינתי גם
כאן איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן.

אור התורה - שמות

הקדמה מהמו"ל

ב"ה.

ע"פ הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, הננו מוציאים לאור הדפוס בפעם הראשונה את רשימות ודרושי כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" על ספר שמות. לא כאן המקום לתאר בארוכה את הכתבים — בתורת החסידות — אשר השאיר אחריו כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

ואביא רק איזה פרטים מה שנוגע להכתי"י הגדפסים בכרך זה. ה"ביכער" (כרכי הכתי"י) של הצ"צ — בתורת הדא"ח — כמה סוגים בהם: (א) הידועים בשם השנה והזמן שאז נכתבו, וכמו: בוך חורף תרט"ז, בוך תרי"ט קטן, (ב) הנקראים ע"ש מאמר הראשון אשר בכרך הכתבים, וכמו: בוך כל המשמח, בוך כי תשא, (ג) המסומנים באותיות וכיו"ב, וכמו: בוך א"ב, בוך שני פערטיל, ביכל פערטיל, (ד) הנקראים ע"ש תוכנם, וכמו: בוך חמש מגילות, בוך ביאורי הזהר.

כתבי הצ"צ על פרשיות התורה והמועדים נמצאים בביכער מכל סוגים הנ"ל, אבל, מכמה סיבות, לא נכנסו בכרך זה אותם שנמצאו בביכער אשר מסוג הראשון.

הביכער שמהם הועתקו הדרושים שבכאן, ונדוע לנו שמם הם: שמות הקצר (כאו בו ציונים ורשימות קצרות), שמות ח"א ח"ב ח"ג, מתי נכתבו — לא יכולתי לברר. אבל בכמה מקומות בהם מובא הלקוטי תורה, וא"כ זמן דרושים אלו עכ"פ, מאוחר לשנת תר"ז תר"ח, שאז נדפס הלקוטי בפעם הראשונה.

• • •

הכתבים שנדפסו בכרך זה נכתבו בזמנים שונים ויש בהם ציונים וענינים אשר, לכאורה, כבר הובאו ונתבארו במק"א בספר זה עצמו, ובפרט, מצוי זה באלו הדרושים שנעתקו מביכער שונים, בכל זה לא השמטנו מאומה. ובטח ימצא הלומד המעיין חידוש גם בביאור הענין בפעם השני'.

לע"ע, לא נמצא תחי' גוף הכתבי יד קדש מהנ"ל, כי אם העתקות, ומכמה דרושים — רק העתקה אחת, ולכן אין לתמוה אם, לאחר ההגהה המרובה שהשתדלנו בה, ימצא הלומד טעויות, ובפרט בציוני העמודים וכיו"ב.

• • •

בסוף הכרך באו דרושים וציונים מספר בראשית, שנשמטו באור התורה" שנדפס ע"ס זה.

• • •

כמו בשאר הוצאותינו ציינתי גם כאן איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן

כד טבת, ה'תש"י, ברוקלין נ. י.

מפתח לספר זה ותיאור קצר מהכתבי יד שנעתקו מהם הדרושים והציונים — באו בסוף הספר.

בוה הננו מו"ל הקונטרס לימי היא"צ יו"ד וי"ג שבט, הכולל שני מאמרים.
 ע"פ פקודת כ"ק מו"ח אדמו"ר שלט"א, א) בא בתור הוספה מכתב לאחדים
 מהת' שי'. ב) ציינתי איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

רשימת מנהגי יא"צ שיש בהם חידוש באה בסוף קונטרס ב' ניסן תש"ח,
 ובתחלת קונטרסי י"ד-י"ג שבט תש"ט וב' ניסן תש"ט.
מנחם שניאורסאהן

ז' שבט, ה'תשי"ג, ברוקלין נ. י.

לקוטי דיבורים לקוט לא - י"ט כסלו, ה'תש"י

ב"ה

י"ט—כ כסלו, ה'תש"י, איז געהען דער לעצטער מעל . פאר
הסתלקות, האָס כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ האָס
פאַרבאַכט ברבים.

די שיחות קודש פון דעם י"ט כסלו האָבען דערפאַר אַ באַזונדערע
חשיבות פאַר יעדען פון אונז.

די פאַרליגענדע חוברת העלכע אַנטהאַלט די אויבֿענדערמאַנטע שיחות,
(לויט רשימות פון די הערער) הערט מעטעם זה ארויסגעגעבען אלס ערשטע
נאָך דער הסתלקות.

אויך איז דאָ צוגעגעבען דער בריף צו תמימים האָס איז געווען
געדרוקט אין דעם קונטרס צו יו"ד שבט — דעם טאָג פון הסתלקות.

* * *

כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אין איינעם פון זיינע בריף* העגען
דער הסתלקות פון זיין פאַטער שרייבט ער, אַז צדיקים מביני ארץ איז
אפילו נאָך הסתלקות, הנה לא זה בלבד שלא יפרדו מעל צאן מרעיתם,
הנה עוד זאת מתרפסים להדום כסא מרום להתייזב לפני הוד איל רם ונשא
להגן על עם ישורון*.

דאָס זעלבע איז ריכטיג אויך בנוגע כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע הכ"מ.

מיר אָבער, פון אונזער זייט, דאַרפען אַנהאַלטען און שטאַרקען
אונזער התקשרות און פאַרבונד מיט עם ביתר שאת ויתר עז, דורך דעם
האָס לערנענדיג די מאמרים שיחות ומכתבים און פאַרטיפענדיג זיך אין
די הוראות האָס געפינען זיך אין זיי, הי אויך אין די הוראות פרסיות
האָס מען האָט פֿאַקומען, העלען מיר גיין, בדרך ישרה אשר הורנו
מדרכיו ונלכה באורחותיו נצח סלה ועד**.

* * *

זיי אין די פריערדיגע אויסגאַבען פון „אוצר החסידים“ זיינען אויך
דאָ צוגעגעבען געהאָרען אייניגע מראי מקומות און הערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

חי שבט, השי"ת, ברוקלין, נ. י.

* געדרוקט אין ספר חכמי ישראל (ניו יארק, תרפ"ד) ע' לג.
** אגרת הקודש סימן כז.

קונטרס עה - פורים ה'תש"י

ב"ה.

בוה הננו מו"ל הקונטרס לימי הפורים הבע"ל, הכולל מאמר ושיחה. המאמר בא בהמשך למאמרי יו"ד — יג שבט, וניתן, מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, להוציאו לאור לפורים. — וכן המאמר ליום ב' ניסן, הנמצא עתה בדפוס — אבל לא מסר לנו את התחלת א המאמר וסימומו וקיצורי הפרקים, ובעשור לחודש אחד עשר נסתלק ב. השיחה הבאה בקונטרס זה היא שיחת פורים ה'תש"ד, ונדפסה ע"פ רשימת השומעים.

* * *

ידוע מש"כ באגרת הקודש (סימן כז) לנחם בכפליים לתושי' את הנדכאים הנאנחים והנאנקים ג, אשר הצדיק „שבק היי .. לכל חי היא נפש כל חי הקשורה בנפשו .. בכל אחד ואחד כפי בחינת התקשרותו באמת ואהבתו אהבת אמת הטהורה“.

וביאר בספר ענין ההשתטחות ד„אף אותם שלא ידעו בו ולא הכירו בו בעודו בחיים חיותו רק שלמדו בספרים הקדושים שהניח ברכה אחריו ונהנים מאור זיו תורתו ומתחזקים על ידי זה בעבודת הוי' .. בודאי גם המה נקראו תלמידיו .. כי המה מאמינים בהצדיק ההוא ומקבלים ממנו אור תורתו .. הענפים נמשכים לשרשן“.

ופירש כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ במכתב, אשר „גודל התשוקה להתקשרות יכול להשביע רק כאשר ילמוד מאמרי החסידות שאומר הרב וכותב, כי בראית פנים בלבד לא סגי“.

ובמכתב שני יפרט „השואל במה היא ההתקשרות שלו אלי מאחר שאין אני מכירו פנים .. ההתקשרות האמיתית היא ע"י לימוד התורה, כשהוא לומד המאמרי חסידות שלי, קורא את השיחות ומתחבר עם ידידי אנ"ש ותלמידי התמימים יהיו בלימודם ובהתוועדותם, ומקיים בקשתי באמירת תהלים ד ובשמירת זמני הלימודים, הנה בוה היא ההתקשרות“.

וכאשר נלמוד תורתו ושיחותיו ונלך בדרך זו הישרה אשר הורנו, הנה „כמים הפנים וכו' ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח ורוחו עומדת בקרבנו ממש .. שגם בוה העולם המעשה היום לעשותם אשתכח יתיר“ ומה עד כאן עומד ומשמש, אף להלן עומד ומשמש.

* * *

כמו בשאר הוצאות „אוצר החסידים“ באו גם כאן איזה מראי מקומות והערות בשולי הגליון.

מנחם שניאורסאהן

ר"ח אדר השי"ת, ברוקלין נ. י.

(א) כבר כתבתי בפתח דבר לתורת שמואל שער שני, אשר כמה המשכים נכתבו, ע"י אדמו"ר האומרים, לכתחילה בחטיבה אחת, ורק אחר כך נתוספו, על הגליון או בקונטרס בפ"ע, התחלת וסיום כל דרוש.

(ב) לכיטוי הסתלקות, יש להעיר מהמאמר שניתן ליום ההסתלקות (ד"ה באתי לגני ס"א), דמפרש מש"כ בוהר כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכלוהו עלמין, והייני שנמשך יקרא דקוב"ה בכלוהו עלמין (אלא שהגילוי הוא בבחינת רוממות).

(ג) ראה באור התורה להצ"צ פ' שמות ע' סד בענין נאקה.

(ד) בעת כתיבת מכתב זה עדיין לא נתפרסמה התקנה ע"ד לימוד חומש עם פרשיי ולימוד תניא כפי שנחלק לימי השנה.

ב"ה.

ה"מענה לשון" הנדפס בזה הוא פוטוגרפיה מהנדפס ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ (ווילנא, תער"ב) לאמר בהאדין, וכמובן נשתנה כאן השם בה"יהי רצון" שאומרים לבסוף (ע' יח).

מעבר לשער במענה לשון הנ"ל נדפסו שורות אחדות וז"ל:

העתק מגוף כתי"ק

כ"ק אדמו"ר הרב **צמח-צדק** וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אלול נסע עכב"ב לקראסנע וביום ו' עש"ק שלאחריו ברחו מצרפתים והי' מטולטל עד ביאתן לפיענא ערב שבת וישלח תקע"ג ושם במוש"ק דשמות כ"ג אור ל"ד טבת כחצות שעה י"א נשבה ארון הקדש מאור ישראל משיח ה' ונתבקש בישיבה של מעלה ה' יחיש ביאת גואלינו והקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם ישמיענו נפלאות מתורת ה' תמימה משיבת נפש בגוף כי טל תורה מחי' אכי"ר בעגלא ובזמן קריב.

* * *

כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ נסתלק בשבת קודש דבא בעשירי לחודש אחד עשר הוא חודש שבט כחמשה עשר רגעים לפני שעה שני' (שמינית) בוקר.

והוי' יחיש ויזכנו להיעוד המקווה והקיצו ורננו שוכני עפר והוא, כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בתוכם.

* * *

בחוברת בפ"ע הו"ל בקשר להנ"ל: (א) אגרת הקודש סימן כז וביאורה, לכ"ק אדמו"ר הזקן. (ב) ענין ההשתטחות, לכ"ק אדמו"ר האמצעי. (ג) ד"ה להבין מ"ש בזהר כו' גנתא לא עאל בה בההוא גנא, לכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק". (ד) ד"ה פזר נתן תרצ"ב, לכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. — ובתור הוספה שו"ת מהרה"ג הרה"ח וכו' וכו' מהרי"ל ג"ע אודות הציון של אחיו כ"ק אדמו"ר הזקן ג"ע.

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

כ"ה אדר הש"ת ברוקלין, נ.י.

קונטרס עז - ב' ניסן ה'תש"י

ב"ה.

בזה הננו מו"ל הקונטרס ליום ב' ניסן הבע"ל, הכולל מאמר שיחה ורשימה.

המאמר הוא סיום המשך הכולל מאמרי יר"ד וי"ג שבט ופורים, וניתן מכ"ק מו"ח אדמ"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ להוציאו לאור לב' ניסן. אבל, כמו בהמאמר לפורים, לא מסר לנו התחלת המאמר וקיצורי הפרקים, ובעשור לחודש אחד עשר נסתלק¹.

השיחה הבאה בקונטרס זה היא שיחת ב' ניסן ה'תש"א עם הטופות מכ"ק מו"ח אדמ"ר הכ"מ.

הרשימה הנדפסת בזה היא אחת הרשימות שכתבם כ"ק מו"ח אדמ"ר הכ"מ במשך חדשי חורף ה'שי"ת, וכנראה שייכת ג"כ לשיחת מוצאי יום הכפורים דהאי שתא.

* * *

שני ענינים ביום ב' ניסן : א) יום ההילולא של כ"ק אדמ"ר (מהורש"ב) זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ובמילא' ב) יום בו נעשה בנו יחידו הוא כ"ק מו"ח אדמ"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ — נשיא ומנהיג דורנו.

והנה בכל שנה ושנה מתעוררים הענינים בזמניהם שלהם². ודעת לגבון נקל אשר ויהי בשלושים שנה שעברו עד עתה, שלושים ב' ניסן (תר"פ—תש"ט), הנה עלה עלה, בעילוי אחר עילוי, שלושים מעלות³. ומבואר ע"פ דברי רז"ל, אשר גם אחרי ההסתלקות הרי צדיקים ילכו מחיל אל חיל, וצדיקא דאתפטר דאשתכח בכולהו עלמין, וגם בעולם הזה, יתיר מבחיוהי, לכן גם השפעותיו לכל השייכים אליו מתעלות יותר ויותר. וכדי שיתקבלו בפנימיות צריכים גם ה"כלים" של השייכים אליו להיות מזוככים יותר.

ובפרט לתקופת השנה, ביום ב' ניסן הבע"ל, על כל אחד ואחד מהשייכים לכ"ק מו"ח אדמ"ר הכ"מ לחזק ההתקשרות שלו אליו, ע"פ הדרכים אשר הורנו במכתביו שיחותיו ואמרותיו, ביתר שאר ויתר עז.

ולהתבונן ולקבוע במוחו ולבו אשר לא עזב ח"ו הרועה, הוא נשיאנו כ"ק מו"ח אדמ"ר הכ"מ, את צאן מרעיתו וגם עתה עומד הוא ומשמש בקודש להגן עליהם ולהשפיע להם את כל הנצרך להם בגשמיות וברוחניות.

* * *

כמו בשאר הוצאות "אוצר החסידים" באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמ"ל.

מנחם שניאורסאהן

כ"ה אדר ה'שי"ת, ברוקלין, נ. י.

(1) ראה הערות א) ב) בקונטרס מורים ע' 130.
 (2) ראה רמב"ם הל' מלכים ס"א ה"ן : שהמלכות ירושה כ"ו ולא המלכות בלבד אלא כל השררות. — ובספרי (דברים יז, כ) איתא : כל פרנסי ישראל.
 (3) ולא רק ברוחניות בלבד, אלא גם בטבעיות וגשמיות הדברים מתעוררים לתקופת השנה. וכמובא בדא"ח הראי ממשנה ספ"ג דגטין : בודקין את היין . . ובהוצאת סמדר כ"ו.
 (4) ראה קיצורים והערות לתניא לאדמ"ר הצ"צ ע' עז : מל נקנית בשלושים מעלות ביחזקאל ויהי בשלושים שנה כ"ו עיי"ש. ולהעיר מוז"ב רמ"ו, ב. עבודת הקודש ח"ו ס"ט.

קונטרס עז - חג הפסח

ב"ה.

זה מכמה שנים, הי' כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ מפרסם מאמרי דא"ח לחגים ולזמנים קבועים. לפעמים תכופות — בצירוף שיחה. מכתב וכיו"ב. ומעורר ודורש ללומדם ביחידות ובעיקר ברבים, בחגים המתאימים וגם בימים שלפניהם ושלאחריהם.

ברור הדבר אשר גם עתה אדיר חפצו, אשר ילמדו תורתו ביחיד וברבים, ויתעוררו בחיזוק התורה והיהדות ע"י קריאת השיחות, המכתבים וכיו"ב.

ודאי הדבר אשר אלפים, כן ירבו, מתלמידיו, חסידיו, מקושריו ומאלו השייכים לכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ — ישתדלו למלאות חפצו זה בכל לבם ונפשם.

והובטחנו זה מכבר אשר זהו הדרך להתקשרות ולהמשיך ולקבל השפעותיו לכל טוב גשמי ורוחני.

ולכן הו"ל בזה קונטרס לחג הפסח הבע"ל — ותקותינו לעשות כזה, בל"ג, גם למועדים הבאים לקראתינו לשלום — הכולל בתוכו שני מאמרים, שיחה ומכתב.

המאמרים הם מאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ דחה"פ שנת ה'תש"א; האחד דימים הראשונים והשני דאחרון של פסח בסעודה.

השיחה היא שיחה הח"פ דשנה העברה ונדפסה ע"פ רשימת השומעים.

המכתב, המדבר ע"ד חסידות ויציאת מצרים, נכתב בשנת תרצ"ט להו"ח אי"א וכו' מו"ה מרדכי שו"ב (חפץ) הי"ד.

* * *

ואחתום בדברי הרב, הוא נשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בשיחת אחרון ש"פ הנדפסת בקונטרס זה:

„א' יחיד איז א' רבים, ווייל באמת יעדער יחיד איז א' רבים, ער איז בכח צו מאַכען א' רבים און באַלעבען א' רבים ...

הגם וואָס קען אַ סאַלדאַט — ער קען נאר שיסען, און גייט מיט מסירת נפש אָבער ער גייט נייט שימחה אין דאָס מאַכט איהם פאַר אַ מנצח“.

* * *

כמו בשאר הוצאות „אוצר החסידים“ באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמול“.

מנחם שניאורסאהן

יא ניסן, ה'שי"ח, ברוקלין, נ. י.

קובץ מכתבים ג

ב"ה.

על פי בקשת רבים, מדפיסים אנו בזה מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה זבג"מ זי"ע הכ"מ על דבר ה"מופת ספר תורה של מורנו הבעש"ט גי"ע". ומצורף אליו מכתב שני שלו אודות סדר הכנסת ספר תורה לבית הכנסת.

בדעתנו, להו"ל מזמן לזמן קובצי מכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ושיחותיו בחוברות קטנות, נוסף על ספרי המכתבים (שלשה כרכים) וספרי השיחות (עשר כרכים), אשר מערכת „אוצר החסידים" עוסקת בסידורם לדפוס,

כי כמה פעמים הביע כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ חפצו, אשר ידפיסו ענינים המעוררים ליראת שמים תורה ומצות, סיפורי צדיקים וחסידים, שיחות ופתגמים וכיו"ב בחוברות קטנות, למען יהי נוח לקרות בהם וללמדם גם בלכת בדרך, בשבת בחנות או במשרד ברגעים הפנויים וכדומה. ובהזדמנות זו אנו פונים לכל מי שיש אצלו מכתבים מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שתוכנם נוגע גם לרבים, נא ונא לשלחם — כמובן, על מנת להחזיר — למערכת „אוצר החסידים", למען יהי אוסף המכתבים שמסדרים לדפוס שלם במדה האפשרית.

* * *

בהמשך למכתבים הנדפסים בזה — לפני איזה שנים נסבה השיחה אודות כתיבת ספר תורה וסיומה, ושקו"ט כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אם לברך שהחינו בסיומה

— יעויין הדעות בזה באחרונים לשו"ע או"ח סו"ס רכג. שדי חמד אסיפת דינים מע' ברכות סו"ס ב —
ואף שלא אמר החלטה בזה, אבל היתה דעתו נוטה שילבשו בגד חדש ולברך שהחינו.

* * *

קובץ מכתבים זה הוא קובץ השלישי. הראשון — אמירת תהלים בצבור — נדפס בחארשא אלול תרצ"ז. קובץ השני — תשובה, תהלים, משניות בעל פה, תלמידי הישיבות — בברוקלין נ. י., ה"תשי"ב. כמו בשאר הוצאות „אוצר החסידים" באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ב' אייר ה'שי"ת, ברוקלין, נ. י.

קונטרס עה - ל"ג בעומר

ב"ה.

על פי התכנית של מערכת „אוצר החסידים“, להוציא לאור, לחגים ולזמנים קבועים, מאמרי דא"ח של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, וכמבואר בהקדמה לקונטרס חג הפסח, הננו מו"ל בזה הקונטרס ליום ל"ג בעומר הבע"ל — הכולל מאמר, שיחה ושני מכתבים. המאמר הוא מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ של ל"ג בעומר ה'תרצ"ט, והשיחה — שיחת ל"ג בעומר ה'תש"א.

* * *

איתא בזהר (ח"ג רפה, א) אשר ביום ההילולא שלו, הוא יום הל"ג בעומר, פתח ר' שמעון ואמר אני לדודי ועלי תשוקתו כל יומין דאתקטרנא בהאי עלמא בחד קטירא אתקטרנא בי' בקוב"ה ובגין כך השתא ועלי תשוקתו.

יודוע הפי" בלשון המורגל בזהר פתח — דהיינו שפתח את צינור ההשפעה בענין זה, ואז גם אחר ביכולתו להגיע לזה, וכמו בדרא דרשב"י אפילו יגוקי גילו סתרי תורה מפני שרשב"י ע"ה פתח את צינור ההשפעה דפנימיות התורה.

ואף כי מי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לגשת למדריגת רשב"י, אבל חשף הוי' את זרוע קדשו ויאר לנו ע"י מורנו הבעש"ט ותלמידיו הק' כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע עה, ועד בכלל, כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, את תורת החסידות . . . הפותחת שערי היכלי חכמה ובינה . . . ומורה דרך אשר כל אחד ואחד לפום שיעורא דילי' יכול לגשת אל הקודש לעבוד את הוי' במחזו ולבו.

וביום הילולא דרשב"י, ל"ג בעומר, שבכל שנה, שאז נתעורר ענין הפתיחה יום זה הוא ביחוד יום המוכשר להתחזק ולהוסיף אומץ בלימוד פנימיות התורה ובעבודה פנימית, אשר, כמו שכתב' כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, צנורות אלו נפתחו ע"י בעל ההילולא עד ביאת הגואל צדק במהרה בימינו אמן.

* * *

כמו בשאר הוצאות „אוצר החסידים“ באו גם כאן, בשולי הגליון, גיזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

סח שני השי"ת, ברוקלין, נ. י.

(1) ד"ה כי כאשר השמים, תרע"ח.

(2) קונטרס תורת החסידות בתחילתו.

(3) סד"ה אני לדודי, ל"ג בעומר תשי"ח (קונטרס 10).

ב"ה.

בוזה הננו מו"ל הקונטרס לחג השבועות הבע"ל — הכולל שלשה מאמרים, שיחה ורשימה.

המאמרים הם מאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ של חה"ש ה'תרצ"ו, השיחה — שיחת חה"ש של אשתקד ונדפסה ע"פ רשימת השומעים, והרשימה — היא אחת מהרשימות שכתבם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ במשך חדשי חורף השי"ת.

* * *

ביום זה אשתקד, או, בלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ „ביום הששי ערב שבת קדש אחר חצות לסדר כי תבואו אל הארץ וגו' ושבתה הארץ שבת להוי' " כתב¹ כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ לאנ"ש ותלמידי התמימים המתיישבים באה"ק ת"ו, אחרי הודיעו אותם אשר „צויתי להנהלת ה"מרכז לעניני חינוך" לשלוח לכם ספר תורה", אשר קבלת ספר התורה יהי' לכם,

„לאות זכרון תמיד במוחכם ובלבבכם, לסדר את כל חייכם הפרטיים והכלליים, על פי התורה, וכפי שהורנו אבותינו רבותינו הקדושים וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע. לחנך את בניכם ובנותיכם יחיו בדרכה, בלי כל פשרות, ולהאציל מרוחה, רוח ישראל סבא, על שאר אחיכם בני ישראל יחיו, הקרובים והרחוקים לעת עתה, בהשפיעכם עליהם לנחותם הדרך העולה בית א"ל, היא דרך לימוד התורה ביראת שמים וקיום המצות בהידור. מתוך קירוב אמיתי הנובע מאהבת ישראל ומדות חסידות אשר על פי תורת דברי אלקים חיים.

הוי' כל אחד ואחת מכם, נר להאיר את חושך הגלות, אשר אתם ואנו נמצאים בו, באור הוי', עדי יקיים ה' את יעודו, על ידי נביאיו הקדושים, להשמיענו קול מבשר משמיע ישועה. כי נחם הוי' עמו, והולך לפנינו הוי' לקבץ גליותנו ולגאלנו גאולת עולם.

והנה בכל יום ויום מקבלים אנו את התורה, ובכל יום ויום אנו מברכין נתן התורה, שנותנה לנו בכל יום, וביתר שאת הוא בחג השבועות, זמן מתן תורתנו דכללות השנה.

ובחג זה ובימים שלפניו ושלאחוריו עלינו להתבונן ביותר בדברי הרב המובאים לעיל, בהתבוננות המביאה לידי פועל טוב במשך כל השנה בכל הענינים המנויים וספורים במכתבו.

ול להיות נשמע תמיד באזנינו מוחנו ולבנו קול קריאתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ² היוצא מקרב נפשו פנימה : אויף וואָס וואָרט מען, מען איז דאָך מעכב די גאולה, עס איז שוין ערב שבת נאך חצות.

מנחם שניאורסאהן

יום הששי ערב שבת קדש אחר חצות לסדר כי תבואו אל הארץ וגו' ושבתה הארץ שבת להוי', השי"ת.

(1) פוסטוגרפיא ממכתב זה באה בקונטרס חה"ש תש"ט ע' 179.

(2) לקו"ת ד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ ספ"ב. ועיי"ש ד"ה כי קרוב אליך ספ"א.

(3) שיחת יום ב' דחה"ש תש"ט אות יט.

קונטרס פ - חג הגאולה יב-יג תמוז

ב"ז.

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחג הגאולה יב-יג תמוז הבע"ל — הכולל מאמר ושיחה.
 המאמר הוא מאמר כ"ק אדמו"ר הכ"מ של יב תמוז תרצ"ד, והשיחה — שיחת יג תמוז של אשתקד, ונדפסה ע"פ רשימת השומעים.
 כן הדפסנו פה עוד הפעם מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שנתן לפרסמו בקונטרס יב-יג תמוז דאשתקד.
 כמו בשאר הוצאות „אוצר החסידים" באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

• • •

רבים המחפשים ומבארים מעלות וגדולת נשיאי חב"ד בכלל, ונשיא דורנו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בפרט בענינים שונים : איש המסירות-נפש, גאון, בעל מדות, צדיק, בעל רוח הקודש, מלומד בנסים ועוד ועוד.
 וגדלו ביותר שבחים אלו, על פי ההגדרה בתורת החסידות, מהו מסירות נפש, מהו גאון וכו'.

ובכל זה — העיקר חסר כאן. ונוסף על זה, שהוא עיקר בעצם, חשוב הוא ביחוד משום שנוגע ביותר, וביהוד לנו, קהל חסידיו ומקושריו. והו — מה שהוא הוא הנשיא, ונשיא חב"ד.

כי — נשיא בכלל, נקרא ראש' אלפי ישראל, הוא בחינת ראש ומוח לגביהם, וממנו היא יניקה וחיזוק שלהם. ועל ידי הדביקה בו קשורים ומיוחדים הם בשרשם למעלה מעלה.

והנה כמה סוגים בנשיאים¹ : אלו אשר השפעתם בבחינת פנימיות, ואלו אשר השפעתם בבחינת מקיף, ובוה גופא חילוקים : אם השפיעו בתורת הנגלה או הנסתר או בשניהם יחדיו, לימדו דרכי העבודה והחסידות, המשיכו השפעות גשמיות וכו' וכו'.

וישנם כאלו, שהי' בהם כמה מבחינות הנ"ל, או גם כולם².

וזה הי' מאז ועד עתה ענין הנהגת נשיאי חב"ד, מן כ"ק אדמו"ר הזקן ועד כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ועד בכלל, אשר כללו כל הסוגים והחילוקים : השפיעו בפנימיות ובמקיף, בתורה עבודה וגמ"ח, ברוחניות ובגשמיות, ובמילא היתה התקשרותם עם השייכים אליהם בכל תרי"ג אברי נפש וגוף המקושרים.
 ועל כל אחד ואחת מאתנו כולנו לדעת, היינו להעמיק דעתו ולתקוע מחשבתו בזה, אשר הוא הנשיא והראש, ממנו ועל ידו הם כל ההשפעות בגשמיות וברוחניות, ועל ידי ההתקשרות אליו (וכבר הורה במכתביו איך ובמה מתקשרים) קשורים, ומיוחדים בשרש ושרש עד למעלה מעלה כו'.

מנחם שניאורסאהן

ג' תמוז, השרי"ת, ברוקלין, נ. י.

(1) ראה תניא פ"ב.

(2) באריכות : תורה אור פי' מקץ ד"ה ת"ר מצות גי'ח. סהמ"צ להצ"צ מצות גי'ח פיג. ד"ה למען דעת, תרס"ט.

(3) ראה בתו"א שם ספ"ז דבמשיח יש ב' הבחי, דרועים ונסיכים — ובש"ס (סוכה נב, ב) נחשב בנסיכים. י"ל מפני שזהו העיקר בו.

קונטרס פא - ח"י אלול

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לח"י אלול וג' סליחות הבע"ל — הכולל שני מאמרים ורשימה.

מאמר הראשון ד"ה השקיפה ממעון קדשך — הוא מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ של ש"פ תבוא תרפ"ט בניו יארק — בבואו לארצות הברית בפעם הראשונה.

המאמר ד"ה לך אמר לבי הוא מאמרו של יום ג' דסליחות דשנת ש"ת — בבואו לארצה"ב בפעם השני'.

הרשימה ניתנה מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ להחתעות של ח"י אלול בשנה העברה.

• • •

פרשת יום חי אלול נתבארה בכ"מ' בשיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שזהו יום הולדת את הבעש"ט (בשנת נחת-חתן), יום שנתגלה אליו מורו ורבו הק' אחי' השילוני (בשנת תפ"ד), יום התגלות הבעש"ט (בשנת תצ"ד), יום הולדת את אדמו"ר הזקן (בשנת קה"ת), יום התחלת העבודה פון דעם ניי אנקומענדיגען יאהר"י.

פרשת יום ג' דסליחות סיפר' כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אשר יום זה „הוא יום המוגבל והמיועד להוד כ"ק אדמו"ר הזקן לדורותיו לאמר* רק לפני בנו המיוחד הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי, וכשהי' הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק צ"צ כבן עשר אמר גם לפניו, מאמר חסידות ביחידות ויצו עליו אשר איש לא ידע מזה. והוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק צ"צ הי' אומר ביום ג' דסליחות מאמר של הוד כ"ק אדמו"ר הזקן לפני הוד כ"ק אדמו"ר מוהר"ש, ויצו עליו אשר איש לא ידע מזה. והוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש הי' אומר דרוש ביום ג' דסליחות לפני הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק, וביום ג' דסליחות תרנ"ה הואיל הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק לאמר לפני דרוש זה' ויצוני על הסוד עד הזמן שיצוה לגלות“.

• • •

בנוגע לעבודת הימים מן ח"י אלול ואילך ביאר' כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, „אשר חודש אלול איז דער זמן הגילויים פון דעם אני לדודי ודודי לי. די הכנות צו די גילויים איז לפי מהות וענין הגילוי ... תשובה ולב נשבר אין די י"ב ימים פון י"ח אלול ביו ר"ה. לילה הראשון פון ר"ה איז דער גילוי עצמי פון אני לדודי מיט א מסירת נפש קבלת עול נאך דער הכנה. די י"ב ימים דארף זיין א חשבון הנפש אין די י"ב חדשי השנה יום לחודש, יום לחודש. חי אלול איז דער טאָג פון דעם חשבון הנפש פון דעם פּערגאנגענעם חדש תשרי. ערב ר"ה איז דער יום הקבוע אויף דעם חשבון הנפש פון חדש אלול, וואס עס איז די לעצטע הכשרה אויף דער עבודה פון ר"ה, מקבל זיין די כתיבה וחתימה טובה אויף לימוד התורה קיום המצות און עבודה שבלב מיט א שנה טובה ומתוקה בגשמיות“.

• • •

שנים רבות הי' ענין חי אלול וענין ג' דסליחות בהעלם. ועכשיו ניתנה רשות לגלות, ופירסמם כ"ק מריח אדמור"ר הכ"מ בכל קצוי תבל. ואף דלכאורה וכי אכשור דרא, אלא שהיא הנותנת, מפני ההעלמות וההסתרים דעקבתא דמשיחא שגדלו ביותר „פותחים גם את האוצרות דהון יקר שהי' כמוס וחתום מעין כל רואה" עד עתה.

וביחוד עתה אחר ההסתלקות — הנה על כל אחד ואחת מאתנו כלנו להתחזק ולהתקשר באילנא דחיי ובנשיאנו, הוא כ"ק מריח אדמור"ר הכ"מ, ביתר שאת וביתר עז. ובעזרת אוצרותיו ואוצרות אבותיו שפתח ומסר לנו — להסיר את ההעלמות וההסתרים, אשר זהו ג"כ הכנה והכשרה צו מקבל זיין די כתיבה וחתומה טובה.

מנחם שניאורסאהן

ערב ש"ק י"ג אלול, השי"ת, ברוקלין, נ. י.

-
- 1) ראה שיחת חי אלול הישי"ת (בספר השיחות), התשי"א (לקוט כב), התשי"ג (קונטרס מה), התשי"ה (לקוט כה) ועוד.
 - 2) בארוכה בשיחת כי כסלו תרצ"ג (לקוט ב), ושם בשם כ"ק הרה"ק ר' נחום זצוקללה"ה אשר שלשה אלו זהו הולדת הבעש"ט בגופו בנפשו וברוחו.
 - 3) שיחת חה"ם התשי"ג (לקוט כג) אות ס"ג.
 - 3*) כן הוא בגכתי"ק. ולא כמו שנעתק „לדורות ולאמרי".
 - 4) רשימה למאמר ג' סליחות התרנ"ה:התשי"ה.
 - 5) רבי סליחות התשי"ה: שיר המעלות ממעמקים.
 - 6) שיחת חי אלול התשי"ג ע' 42 ואילך — והועתק כאן בקיצור לשון קצת.

ב"ה

בוה הננו מו"ל הקונטרס לראש השנה הבע"ל — הכולל מאמר, רשימה ולקוט מנהגים.

המאמר הוא מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שאמרו ביום שני דר"ה בשנת תרצ"ד, בווארשא.

הרשימה היא מדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בערב ראש השנה העברה — לאחר התרת נדרים ובעת נתינת הפ"נ. הלקוט כולל מנהגי חדש אלול, ר"ה, עשיית ויוהכ"פ שיש בהם חדוש.

* * *

ידוע המבואר בכ"מ בדא"ח' הטעם שנקרא ראש השנה ולא תחלת השנה — כי יום זה לגבי שאר ימות השנה הוא כמו ראש לגבי גוף ואברים. כמו שהראש — חיות כל האברים כלול בו, וגם אח"כ בגילוי, הרי מן הראש נמשך חיות לכל אבר בפרט, כך יום ראש השנה כולל בתוכו חיות כל ימי השנה, שכולם כלולים בו בהעלם, ואח"כ מתחלק בגילוי לימים פרטיים.

ויש לומר שזהו אחד מטעמי האזהרה שהוזהרנו לייקר את הזמן בימי ראש השנה ביותר, כי השעות והרגעים בימים האלו כלליים הם, ונעלים על שאר ימות השנה, ולא רק בכמות כי אם גם באיכות, וכדוגמת חומר המוח שבראש — לגבי חומר שאר אברי הגוף.

ומובן אשר כמו בראש ואברי הגוף, אימתי יהי האדם בריא — כאשר החיות שבראש יהי בשלימותו, וגם יומשך ממנו לכל אבר ואבר חיותו השייך אליו.

כך הוא עבודת ימי ראש השנה, אשר ימים אלו צריכים להיות מתאימים לענינם — ראש של כל השנה כולה, וגם שיהיו מקושרים עם שאר ימות השנה — להשפיע בהם חיות של קבלת עול מלכותו יתברך, לימוד התורה וקיום המצות.

* * *

והנה מהענינים המסייעים בעבודה בכלל ובעבודת התקשרות ראש השנה עם שאר ימות השנה בפרט היא ההתקשרות עם ראש אלפי ישראל שנשמתו הוא בחי' ראש ומוחין לגבי שאר הנשמות שבדורו, ממנו הוא יניקתם וחיות שלהם ועל ידו קשורות הן ומיוחדות במהותן הראשון ושרשם.

(1) ראה לקו"ת ר"פ תבוא. עטרת ראש בתחלתו. מאמרי ר"ה דשנת תש"א, ח"ב, ועוד.

(2) עיין תניא פנ"א.

(3) תניא פ"ב, וראה מש"כ בהקדמת קונטרס יב תמוז (קונטרס ט).

וכמו כן בכל אחד ואחת מאתנו ההתקשרות עם נשיא וראש דורנו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ — וכבר ביאר אשר ההתקשרות היא ע"י לימוד תורתו והליכה בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו — היא היא אשר תסייע בעבודת ימי ראש השנה' והתקשרותם עם שאר ימות השנה.

ותהי' הצנור דרך בו יומשכו הכתיבה וחתימה טובה, בטוב הנראה והנגלה, בגשמיות וברוחניות — בימי ראש השנה ואח"כ בכל השנה כולה.

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

יום ראשון דסליחות השי"ת, ברוקלין נ.י.

(4) להעיר ממה שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בליל ב' דריה ה'תש"ד, אשר משנת תרנ"ד ואילך הי' הסדר אצל אביו להזכיר במשך המעלי"ע את הבעש"ט, הה"מ, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר ה"צמח צוקי, אדמו"ר מהר"ש, ולפעמים גם את דודיו בני הצ"צ — הי' מספר מהם איוה ספור או דבר תורה בקיצור.

קונטרס פג - מאמרים א) שבת תשובה ב) מוצאי יוהכ"פ

ב"ה.

בוה הננו מו"ל הקונטרס לשבת תשובה — מוצאי יוהכ"פ הבע"ל — הכולל שני מאמרים, שיחה ומכתב.

המאמרים הם המשך מאמר ר"ה ונאמרו ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשנת תרצ"ד בורשא.

השיחה היא שיחת מוצאי יום הכפורים דשנת השי"ת ונדפסה ע"פ רשימת השומעים.

המכתב הוא מערב יוהכ"פ תרצ"ה זרשא.

* * *

ענין ימים אלו — עשר ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ בכלל (שעליהם ציוה הנביא דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, כי אז הוא קירוב המאור אל הניצוץ) ושבת תשובה (אשר כל שבת הוא אותיות תש"ב אנושי, ובשבת זה ביחוד נהגו לדרוש לעורר את העם בתשובה) ויוהכ"פ (שהוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים .. לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביוהכ"פ) בפרט —

ענינם — תשובה, ובשתי המדריגות אשר בתשובה: א) תשובה תתאה, תשובה על חטא עון ופשע אשר עשה. ב) תשובה עילאה, להשיב רוחו בבחי' הביטול ומס"ב אל האלקים אשר נתנה, לשרשה ומקורה העצמי, כמו קודם ירידתה ויתר על כו'.

מובן מזה, אשר תשו"ת יכולה להיות גם רק בענינים פרטים וחלק מכחות הנפש, אלו הכחות והענינים אשר בהם חטא ופגם.

אבל תשו"ע היא שמע ישראל, אסיפת וקיבוץ כל כחות הנפש שנתפזרו העלאתן וכלות הנפש, ממטה למעלה, ואח"כ המשכה מלמעלה למטה בכל חלקי הנפש.

וכמו שהוא בפרט כן הוא גם בכללות הקומה שלימה של כל בני ישראל ראשיכם שבטיכם גו' עד שואב מימך, שצ"ל נאספים ונצבים כולם כאחד, שכללות נשמות ישראל תשובנה למקורם ושרשם.

ומהענינים המסייעים באיחוד כל הפרטים, היא ההתקשרות עם הכלל אשר בו היו הם נכללים כאחד, ושם מתאימות הנה גם עתה.

1) ראה קונטרס העבודה ספ"ה.

2) אגרת התשובה ספ"י.

3) רמב"ם הל' תשובה ס"ב ה"ז.

4) ראה בכ"ז לקו"ת ר"פ האוינו. ד"ה דרשו הוי' תרצ"א (קונטרס יו"ד). אגה"ת פ"ח ואילך.

5) ראה לקו"ת ר"פ נצבים. ושם דרושים לר"ה רד"ה וה"י גו' בשופר גדול.

ובנוגע אלינו חסידי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אנ"ש המקושרים אליו או גם רק שייכים אליו, הגה זהו ההתקשרות אליו ע"י לימוד תורתו, הליכה בדרך ישרה אשר הורנו וכו' — כאשר נתבאר זה כמה פעמים. וזהו כן הכשרה וסיוע למילוי הברכה, אשר בה הי' מברך כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ את הבאים אליו לבקש ברכה בערב יוהכ"פ אחר חצות. וזה לשונו:

דער אויבערשטער זאל געבען א חתימה און גמר חתימה טובה, א שנה טובה ומתוקה בגשמיות ורוחניות, אויף טאהן אין תורה ועבודה. די וואס האָבן ב"ב זאל דער אויבערשטער העלפין אז זיי זאלן האָבן נחת פון זיי, און פרנסה בהרחבה. די וואָס דארפן בויען א בית, זאל זיי דער אויבערשטער העלפין בגשמיות ורוחניות.

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

ערב שבת תשובה ה'תשי"א ברוקלין נ. י.

(6) בשנת תש"ז, בשנת תשי"ח הי' לשון הברכה: דער אויבערשטער זאל מעורר זיין מיט א התעוררות תשובה אמיתית מתוך פנימיות ונקודת הלב, עס זאל זיין א שנת אורה שנת תורה שנת עבודה.

קונטרס פד - חג הסוכות

ב"ה.

בזה הגנו מו"ל הקונטרס לחג הסוכות הבע"ל, הכולל מכתב, מאמר ושיחה. המכתב הוא ממחרת יום הכפורים תרפ"ט, (נדפס בשעתו בעלה בפ"ע).

המאמר בא בהמשך למאמרי ר"ה ש"ת ומוצאי יוה"כ"פ — ונאמר ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשנת תרצ"ד בורשא. השיחה היא מערב חה"ס ויליה ויום הראשון דסוכות השי"ת, ונדפסה מרשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. — המשך השיחות מחה"ס, שמע"צ ושמח"ת השי"ת יבואו בקונטרס הבא —

בתור הוספה בא בסוף הקונטרס לקוט מנהגי חסידי חב"ד לחה"ס שמע"צ ושמח"ת — אלו המנהגים שיש בהם חידוש.

* * *

ענין מיוחד ישנו בקיום מצות סוכה, והיא הידיעה, דכיון דכתיב למען ידעו וגו' לא קיים המצוה כתיקונה אם לא ידע כונת מצות הסוכה, שצוונו לישב בסוכה זכר ליציאת מצרים¹.

וכבר נתבאר בכמה מקומות² אשר עיקר הדעת אינה הידיעה לבדה מפי סופרים ומפי ספרים אלא העיקר הוא להעמיק דעתו ולתקוע מחשבתו בחזק ואומץ הלב והמוח עד שתהא מחשבתו מקושרת בזה בקשר אמיץ וחזק.

והידיעה היא אשר בסוכות הושבתי ואשר הי' זה בהוציא אותם מארץ מצרים³.

והנה בכל יום ויום בבוקר ובערב חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא עת יציאת מצרים והיא יציאת נפש האלקית ממאסר הגוף כו' ע"י עסק התורה והמצות בכלל ובפרט בקבלת מלכות שמים⁴. ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ:

„ראשית דבר הוא היציאה ממצרים וגבולים, שבכללות העבודה הם דרכי החיים הכללים וואס דער אדם מאכט זיך פלענער באופן ארחות חייו, מיט די בעגרעניצונגען און גבולים וואס ווערן בא אים געשאפן לויט זיין מעמד ומצב, דאס הייסט לויט ווי ער וויל זיך אַוועקשטעלן אין לעבן. כו'.

(1) ביח לטור או"ח ר"ס תרכ"ה. מג"א שם. והובאו בשו"ע רבינו הזקן. — בב"ח שם כותב שבדוגמת זה הן ג"כ מצות ציצית ותפלין. אבל — בהם נאמר רק זכרון, משא"כ בסוכה שכתבה תורה למען יזעו, ובדרו"ל (סוכה בא) עד עשרים אמה אדם יודע כו'.

(2) ראה תניא פמ"ב. תו"א ר"ס משפטים. תו"ח שם. ובארוכה בהמשך ר"ה עת"ר ד"ה ואני נתתי ואילך.

(3) כי הוי לי לומר בסוכות הושבתי את בניי במדבר, ולמה תלה זה ביציאת בניי או"ח סתרכ"ה).

(4) תניא סמ"ו. תו"א פ' וארא ד"ה לכן אמור. ובכ"מ.

(5) שיחת שמע"צ תרצ"ג (קונטרס כא).

איו ראשית דבר מוז זיין יציאת מצרים, ארויס גיין פון די אלע בעגרעניצונגען, דאָס הייסט אז וואָס פאַר א פלענער באַ אים זאָל גיט זיין, מוז בא אים זיין קביעות עתים לתורה בכל יום, און דער דאָזיגען מוז זיין געדאָונט, גיט אָפּגעדאָונט. וכו'.

נאָך יציאת מצרים איז קריעת ים סוף, וואָרום ווי דער מענטש הויבט אָן אין דרכי העבודה, איז גלייך שאַפן זיך בא אים פערשידענע שטערונגען, וואָס יעדערער פון זיי איז שטאַרק און גוואַלדיק גרויס, אָט ווי באַ די אידן ביציאתם ממצרים, פון הינטן דער שונא פון פאָרנט דער ים, און אַליין איז מען אין מדבר.

קריעת ים סוף איז געווען מלמעלה, דער אויבערשטער ב"ה האָט גע-שפּאַלטן דעם ים און געמאַכט אים א דרך פאַר אידן, כמו דרכי היבשה, נאָך פריער האָט געמוזט זיין א שפּרינגער אין ים, און אז עס איז גע-ווען דער שפּרינגער דער מסירת נפש מענטש, יעמאַלט האָט השי"ת גע-מאַכט את הים ליבשה".

זאז הושיבם הקב"ה בסוכה, וכמשל תינוק תיכף שנולד הנה רוחצין אותו מזהמתו, וכורכין אותו בכריכת בד נקי', אשר בזה הנה לבד זאת שנשמר מן הזוהמא שמכחוק, הנה עוד זאת שמתיישרים ומתחזקים אבריו, והגם שהוא רק לפי שעה, אבל זה פועל בחיזוק אבריו גם על כל זמן גידולו והיותו לאיש.

אשר כן הוא בעבודה דכאשר האדם פועל בעצמו היציאה מהמצרים והגבולים שלו, אז ער זאָל אָרום פון זיינע פלענער, וואָס ער מאַכט זיך בארחות חיו, וואָס יעמאַלט איז דאָך דער רע פון נפש הטבעי מיט זיינע צרכי החיים הגשמיים והבשריים איידעלער, איז תיכף דאָרף זיין דער ויסעו לסוכות.

סוכה איז א מקיף, אָבער דאָס איז א מקיף וואָס פועל'ט אין פנימי', וכמשל מכריכתו של התינוק הנ"ל שזה נוגע בחיזוק אבריו גם בהיותו לאיש.

זהו כי בסוכות הושבתי את בני' בהוציא אותם מארץ מצרים". וסיוע וכן על זה בכל ימות השנה נמשך מתג הסוכות בכלל וקיום מצות ישיבת סוכה בפרט.

והזכרת נשיאינו ופעולותיהם ותורתם מסייע בזה, וכידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ: עס איז דאָ די חסידישע אושפיון: הבעש"ט, הה"מ, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצמח צדק, אדמו"ר מהר"ש נ"ע, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

ואף אנן נאמר: כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

מנחם שניאורסאהן

מחרת יום הכפורים ה'תש"א. ברוקלין נ. י.

קונטרס פה - שמע"צ-שמח"ת

ב"ה.

בזה הננו מו"ל הקונטרס לשמיני עצרת — שמחת תורה הבע"ל הכולל מאמר ושיחה.

המאמר בא בהמשך למאמרים הקודמים דשנה זו, ונאמר ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשמע"צ תרצ"ד בורשא.

השיחה היא מימי חה"ס, חוה"מ, שמע"צ, שמח"ת ואסרו חג דשנת השי"ת, ונדפסה ע"פ רשימת השומעים¹.

* * *

מבואר בסוף המאמר שבקונטרס זה, אשר בשמיני עצרת היא האסיפה דכל האורות והגילויים הכללים שנמשכים בחדש השביעי, הקליטה והעכבה בזריעה טובה בכדי שתהי' מזה צמיחה בריבוי טוב.

עוד יותר מפורש במק"א, אשר „חדש תשרי הוא ראש הכללי לכל החדשים, ובו ימים שהם שרשים ומקורים על כל השנה: ראש השנה — שרש ומקור על יראה, שמקבלים ישראל יראה באותו יום על כללות השנה, יום הכפורים — על תשובה ומחילה וסליחה. שבעת ימי הסוכות — על אהבה ושמחה על כללות השנה. אבל יום שמחת תורה — הוא כלל גדול יותר, הכולל כל חדש תשרי, כי אז נמשך בחי' מקיף העליון הכללי, בחי' שעשועי המלך בעצמו, כתר תורה, וגילוי זה נמשך בשמח"ת בהרקודים, שאינם ענין המוחין כלל“.

וכמוש"כ במאמר שבקונטרס שהשמחה שייכת לאותיות התורה, שבאותיות התורה נקודותיהן וטעמיהן, בלימוד זה — כל ישראל שוין, ולכן השמחה היא בריקוד והיינו שהשמחה מגיעה עד הכח האחרון שבנפש ובכלים היותר תחתונים — הרגלים.

ידוע פתגם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, אשר אחר שמחת תורה מתחיל הסדר ד'ויעקב הלך לדרכו', הוא דרך הוי', דרך התורה והמצוה. וביאר² כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בענין שמע"צ ושמח"ת, אז אף א' יריד קויפט מען איין די סחורה, און קומענדיג אהיים — במשך ימות השנה — פאקט מען עס פאנאנדער און מען הייבט אן טאן דערמיט וואס מדארף טאן.

(1) כמה מהדבורים חסרים ברשימה זו, ואנו בבקשתנו לכל מי שיש תחי' רשימת הענינים החסרים — להמציאה לנו ותודפס באחד הקונטרסים הבע"ל.

(2) סר"ה צהר תעשה תש"ב, ונעתק כאן בקיצור ל' קצת.

(3) ראה זח"ג רנו, ב: וביום השמע"צ. ונוהגין ישראל למעבד עמה חדוה ואתקריאת שמחת תורה ומעטרן לספר תורה בכתר דילי, ועייג"כ ת"ז תי' כא (נו, סע"א).

(3*) שיחת שמע"צ ה'תשי"ז.

כן הוא בכל אחד ואחת מישראל: בחודש השביעי שהוא משובע בכל טוב'נותנים להם ולנו „סחורה" במה להתפרנס כל השנה כולה, אבל צריך לפתוח האמתחות, פאנאנדער פאקען און טאן מיט דער סחורה וואס מען דארף.

והזהיר" כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשם אביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע: די פערציג אַכט שעה פון שמע"צ און שמח"ת דארף מען זעהר מייקר זיין, יעדע רגע קען מען שעפען אוצרות מיט עמערס און קאדקעס (חביות) בגשמיות וברוחניות. און דאָס איז ע"י הריקודים.

מנחם שניאורסאהן

ערב חה"ט, ה'תשי"א. ברוקלין נ. י.

(4) ויקרא רבה פכ"ט, ח.

(5) שיחת שמע"צ ה'תש"ד.

קונטרס פו - מאמרים

ב"ה.

קונטרס זה מוקדש הוא לזכות בתו הצעירה של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ גיטתי הרבנית מרת שיינא* ולזכות חתנו גיסי הרב מנחם מענדל הכהן בן הרבנית מרת חי' מושקא (כת כ"ק אדמו"ר מהר"ש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע).

— עד היום אין עוד ידיעות ברורות למדי אודותם — מלבד הבא להלן — ולכן באים שמותיהם כנ"ל, בלי תוספת נוסח ברכת כו' אח"ז — ונתעכבה ההדפסה כל זמן זה מפני צערם של אלו מבני המשפחה שלא ידעו אודות הבא להלן עד עתה.

* * *

בקונטרס זה באו: א) שני מאמרים. והם בהמשך למאמרים הקודמים דשנה זו, ונאמרו על ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בש"פ נח וש"פ לך תרצ"ד בורשא.

ב) שני מכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ: א) לבתו הרבנית מרת שיינא. ב) לחתנו הרב מ"מ הכהן.

* * *

על פי מכתבו של מר מרדכי אונראד שיחי' שהי' במחנה טרעב-לינקע, נמצא שם — בשנת תש"ב — בבאראק" אחד עם גיסי הרב מ"מ הכהן. והוא סיפר לו אשר בבאראק שני שם נמצאים אמו — הרבנית מרת חי' מושקא — ורעיתו — הרבנית מרת שיינא. ט"ו אלול תש"ב הביא ה"קאפא" להרמ"מ פתקא מרעיתו אשר ביום יד' אָלול נלקחה אמו להובילה להכבשונות. ג' תשרי תש"ג בא הקאפא וסיפר להם, אשר ביום שני דראש השנה תש"ג הובילו את רעיתו להכבשונות. כ"ה חשוון תש"ג כשחזר מר מרדכי שי' מעבודתו לא מצא את הרב הרמ"מ בבאראק. ואלו שעבדו עמו ספרו לו, אשר לקהוהו ממקום העבודה, עם עוד קבוצת יהודים, ע"מ להובילם להכבשונות.

* * *

ואב הרחמים יפקוד ברחמים החסידים והישרים והתמימים שמסרו נפשם על קדושת השם, ודם עבדיו יקום, וכפר אדמתו עמו, בשובו את שבות יעקב על ידי משיח צדקנו, והקיצו ורננו שוכני עפר. **מנחם שניאורסאהן**

כ"ה מרחשוון ה'תשי"א. ברוקלין נ. י.

* כן כותב כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בכ"מ — שיינא מלא בשני יודיין. — גולה כא סבת "בליל שבת קודש שמות בשנת תרס"ד בשעה שמים עשרה לילה".

קונטרס פז - י"ט כסלו

ב"ה.

בוה הננו מו"ל הקונטרס לחג גאולת אדמו"ר הזקן וגאולתינו
ופדות נפשינו. הוא יום יט כסלו. הבא עלינו ועל כל ישראל אחינו יחיו
לטובה ולברכה.

והוא כולל מאמר שיחה ומכתב — מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע הכ"מ.

המאמר בא בהמשך למאמרים הקודמים דשנה זו, ונאמר בש"פ
חיי תרצ"ד בורשא.

השיחה היא מיום חג הגאולה יט כסלו ה'תש"ז, ונדפסה ע"פ
רשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

המכתב ניתן יו"ד כסלו ה'תש"י לחגיגת יט כסלו דאשתקד, ונדפס
או בקונטרס יט כסלו (קונטרס עג).

ולגודל חשיבות אגרת הקודש זו בתור הוראה כללית של נשמה כללית
אל כללות בני ישראל, וביחוד בימים אלו — נדפסה כאן עוד הפעם.

* * *

דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ באגרתו על דבר חובת כל בני
ישראל בלימוד תורת החסידות אין נזקקים לביאור נוסף. מובנת ג"כ
שייכות ההתעוררות ללימוד דא"ח ליום יט כסלו, באשר יום זה הוא
ראש השנה לחסידות, והוא "מסוגל להתחזק ולהתעודד בלימוד התורה
הנגלית ודא"ח. להתמסר לעבודת התפלה ולהתעורר לבירור וזיכוך המדות
שעפ"י חסידות ואהבת רעים עד בלי גבול".

ומובנת עוד יותר שייכות הפצת לימוד הדא"ח בכל החוגים של
אחינו בני ישראל יחיו לענין דית כסלו — ע"פ דברי כ"ק אדמו"ר
(מהורש"ב) נ"ע, אשר "דער עיקר פון יפוצו מעינותיך חוצה' האט זיך
אנגעהייבען נאך פטרבורג. פאר חסידות איז געווען, או ניט יעדער איד
האט געקאנט משיג זיין אלקות. דערצו האט מען געדארפט האבן א
העכערע נשמה. אדער, ווער עס האט ניט געהאט קיין נשמה גבוה, איז
דורך דעם וואס ער האט מתקן געווען אלע ענינים וואס דארפען האבן
תיקון און האט זיך מוכך געווען. חסידות האט אויפגעטאן, או יעדער
איד זאל קאנען פארשטיין א ענין אלקי און דאס דערהערן. דאס האט

-
- 1) ראה ע"ז מבוא לקונטרס ומעין ע' 15 — 18, 24 — 26.
 - 2) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בקונטרס י"ט כסלו תש"ח (קונטרס נב).
 - 3) לשון מענה המשיח או יבוא — הובא מהבעש"ט באגרתו הידועה ע"ד עליית
הנשמה שלו בראש השנה שנת תק"ז (נדפסה בסוף הסי' בן פורת יוסף. בסי' מכתבים
מהבעש"ט ז"ל ותלמידיו (לבוב, תרפ"ג. וכותב המו"ל שהעתיקה מן המכתב — כתי
חתנו של הבעש"ט הרה"צ וכ"ר ר' יחיאל — החתום בעצם כ"ק של הבעש"ט). בסי'
גנוי נסתרות (ירותו תרפ"ד) ח"א סימן סה. בסי' בעש"ט (לודו, תרח"ץ פי' נח
גהה יג. — וחלק י"בנה בתחלת סי' כתר שם טוב. וסי' לקוטי אמרים להה"מ ממעוריטש.

זיד אנגעהייבן דער עיקר נאך פטרבורג דוקא. וויילע נאך פטרבורג איז ער (כ"ק אדמו"ר הזקן) נתעלה געווארן אין אַ העכערע מדריג.

* * *

על שאלת הבעש"ט מתי יבוא — דייק המשיח בתשובתו בהביאו לשון הכתוב (משלי ה, טז): כאשר יפוצו מעינותיך חוצה, ידוע אשר מי מעין אין למעלה מהם, ובכל מקום שבאים, אף אם למרחוק הוא, דין מעין להם, ובלבד שלא יופסק החיבור שלהם ההתקשרות עם מקורם, כי מי מעין שהפסיקום שוב אין להם דין מעין.

וככל הדברים האלו דורשים מאת כל אחד ואחד מאתנו: א) להפיץ (ב) המעינות ג) גם חוצה. ואי אפשר לכל זה אלא ע"י התקשרות שאינה פוסקת עם המקור, התקשרות הולכת ומתחזקת עם הנשיא הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ מקור הפצת מעינות אלו בכל קצוי תבל.

ועינינו תחוינה בקיום הבטחת משיח צדקנו אשר אז יכלו כל הקליפות ויהי' עת רצון וישועה" ויגאלנו בגאולה האמתית והשלימה.

מנחם שניאורסאהן

ר"ח כסלו ה'תשי"א ברוקלין נ. י.

4) שיחת יט כסלו תרס"ח (תורת שלום ע' 98) והועתק כאן בקיצור לשון עיי"ש.
5) כך היא הכרעת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" (שו"ת יו"ד סימן קסד ס"ב. וראה ג"כ צ"צ שער המילואים ח"ג למקואות פ"ה מ"ו), וכדעת תוד"ה שמא בכורות (נה, ב), פיה"מ להרמב"ם, הראב"ד הרשב"א, הריב"ש (הובא בר"מ), פרישה ועוד וכפשט המשנה והפוסקים (ש"ך ליו"ד סר"א סק"ל).

והנה דעת הטור והשו"ע (שמעתיק לשון הסור) צ"ע בזה (כך כותב הביי בי"ד סר"א). שיטת המהרי"ק (הובאה בב"י) דאם עדיין לא נחו מזחילתן גם בנפסקו ממקורן דין מעין להם — (ויש לומר דגם לשיטה זו הוא רק לטהר בזוחלין, אבל לא לזבים או אפילו לטהר בכל שהוא — ראה ש"ך סר"א סק"כ) — וראה שו"ת חת"ס חיו"ד סר"ט.

אבל גם לדיעות אלו, כיון שנפסקו ממקורם אין ביכולתם להמשיך דין מעין על בריכת מים. ואכ"מ.

מאמר ברוך שעשה ניסים

ב"ה.

על פי בקשת רבים הננו מו"ל בזה הקונטרס לחנוכה, והוא כולל: מאמר דא"ח, שיחה, ליקוט מנהגי חנוכה אשר בבית הרב. המאמר הוא — ביסודו — מאמר אדמו"ר הזקן, אשר אמרו יט כסלו שנת תק"ס.

המאמר כמו שהוא לפנינו — באריכות עם ראיות מדרו"ל בכלל ודרושי דא"ח בפרט, מחולק לפרקים, בתוספת קיצורים — הוא, קרוב לודאי, מאמרו של אדמו"ר הצ"צ. ומוזה שנזכר בו כמה פעמים ספר תורה אור, אבל לא הלקוטי תורה — אף שכמה מדרושו הובאו במאמר זה — מוכח שנאמר, או עכ"פ נכתב, בשנים שבין הדפסת שני ספרים אלו, היינו: תקצ"ז — תר"ח.

— בתור הקדמה למאמר זה, בא קטע שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ אודותו —

המאמר נדפס כאן מהספר הוספות לספר דרך אמונה (ברדיטשוב, תרע"ג), ובמפתח שם ציין המו"ל, אשר העתיקו מבוך "כל המשמח" — (היינו כרך כת"י מאמרי חסידות המתחיל במאמר "כל המשמח"), שלשת הפרקים הראשונים של המאמר ותחלת פ"ד נמצאים תחת ידי בגכת"ק כ"ק אדמו"ר מהר"ש (ראה אודות, העתקה זו בשיחה לקמן ע' 3), אבל הוא רשםם בקיצור לשון קצת, בלי המ"מ, ובלא הקיצורים*. — ואולי נתוספו הקיצורים רק לאחר זמן, כמו שנהג אדמו"ר הצ"צ בכמה ממאמריו וגם השו"ת שלו.

השיחה היא שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בסעודת שבת חנוכה שנת תש"ו, ונדפסה ע"פ רשימת השומעים.

מנהגי בית הרב של ימי חנוכה — אלו המנהגים אשר יש בהם משום חידוש — לקטתי מרשימותי את מה שראיתי את כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ נוהג כן, או ששמעתי ממנו.

כמו בשאר הוצאות "אוצר החסידים" — ציינתי בשולי הגליון מ"מ והערות קצרות להמאמר והשיחות, וציונים לספרי הפוסקים — בליקוט מנהגי בית הרב.

* * *

ואחתום בדברי** הרב, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בענין חנוכה: חנוכה איז א אונגעוויינליכער יו"ט. א יו"ט פון ניצוח מלחמה. א אידישער גוף איז זייער טייער, כמו הנשמה, איז הגם דער גוף פון א אידן איז זייער טייער, מ"מ שטעלן זיי זיך ניט אָפּ פון מלחמת הגוף, ווען ס'האַלט ביי מס"נ אויף תורה. די יונים האבן געוואלט להשכיחם תורתך, אז דאס איז תורת הוי', ולהעבירם מחוקי רצונך. עס דארף זיך דערהערן די חוקי רצונך, מען דארף וויסן דעם ערשטן סעיף פון שו"ע ואל יבוש מפני המלעגים, די וואס וואקלען זיך אמאל אזוי און אמאל אזוי — דארפן וויסן, אז דער ים האָט זיך ניט געשפּאַלטן באלד, פריער דארף מען אריינשפּרינגען אין ים, מען דארף ניט נתפעל ווערן פאר קיינעם, הן פאר בני ברית והן פאר אינם בני ברית, מדארף קלאָהר מאַכן, אָז אויף תורה ומצות האבן מיר אויף זיך קיינע בעלי בתים ניט, השי"ת זאל געבן אלעמען א התעוררות תשובה שלימה און מיר זאלן זוכה זיין אין געבן לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

מנחם שניאורסאהן

ערב חנוכה, ה'תשי"א, ברוקלין, נ. י.

(* בסידור מהרי"ד בשער החנוכה נדפסה רשימה ברוך שעשה ניסים — וכנראה שהיא קצור מדרוש זה, וראה ג"כ בס' פלח הרמון להר"ה מפאריש דרושי חנוכה רשימתו בעניני דרוש זה.

** בשיחת נר חמישי דחנוכה תש"ג, ונעתק כאן רק השייך לענינו.

ב"ה

קונטרס זה בא בקשר עם סיום אמירת קדיש' בהסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, וכולל מאמר ורשימה. מאמר זה הוא האחרון' בהמשך המאמרים שנדפסו ראש השנה זו שבת תשובה וכו', ונאמר ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בש"פ תולדות תרצ"ד בורשא. הרשימה היא אחת מאלו' שכתבם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בחורף השי"ת.

* * *

כמה דעות במשך זמן אמירת הקדיש': כל ימי חייו, יב' חדש ויא' יום, שנה שלימה וגם חודש העבור בכלל, י"ב חדש, יב' חדש פחות שבוע, יא' חדש, יא' חדש פחות יום אחד. ואנו אין לנו אלא מנהג גשיאינו, וע"פ הרשום בקטע מצוואת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע: בענין היא' חדש — להפסיק חודש ויום א' קודם. עדי"מ אם היא"צ הוא בי' בשבט' יאמר קדיש עד ט' טבת ועד בכלל'. וכן הוא דעת רוב המכריע של אחרוני הפוסקים.

* * *

איתא בכתהאריו"ל' — והובא בפוסקים — כי אמירת הקדיש שייך ג"כ לעלית הנשמה ממדריגה למדריגה בג"ע עצמו. מובן מזה, אשר בסיום אמירת הקדיש די"א חדש מסתיים סדר עליות זה ומתחיל סדר חדש בעליות הנשמה, כי הרי ארו"ל אשר ת"ח אין להם מנוחה בעוה"ב כי ילכו מחיל אל חיל. מוכרח ע"פ זה, אשר כל אחד מהמקושרים אל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ עליו להוסיף עתה אומץ בחיזוק ההתקשרות שלו, לעשות חשבון בנפשו, ואליב' דנפשו', מה עשה בזה במשך יא' חדשים אלו, למלאות את החסר, וע"י האופנים שהורה גשיאנו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ — להתקשר ביתר שאת וביתר עז אתו עמו כלומר אליו, למען אשר גם הוא יתעלה בעלייתו. והמקדש עצמו מעט למטה — מקדשין אותו הרבה מלמעלה.

מנחתם שניאורסאהן

ערש"ק ויגש אליו ויאמר בי אדוני', ה'תשי"א. ברוקלין נ. י.

- (1) בענין אמירת קדיש דחתן על חמיו והוא רבו ראה בספרים שנזכרו בשדי חמד אסיפת דינים מ'י אבלות אות קנז קנסי.
- (2) מסני סיבה — לא סיים כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ את ההמשך, לא באמירה ולא בכתיבה.
- (3) ראה ג"כ קונטרסי ב' ניסן, חג השבועות, חי אלול שנת השי"ת.
- (4) ראה על הסדר שבפנים פלא יועץ הובא בשד"ח אס"ד אבלות אות קסב. שו"ת מהרי"ק הובא בר"מ סשע"ו סק"ט. שו"ת בית יצחק חיו"ד סקניז בשם הרי"ש קלוגער. כלבו הובא ברמ"א יו"ד סשע"ו ס"ד. שו"ת ברכה שם בשם כנה"ג רמ"א שם סוף ס"ד. שד"ח שם אות קסב.
- (5) הוא היא"צ של אמו הרבנית הצדקנית מרת רבקה נ"ע. וראה קצשו"ע סכ"ו ס"יו.
- (6) ראה ג"כ "היום יום" ס' שבט תשי"ג.
- (7) שער הכתנות ענין הקדיש. סע"ח ש"ו ספ"א בהגה"ה. ס"י הארו"ל קודם עלינו. ועוד.
- (8) פירוש שבו יומשך השפע מיוסף הצדיק (תו"א ר"ם ויגש).

ב"ה

חוברת זו הו"ל בקשר עם כ"ד טבת הבע"ל, יום ההילולא של רבינו הזקן, יום אשר בו נהגו לעשות חלוקת השי"ט, וכמבואר בהוספה אשר בסוף החוברת.

כוללת החוברת: א) ספור כ"ק אדמו"ר הזקן — מרשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ, ב) בתור הוספה: מה שכתב כ"ק אדמו"ר הזקן קרוב לזמן הסתלקותו*, ג) ראשי פרקים מתולדות רבינו הזקן. ד) הודעה אודות חלוקת השי"ט — שנדפסו בחוברת כ"ד טבת ה'תש"ט.

מדי שנה בשנה ה"י גם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ משתתף בחלוקת השי"ט זו, ואשתקד לקח מסכת סוכה.

* * *

כל שנים עשר חדש אלו דשנת ההסתלקות* מוכשרים ביותר לחיזוק ההתקשרות עם נשיאנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. וההשתתפות בחלוקת השי"ט זו, תקנה שכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ השתדל בהיזוקה והפצתה, הנה. נוסף על שאר הענינים שבוה, תוסיף אומץ גם היא בהתקשרותנו הנ"ל, ללכת בדרכיו אשר הורנו ונלכה באורחותיו נצח סלה ועד.

מנחם שניאורסאהן

ט"ב טבת ה'תשי"א, ברוקלין נ. י.

(* נדפסה בסידור מאה שערים ח"ב ע' ה'. ובס' גנוי נסתרות ח"ג עכ"ה.)

(* ראה שבת (קנב, סע"ב) בשמואל הנביא: בתוך י"ב חדש הוה. ואף על פי שאף אח"כ אפשרי הדבר, כי א) איש הישראלי בתורתו ועבודתו יכול להגיע גם תחת כסא הכבוד (עיי"ש בחדא"ג מהרש"א) וגם למעלה מזה. ב) כשהנשמה רוצה היא יורדת גם אח"כ (תורה ונשמתו שם' קנ"ג, רע"א) — והרי רועי ישראל רוצים בה, כי אינם עוזבים צאן מרעיתם (כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ במכתבו ע"ד אביו כ"ק אדמו"ר — מהורש"ב — נ"ע) אבל אינו נקל כ"כ, כמובן. ואכמ"ל.)

לקוטי תורה - תורת שמואל

ספר תרכ"ו

פ ת ח ד ב ר

ב"ה

כמה פעמים דיבר כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ אודות הנחיצות להמשיך להוציא לאור את תורת זקנו הוא כ"ק אדמו"ר מהר"ש (1) נ"ע. — נוסף על מה שכבר נדפס מאז: לקוטי תורה לג' פרשיות (וילנא, תרמ"ד), והחרים-תרל"א, וככה-תרל"ז, חייב אדם לברך-תרל"ח, זאת חנוכת המזבח-תר"ם, מצה זר"ת-תר"ם, יונתית-תר"ם, (ברוקלין, תש"ה). מים רבים-תרל"ו (ברוקלין, תש"ו).

בחורף ה'תש"ו — הוא חורף הסתלקותו — הציע למערכת „אוצר החסידים" להתחיל בהדפסה — על ידי פוטוגרפא — של ספר תרכ"ו. מפני סבה נתעכבה ההוצאה לאור עד עתה, אבל, סוף סוף, נגמרה ההדפסה. ות"ל — בשנת ההסתלקות.

* * *

ספר מאמרים זה הוא פוטוגרפא מכתב יד ראש המעתיקים בליובאוויטש במשך שנים רבות — ר' שמואל סופר. ובאו בו מאמרי דא"ח, אשר אמרם — או כתבם — כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע בשנת תרכ"ו ובתחלת שנת תרכ"ז (2). כי אף כי את הנשיאות קבל אחרי הסתלקות אביו — בקיץ תרכ"ז, אבל, ע"פ צווי אביו, התחיל לאמר דא"ח ברבים בחורף דשנה זו (3).

* * *

כמו ספרים הקודמים — הנה גם ספר זה נכנס בשורת הספרים לקוטי תורה, תורת שמואל. והוא — שער התשיעי.

* * *

ואחתום בדברי הרב, אשר כולנו „יחדיו" (4) כאיש אחד באהבה ואחדות נלכה לאור וחיות החסידות, אשר הנחילוננו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע".

והשית" (5) יהי' בעזרנו לבוא ולהגיע אל שלימות כוונת רבותינו הק' וצוקללה"ה נבג"מ ואור תורתם הק' יאיר פנימיות נפשנו, ונוכה לביאת גואל צדק בב"א".

והקיצו ורננו שוכני עפר וכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בתוכם וישמיענו, נפלאות מתורת הוי' תמימה משיבת נפש בנוף כי טל תורה מחי' אכיר' בעגלא ובזמן קריב" (6).

ח נ ח ס ש נ י א ו ר ס א ה ן

ערב ראש חודש שבט, ה'תשי"א, ברוקלין, נ. י.

- (1) אודותו וע"ד תורתו ראה באריכות בספר התולדות - אדמו"ר מהר"ש ובפתח דבר לס' והחרים - תרל"א.
- (2) כן מצאתי כמה פעמים, ומהם במאמרי ר"ה - שמח"ת דשנות תרע"ח ותרע"ט - שצדפס כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע למאמרי שנה שלפני.
- (3) ראה ער"ז ס' התולדות ע' 13.
- (4) כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ במכתבו (ספר המאמרים ה'תשי"א, ע' 107).
- (5) כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע במכתבו (נדפס בסוף קונטרס עץ החיים).
- (6) כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ במכתבו (קונטרס נ').

הקדמה

ב"ה

כידוע, עוסקת מערכת „אוצר החסידים“ בקיבוץ והו"ל של המאמרים, שיחות ומכתבים שתוכנם שייך לרבים* של כ"ק מו"ח אדמור"ר זצוקללה"ה נבגי"מ זי"ע הכ"מ, בגשתה לעבודה זו עוד בשנת תש"ה, בקשר עם היובל המשולש שנתמלא אז**.

אוסף החומר סודר במחלקות אלו:

היכל שמיני (דור שמיני למייסד תורת החסידות — הבעל שם טוב). שער ראשון: מאמרים (א). מאמרים שנכתבו בלשון הקודש, ב. מאמרים שנכתבו באידיש). שער שני: מכתבים. שער שלישי: שיחות. שער רביעי: זכרונות. שער חמישי: ספר הקיצורים. שער ששי: שונות.

בספר מאמרים זה נכללו מאמרי ה'תשי"י (קונטרסים סט — סא). ואף על פי שקונטרסים אלו כוללים בתוכם גם שיחות, מכתבים ורשימות, אבל מכיון שברובם ובעקרם הם מאמרי דא"ת, נכללו בשער ראשון, הוא שער המאמרים.

• • •

ההוצאה לאור תקוטי שתוגמר ליו"ד שבט תשי"א, הוא יום ההילולא הראשון של כ"ק מו"ח אדמור"ר זצוקללה"ה נבגי"מ זי"ע הכ"מ, ובקשר עם זה מובאים פה: א) ראשי פרקים מתולדות ימי חייו. ב) מכתבי הכללים ליום היארצייט.

מנחם שניאורסאהן

ר"ח שבט, ה'תשי"א. ברוקלין, נ. י.

* בהודמנות זו כותלים אנו בקשתנו, אשר באם שיש למי מכתבים תוכניים מסוג זה, מטובם להמציאם — על מנת להחזיר — למערכת „אוצר החסידים“, כד לזכות בהם את הרבים. ות"ח מראש.

** ראה הקדמה לספר הזכרונות, ח"א, בהוצאת „אוצר החסידים“, תשי"ו.

הקדמת המו"ל

ב"ה

איזה זמן לפני הסתלקותו (נסתלק בשבת קודש בוקר, יו"ד שבט ה'תשי"י) — העיר כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ את הנהלת "קה"ת אודות הנחיצות להוציא לאור מחדש את הספר "קב נקי" על סדרי גטין והלכות גטין, אשר זה כמה שנים אול משוק הספרים.

ות"ל אשר עלה בידינו עוד בשנת ההסתלקות למלאות את רצונו זה של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ולהו"ל את הספר בהוצאה חדשה ובהוספות: (א) ספר השלמת הסדרים — מהדורא בתרא לסדרי גטין ושמות גטין — מהמחבר. (ב) מפתחות דיני גט וגירושין שהובאו בספר. שדי חמד (בחלק אסיפת דינים ובחלק פאת השדה). גם צרפנו בתחלת הספר ראשי פרקים מתולדות המחבר — ע"פ מה ששמעתי מכבוד אמי מורתי הרבנית חנה שליט"א (בת הרה"ח והרה"ג וכו' מאיר שלמה, בן הרבנית מרת בילא רבקה בת המחבר), ומקצתם לקוח ממכ"ע של הזמן ההוא.

* * *

הספר קב נקי נדפס בפעם הראשונה בווארשא שנת תרכ"ח (בהסכמת כ"ק הרה"ק הרה"ח ר' ברוך שלום" בנו בכורו של כ"ק אדמו"ר הצ"צ. ועוד), בפעם שני' — בפיעטרקוב שנת תרע"ד. ושלישית — ע"י הרה"ח וכו' מוה"ר שניאור זלמן ז"ל שמוטקין בווארשא. לוח הטעות והשמטות לספר זה — באדעסא בשנת תר"ל. ספר השלמת הסדרים נדפס רק פעם אחת בוויילנא שנת תרמ"ה.

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מהוצאה ראשונה של הספר קב נקי. לוח הטעות והשמטות לא בא כאן, כי כולם הובאו בס' השלמת הסדרים.

* * *

וליום הופעת הספר (יו"ד שבט ה'תשי"א), הוא יום היארצייט של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, הנני לחתום בצפיתי ובתקוה, אשר במהרה בימינו ובעגלא דידן נראה בקיום היעוד והקיצו ורננו שוכני עפר, ונשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ועל כל ישראל בתוכם. אכ"ר.

מנחם שניאורסאהן

ד' שבט ה'תשי"א, ברוקלין נ. י.

הערה

בספר שו"ת מהרי"ש (ירושלים, תרס"ז) סי' נב חולק על מ"ש בסדר גט ראשון ושני סי' מח (לקמן ע' יח) ועוד לומר "חס ושלום", ונימוקיו: (א) אינו בנוסח מהר"ש. (ב) בטוי של הפחדה. (ג) בעדים — הרי אורבה מחוייבים להעיד. ולכאורה, דברי טעם הם.

ב"ה.

ליום הראצ"ים של כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבנים ד"ע
 הכ"ם — נשתלק בשבת קדש בקר פ' בא עשירי בשבט ה'תשי"ו —
 הגו מו"ל בזה מאמרי ההשתטחות מהרה"ק הרה"ג והרה"ח זכר ר'
 הלל ג"ע בפאריס¹.

לע"ע, מצאתי מאכרים אלו רק בכתב יד אחד — (של המצתיק
 בלתי ידוע לי שמו, בביכצל „ליאדי — וירא ישראל", דף קכא—קכו)
 — ולכן המקומות, שלבאורה הם ס"ס המצתיק לא יכולתי להשתתם
 לכתיי אחר ורק צינתי עליהם בהערותי אשר בשולי הגליון.

• • •

החוברת אשר בה יבואו אגה"ק סכ"ז וביאורה, ענין ההשתטחות
 זכר (כמוכא בהקדמה ל„כענה לשון" הוצאת קה"ת) נתעכבה הופעתה
 מאיזה סיבות, וברצות הוי' תופע בעתיד הקרוב.

• • •

ובמהרה בימינו נזכה לביאת גואלנו הקיצו ורננו שוכני עפר
 והוא בתוכם ישמיענו ופלאות מתורת הוי' תכזמה משיבת נפש בגוף
 כי טל תורה מחי אכ"ר בעגלא ובזמן קרב.

מנחם שניאורסאהן

ז שבט ה'תשי"א, ברוקלין נ. י.

(1) בעהמ"ס פלח הרמון ע"ס בראשית וע"ס שיר השירים. לקוטי
 ביאורים. אמרי נועם (2). פלח הרמון ע"ס שמות (ניתן לדפוס ע"פ
 הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"ם). — ראה אודותו שיחת חה"פ ה'תשי"ג
 אות נב. ספר השיחות קיץ ש"ת ע' 104. שיחת לג בצומר ה'תשי"ח. ועוד.
 לית רבי חיב רפ"ח.

(2) בהביכלאך שהיו בליאדי, ומהחיל ברוש וירא ישראל (של
 הרה"ה בפאריס²).

ב"ה

בוה הננו מו"ל הקונטרס לימי הפורים הבע"ל — הכולל מאמר ומכתב.

המאמר נאמר ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בפורים קטן שנת תרפ"ז במוסקבא בבית הכנסת הליובאוויטשי.

המכתב הוא מאחד הרבנים העסקנים או ברוסיא ונותן מושג, אף שרק במקצת, על יחס הממשלה אל היהדות ששרר אז ברוסיא, ומהסכנה שהיתה כרוכה בימים ההם באמירת מאמר כזה, ובפרט בפומבי ובפרסום גדול.

בתור הוספה — באו בסוף הקונטרס דיני ומנהגי פורים (אותן שיש בהם חידוש).

* * *

תורתנו לכל חלקי תורת חיים היא ונצחיית היא. ופירש כ"ק מו"ח אדמו"ר «תורת חיים — תורה הנותנת הוראה לכל אחד ואחת בחיים היום יומיים», בחיי הפרט ומכל שכן בחיי הכלל. וכמה ענינים שבתורה, שבהשקפה ראשונה, יש לדמות שאין להם שייכות לחיים המעשיים בימינו אלה, או למצב שאנו נמצאים בו עתה, הנה אחרי העיון יש למצוא גם בהם דוגמא למצב ההוה, אם בדקות' או להיפך, וללמוד מענינים אלו הוראות ברורות וציונים מוחלטים בהנוגע להפועל: קום ועשה, או השמר לך פן תעשה'.

וכן הוא בהנוגע להמאמר הנדפס בזה.

דורש הוא בחזקה לעמוד «במסירת נפש בקיום התורה והמצות בפועל» וביחוד על החנוך — מבלי להתחשב עם האויב «הוא שונא הלוחם בגלוי» ומבלי להתחשב עם המתנקם «הוא שונא נסתר ועולל עלילות.. בענין הנקמה שהוא יוצא מגדר החוק».

(1) קונטרס ליו"ד י"ג שבט לא נדפס שנה זו, כי באשר כ"ק מו"ח אדמו"ר קבע בעצמו מאמר (באתי לגני — קונטרס עד) ליו"ד שבט הוא יום הסתלקותו, הרי מי יבוא אחרי המלך לשנות בזה. וביום ההילולא שלו אנו אין לנו אלא ללמוד ולהעמיק במאמר זה גופא.

(1*) המאמר והמכתב נדפסו ג"כ ב«התמים» חוברת שביעית (ורשא תרצ"ז) ונתקנו מה ע"ם העתקות כת"י.

(2) לדוגמא — ראה במאמר סי"א ביאור ענין גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא — בדקות בכל אחד ואחד.

(3) אין לזה סתירה ממה שכתב בקונטרס אחרון (כתניא) ד"ה להבין פרטי ההלכות, שיש הלכות שלא היו ולא יהיו לעולם במציאות — כי אין מקרא והלכה יוצא מידי ששטן — וזה אפשר שלא יהי לעולם במציאות.

(4) במאמר סי"ג. כן המובא לקמן במירכאות כפולות הוא מהמאמר.

ומבטית, אשר, תנוקות אלו, שימשיכו להיות תנוקות של בית רבן, או שיעשום עתה תנוקות של בית רבן למרות כל הגזירות וההפחדות התחבולות והערמות — הנה למודם וחנוכם הוא הוא שישבית אויב ומתנקם אלו ואדרבה, על ידי מסירת נפש זו יזכו לגאולה.

גם עתה הנה בכל מדינה ומדינה נמצאים כאלו, אם אויבים הנלחמים בגלוי אם מתנקמים הנלחמים בתחבולות, אבל כוונתם אחת היא השליטה בתינוקות, והמטרה כמטרת אחז "אם אין קטנים אין גדולים.. אין תלמידים.. אין חכמים.. אין תורה.. אין הקב"ה משרה שכינתו בעולם".

וכאז כן הובטח גם עתה, אשר ע"י המסירת נפש והעמדה בלי חת בקיום התורה ומצות ובענין החינוך בפרט, הנה כל התחבולות והגזירות "שתשכח ח"ו תורה מישראל ולהדיחם ח"ו מאלקות" לא יועילו, והילדים יהיו "לאותות ולמופתים בישראל" ו"היסוד להיות ועמך כולם צדיקים".

וגדול כח מסירת נפש זו לזכות על ידה לגאולה השלימה והאמיתית, שתבוא במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו.

מנחם שניאורסאהן

ז' אדר"ש ה'תש"א. ברוקלין נ. י.

ב"ה.

בוה הננו מו"ל הקונטרס ליום ב' ניסן הבע"ל — הכולל מאמר ושיחה.

המאמר הוא מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מב' ניסן תרפ"ו, והשיחה היא מיום ב' ניסן ה'תש"ג ונדפסה ע"פ רשימת השומעים.

בתור הוספה — בא בסוף הקונטרס מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר שכתבו בקשר עם המאמר וקבל היהודים — הנדפס בקונטרס שלפני זה.

* * *

ידוע פתגם בעל ההילולא שאמר על תלמידיו, אשר תפקידם הוא להיות „נרות להאיר“.

דברי צדיקים בכלל, וביחוד דברי נשיאי ישראל אודות תלמידיהם והמקושרים אליהם — מדויקים המה, ובפרטיהם גם כן. וגם בהתארא „נרות להאיר“ — כן הוא, אשך מורה דרך הוא למקושריו בכמה וכמה ענינים עקריים.

ואחדים מהם :

כמה תכונות בנר המאיר: הנר עצמו הוא מקור לאור — מאור, אף כי זעיר אנפין.

כלול הנר משמן ופתילה — וענינם בנמשל: שמן — תורה ומצות. פתילה — האדם, היינו הגוף, יותר נכון חלק נשמתו נפש דאיהי שתופא דגופא, ובפנימיות יותר — נפש האלקית המלוכשת בנפש הבהמית.

כשמדליקין הפתילה והיא והשמן מתאחדין זו עם זה, מאיר הנר בהרבה מאורות. וכללותם שני' מיני אור: נהורא אוכמא ונהורא חיורא — העלאה והמשכה.

- (1) גם המאמר באתי לגני (קונטרס יז) הוא לב' ניסן תרפ"ו, וכנראה שהוא ניתן ללמדו ביום זה, וד"ה ואתם הדבקים באמר ב' ניסן תרפ"ו.
- (2) זח"ג קפ"ו, א. וראה תניא פליה ואילך.
- (3) זוהר ותניא שם. וראה ג"כ בראשית רבה פס"ב, ב.
- (4) תקונים בהקדמה יד, ב. שם תי' כא (מט, ב).
- (5) תורה אור ד"ה ת"ר מצות ג"ח פ"ה. ועייג"כ שם רד"ה כי אתה גרי. ובכ"מ.
- (6) ברכות נב, ב. תיקונים ת"ז (ג, א). זח"א מא, ב. זח"ב רטז, א. ובכ"מ.
- (7) זח"א גא, רע"א. ובתורה אור שם בארוכה.

ומעלה יתירה באור הנר, אשר דוקא הוא יפה לבדיקה וחיפוש
במחבואות בחורים וסדקים — חופש הוא כל חדרי בטן.

כל ענינים אלו בהנמשל — מובנים ומבוארים הם למדי.

ועשי' לעילא — אשר על ידי קיום כל הנ"ל כפי הוראות בעל
ההילולא, מאיר הנר את חלק העולם השייך לו ועל אחת כמה וכמה את הנה"ב
ונפה"א שלו — אשר זהו תכלית ירידת הנשמה לעוה"ז ובוה תלוי תכלית
ימות המשיח ותחיית המתים, שיהי' במהרה בימינו, אמן.

מנחם שניאורסאהן

כ"ה אד"ש, ה' תיש"א. ברוקלין נ. י.

-
- (8) שו"ע רבנו הוקן ר"ס תל"ג. פסחים ה, א.
(9) ראה תניא פל"ז בארוכה.

בוה הננו מו"ל הקונטרס לחג הפסח הבע"ל — הכולל שני מאמרי כ"ק מ"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ושתים משיחותיו.

המאמרים הם משנת ה'תש"ד, והשיחות: א) מחוה"מ פסח ה'תש"ו.
ב) מאחרון של פסח שנת ה'תרצ"ה ונדפסה ע"פ רשימת השומעים.

ידוע ענין יציאת אבותינו ממצרים, אשר או היתה יציאתם מכלל בני נח לקבל התורה ולקבל פני השכינה; התחלת היציאה או היציאה לגמרי, שלכן למדו רז"ל דיני גרות משם. מובן, אשר זה מורה גם כן על מצב הרוחני שהרע שבנפשות ישראל עדיין הי' בתקפו בחלל השמאלי.. רק מגמתב וחפצם היתה לצאת נפשם האלהית מגלות הס"א היא טומאת מצרים ולדבקה בו ית'.

וכן הוא בכל יום ויום, שחייב אדם לראות עצמו כאלו יצא היום ממצרים — וכמובא במאמר שבקונטרס — וביחוד בימי הפסח

שעניני כל חג ומועד מתעוררים בכל שנה ושנה בזמניהם שלהם כידוע'

צריך כל או"א, ובפרט אלו שלא הגיעו עדיין למעלה ממדרי' הבינונים שהיא מדת כל אדם ואחרי' כל אדם ימשוך

להוציא ולהעלות את נפשם האלקית חגלות הגוף ונפש הבהמית, ואדרבה להעלות הנפה"א על הגוף ונפה"ב מעלה מעלה, ולדבקה בו ית' ע"י תורה ומצות שלומד ומקיים.

ונשתנו למעליותא' כל ימי הפסח (וכ"ש ליל א' דפסח) משאר ימות השנה וגם משארי היו"ט, כי אז גיוזונים ישראל מאכילת מצה,

(1) רש"י ד"ה באבותינו יבמות מו, א.

(2) ראה פ"ר נתנאל בתוספות ישנים שם מו, ב.

(3) תניא פל"א.

(4) ידועה הרא"י ע"ז ממשנה ספ"ג דגטין: בודקים את היין . . . ובהוצאת

סמדר כ"ו.

(5) ראה המשך וככה תרל"ז פ"ס.

שבה מעין בחי' מהות גדלות אבא', מהות האלקות, היינו שגופו הגשמי מתקשר בו חיות נפשו שיחי' גם חיים גשמיים מאכילת מזון שבו הוא מהות האלקות, ולכן מלבד שפועל בנפה"א פועל בנפה"ב שהוא היצה"ר שלא יסית כ"כ ושיתחיל להתברר ויניח הנפה"א להאמין באמונה שלימה גם במה שאינו משיג ע"פ השכל.

• • •

ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחתו שבקונטרס: עט איז דאָך טייער
די שעות!

מנחם שניאורסאהן

יא ניסן, ה'תש"א ברוקלין, נ. י.

(6) בארוכה עינים ראה שער האמונה לאדמו"ר האמצעי.

ב"ה

אין דער פארליגענדער חוברת איז געדרוקט די שיחה פון
ל"ג בעומר ה'תש"ד, לויט פארציכנונגען פון די הערער, העלכע
זיינען דערנאך דורכגעזען געווארען פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע.

זעלבסטפערשטענדליך, ווערן געדרוקט נאך די ענינים תוכנים
וכללים, אבער ניט די פערבינדונגס-שמועסען און דבורים לפרטים,
און דערפאר זעען אויס מאַנכע סעיפים אָן א קישור צווישען זיך.

* * *

פון די פיעלע פערל האָס זיינען פראַגען אין דער דאָ געד-
רוקטער שיחה, איז איינע פון די עיקרית'דיקע — (זע אות טו) :

אַמאָל האָט מען געוואוסט, אז מי'דאַרף זיין — (זיין) א
איד א ירא שמים, א חסיד. היינט דאַרף מען קענען — קענען
לערנען, חסידות. ער מיט דער זאך זיינען צוויי טוייח ועכ"ל בקיצור
(קצת).

דאָס איז אויך איינע פון די ענינים דספירת העומר — המשכת
המוחין במדות¹, אז מען זאל זיך אויפפירען לויט דער הוראת המוחין
והשכל — אָט דאָס האָס ער קען (במחוח) לערנען (נגלה דתורה),
חסידות (פנימיות התורה) — זאל ער זיין אין סאָג טעגליכען לעבען.
אַז ער און זיינע ידיעות זאלען זיין איין זאך.

און, אייגענטליך, איז דאָס אויך מהענינים פון פנימיות התורה
— האָס דער גילוי פון דעם איז לג בעומר (לקמן אות כא) — צו
פאראייניגען און בעהיינען אז אַלץ איז אחדות: חומרות איז מער

1) ערקלערט אין דרושי ספירת העומר בארוכה. זע אויך ד"ה
אני לדודי (קונטרס נז — לג בעומר תשי"ח).

ניט הי אַנאויסחייניגסטע זאַך וואָס מדאַרף מוזך זיין, און מאַכען
 דאָס פאַר אויס חומרות, און אין גשמיות — אַרויסבריינגען די פנימיות
 דערפון, וואָס פאַראיינציגט זיך מיט רוחניות ונשמת הדבר.
 און דאַמאָלס ווערט דער מענש — זיין נשמה זיין גוף און
 אַלע זיינע ענינים — איין זאַך.

און דער וועג דערצו איז דורך פנימיות התורה. וואָס בעחייזט אין
 תורה גופא, אז אַלץ איז איינס. פנימיות התורה בעחייזט² ווי אין תורה
 איז רזי תורה און תורה הנגלית — לבושא דאורייתא, גופא דאורייתא,
 נשמתא דאורייתא ונשמתא לנשמתא דאורייתא³ — איין זאַך. ובפרט בלג
 בעומר, וואָס די גילויים פון לג בעומר זיינען, וואָס דער בעל ההילולא
 — רבי שמעון בן יוחאי — האָט מגלה געווען רזי דרוזין. „מלין“
 קדישין דלא גליאן עד השתא דהוא (קוב"ה) וכל סייעתי
 קדישא דילי אתו למשמע בחדוה מלין סתימין“.

מנחם שניאורסאהן

ב' אייר ה'תש"א ברוקלין נ. י.

-
- (2) זע קונטרס לימוד החסידות פ"א.
 (3) זע זוהר ח"ג קנב, א.
 (4) זוהר ח"ג רפז, ב.

קונטרס צב - חג השבועות

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחג השבועות הבע"ל — הכולל שני מאמרים ושיחה.

המאמרים באים בהמשך להמאמרים שנדפסו בקונטרס חה"פ דשנז, זהם של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע — משבת פרשה שמיני וש"פ תז"מ דשנת תש"ד.

השיחה — שיחת חג השבועות שנת תש"ג, ונדפסה ע"פ רשימת השומעים.

* * *

ידוע דרו"ל¹: והודעתם לבניך . . יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב, מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן (בכל מקום ובכל זמן) באימה וביראה וברתת ובזיע.

ופירש האריז"ל: אימה במוחו של האדם, יראה — בלבו, רתת — איבריו הפנימים, זיע — איבריו החיצונים.

היינו שאדם הקורא שונה או לומד בתורה הרי כולו, מוחו ולבו, בפנימיותו ובחיצוניותו, צריך להיות נמצא במצב שנמצא בו² בעת מתן התורה בחורב.

ואף כי אז ראו את הקולות ואת הלפידים כו' פנים בפנים דבר ה' עמכם כו', והאיך ימשיך כל אדם יראה זו עליו בכל זמן. אלא — כאשר ישים האדם אל לבו שהתורה שהוא לומד היא המשכת חכמה עילאה ושם שורה ומתגלה אור א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מגדר ההשתלשלות, וקמ' כחשיכא כאורה, מעלה ומטה רוחניות וגשמיות שוין, אזי יהי' מה להלן כו' אף כאן כך, הכל שווה³.

(1) ברכות כב, א.

(2) לקוטי הש"ס להאריז"ל למועד קטן. בדפוסים שראיתי (קארעץ תקמ"ה, ליחורנו שנת המש"ה). קראקא שנת קבו"ץ גלור"ת. והועתק בחסרון זה גם בסי אור עינים להרה"צ וכ"ו וכ"ה מהורא"צ סאפרין מקאמאנא, אור שני מעי אימה. — וצ"ע שלא הרגיש בהשמטה זו.) חסר התחלת הפ"י של זיע — אבל נראה לי ברור, שאין זה אלא השמטת הדפוס דמוכה. והלשון בערך הי' צ"ל: שבשם. זיע באיברים החיצונים בסוד ה' שבשם, מלבוס כו' — ונשמטו בדפוס התיבות שבין תיבת „שבשם" הראשונה והשני. והסיום שם: מלבוס החיצון מכל לבושי המלך — שייך הוא לפ"י זיע. — וראה ג"כ עירובין נד, רע"א. תניא רפלי"ז.

(3) בפדר"א פמ"א: המתים שבשאלו חיו וכל העתידים להבראות עד סוף כל הדורות שם עמדו עמהם בהר סיני. ועיגי"כ זח"א צא, א.

(4) תורה אור פ' ויצא ביאור לר"ה ושבתי בשלום, ובתו"ח שם. ועיגי"כ דרך חיים ד"ה זומה דודי פ"ה. בוגה ירושלים. סי' קו.

וזה שיהי' למטה ממש בגילוי בתכלית לשמוע מפי עצמות המאציל אנבי ה' אלקיך כו' שאף כאן הוא כמו שהי' או, האפשריות והיכולת על זה ניתנו בעת מתן תורה, שאז בטלה האירה שיהיו העליונים לעליונים והתחתונים לתחתונים, וירד ה' על הר סיני ואל משה אמר עלה אל ה'.

וחוזר הדבר ומתעוררת נתינת כח זו בכל שנה ושנה בימי חג השבועות, זמן מתן תורתנו ע"י נותן התורה, נותן לשון הרה.

ובתור הקדמה לזה הנה עלינו, על כל אחד ואחת מאתנו, לקבל על עצמנו כי נעשה ונשמע, ולהקדים נעשה ונשמע — וכידוע ענינם באר היטב* בתורת דברי א'לקים חיים.

מנחם שניאורסאהן

כא אייר ה'תש"א. ברוקלין נ. י.

(5) שמ"ר פ"ב, ג. דב"ר פ"י, ב.

(6) ראה תו"א מג"א ד"ה וקבל היהודים ובש"א שם. לקו"ת במדבר ד"ה בשעה שהקדימו. קונטרס חה"ש תש"ט. ובכ"מ.

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחג הגאולה יבייג תמוז הבע"ל — הכולל
מאמר ורשימה.

המאמר הוא של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע משנת
תרצ"ג.

הרשימה, שהיא של כ"ק מו"ח אדמו"ר, נלקטה על ידו מיומנו דשנות
תרנ"ב-תרנ"ג.

* * *

במכתבו לחגיגת יבייג תמוז הראשונה — בשנת תרפ"ח — ביאר
כ"ק מו"ח אדמו"ר ענין גאולה זו, אשר „לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב
תמוז כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר
בשם ישראל יכונה”.

אשר בזה נכללו כל סוגי בני ובנות ישראל: אלו שיש בהם תורה
ומצות, אלו שיש בהם תורה או מצות, אלו שאין בהם לא תורה ולא
מצות ורק אשר בשם ישראל יכונה.

וכידוע אשר כינוי הוא דבר ושם המעלים ומכסה על ענינו של
הנקרא בכנוי זה, עד שאפשר שאינו שמו העצמי, גם לא קיצור שמו,
גם לא פירוש שמו, גם אפילו לא בלשון שנקרא שמו, גם לא כינויו מצד
עצמו אלא שנקרא כך רק על שם משפחתו,

ובכל זה גם הם עכ"פ יכוננו בשם ישראל, כי, בלשון מכתב הנ"ל
„כל איש ישראל (מבלי התחשב עם מצבו הפרטי בשמירת וקיום המצות)
לבו תמים עם ד' ותורתו”.

(1) במק"א כותב כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות מאמר זה „יבייג תמוז. למדינתנו” —
פירושו ששלחו למדינתנו, היינו לרוסיא ללמוד אותו בימי יבייג תמוז. וזהו הסעמה
נוספת לתוכן המאמר, שהוא בענין מסירת נפש, נסיונות, אופן בירורם וכו'.

(2) נדפס בקונטרס יב תמוז תש"ח (קונטרס נט ע' כז).

(3) פרטים הנ"ל בענין כנוי וענין השם בכלל — ראה ויקרא רבה פ"ל, יב.
תקוני זהר דף טו, א. מאורי אור כ' כד. טושי"ע חלק אה"ע סקכ"ט סט"ז, וני"כ. קב
נקי כלל לת. שדי חמר אסיפת דינים מע' גט ס"ז. מאמר יט כסלו ה'שי"ת (קונטרס
עג פ"ב).

(4) מעלת שם ישראל ראה מדרז"ל ע"פ וישלח לב, כט. זח"א קע"ה, א. זח"ב
קכו, ב. זח"ג ר"י, ב. תו"א מקץ לו, ג. שם ר"פ שמות. לקו"ת שלח ג, ב. שם
תבוא מב, ג. ובכ"מ.

ולכל סוגים אלו נמשכה גאולה ביום זה בשנה ההיא (שנת תרפ"ז).
 וחזרת ומתעוררת המשכה זו בכל שנה ושנה בזמן זה.

גאולה פירושה — יציאה מן המיצר המדידה וההגבלה של הענינים
 החומריים והגשמיים ושל הגוף ונפש הבהמית.

אך עלינו להכון להיות כלי לקבלת המשכה זו, לקלוט אותה בפנימיות,
 ובמילא — להביאה בפועל, במחשבה דבור ומעשה, בימים יבואו אחרי
 חג גאולה זה.

ואז גאולה תהי' לנו, לכלל בני ישראל, גאולה השלימה והאמתית,
 במהרה בימינו אמן.

מנחם שניאורסאהן

מוצש"ק ג' תמוז, ה'תש"א, ברוקלין נ. י.

רשימות על מגילת איכה

הקדמה

ב"ה

על פי הצעת רבים הננו מו"ל בזה רשימות כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" על מגילת איכה שלקטתים מכמה "ביכלאך". ונוספו עליהם בתור מילואים שלשה מאמרים (מאמר כ"ק אדמו"ר (מהר"ש) נ"ע, מאמר כ"ק אדמו"ר (מהרש"ב) נ"ע, מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר נ"ע), המיוסדים, או מבארים איזה מהענינים שבאו ברשימות הנ"ל.

כמו בשאר הוצאות, "אוצר החסידים" — ציינתי בשולי הגליון איזה מ"מ והערות קצרות להרשימות והמאמרים.

גם צרפתי בסוף הקונטרס ליקוט מנהגי בין המצרים אשר בבית הרב, מנהגים אשר יש בהם משום חידוש, או שנחלקו בהם הפוסקים.

* * *

הרשימות והמאמרים הנדפסים בזה יו"ל לראשונה, פרט א) לד"ה: באיכה סי' ה' יט אתה ה' לעולם תשב ב) למאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ובאחדים מהם היו תח"י ב' או יותר כת"י להשוואה, וכמפורט לקמן ב"מראה מקום".

ולהעיר, אשר לא נכנסו בקונטרס זה כל רשימות אדמו"ר הצ"צ על מגילת איכה, כי בטח ישנם עוד כהנה מפוזרים ב"ביכלאך" דא"ח שלו, ובפרט בביכל "חמש מגילות" שלא הי' תח"י בעת הדפסת קונטרס זה.

* * *

ויהי רצון אשר יפוצו המעינות — מעינות תורת הדא"ח — חוצה, ובימינו ובעגלא דידן, הנה מבין המצרים, ויצעקו אל הוי' בצר להם, יומשך מלמעלה מן המיצר העליון דלית מחשבה תפיסא בי', ויהפכו ימים אלו לששון ולשמחה.

מנחם שניאורסאהן

ה' מנחם אב, ה'תש"א. ברוקלין, נ. י.

(1) ראה בפנים עה"ס גלתה יהודה.
 (2) ראה לקו"ת תצא ביאור זולא אבה בסוסו.

ספר המאמרים - קיץ ה'ש"ת

ב"ה

בקיץ ה' תש"ה בקשר עם היובל המשולש של כ"ק מ"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע; א) חמישים שנה של עסקנות הכלל, ב) עשרים וחמש שנה של נשיאות חב"ד, ג) ח"י שנה לגאולה ממאסרו אשר נאסר בו על עבודתו בחיזוק התורה והיהדות, התחילה מערכת „אוצר החסידים" בהכנות להוציא לאור הוצאת-יובל של מאמרי כ"ק מ"ח אדמו"ר, שיחותיו, מכתביו ועוד.

הוצאת יובל זו, שהיא חלק מהתכנית של „קובץ שלשלת האור" היכל השמיני (נשיא השמיני למיסד תורת החסידות הכללית — הבעל שם טוב) כוללת כמה מערכות: שער ראשון — מאמרים (א. מאמרים הנכתבים בלה"ק; ב. מאמרים באידיש). שער שני — מכתבים. שער שלישי — שיחות. שער רביעי — זכרונות. שער חמישי — קצורים, ועוד.

* * *

קבוצת אנשים מאנ"ש החליטה אז להוציא לאור על חשבונם את החלק הראשון ממאמרי דא"ח שהואיל כ"ק מ"ח אדמו"ר (שליט"א) [זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע] לאומרים במשך חמש השנים של המצאו באה"ב, בהשתתפותם כל אחד ואחד בחלק שווה בהוצאות ההוצאה לאור. את החלטתם זו הודיעו לכ"ק מ"ח אדמו"ר בי"ב י"ג תמוז ה'תש"ה, בבקשתם לקבל את זה כמתנה ל"ב תמוז ה' תש"ה, אשר הוא יום הולדת שלו, יום תרותו ממאסרו ויום מלאת חמישים שנה מהתחלת עבודתו הקדושה בעניני הכלל (העתקת מכתב הבקשה הנ"ל באה לקמן).

מסיבות שונות התעכבה הדפסת הספר עד עכשיו, אבל סוף סוף עלה בידינו להתגבר על המניעות השונות והננו מו"ל בזה את הכרך הראשון של חלק המאמרים הנ"ל, הכולל את המאמרים של קיץ ה'ש"ת, ותקותנו שגם כרכים הבאים יופיעו בקרוב.

* * *

לתועלת הלומדים והמעיינים בספר באו בשולי הגליון מ"מ הפסוקים ומרז"ל בש"ס ומדרשים — נערכו ע"י הרב דובער שי' אושפאל, וזכות תועלת הרבים תלוי בו — ומ"מ מאמרי הזהר, כתהאריז"ל, ספרי דא"ח והערות קצרות שנערכו ע"י המו"ל.

* * *

ע"פ בקשת רבים — באה בראש הספר רשימת ראשי טרקים מתולדות כ"ק מ"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע, ורשימה (מיומנו של אחד הנוסעים) אדות נסיעתו והיותו בארה"ב בקיץ ה' ש"ת.

מנחם שניאורסאהן

י"ב מנחם אב, ה'תש"א, ברזקלין, נ. י.

הקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה

מיט פערגביגען האָב איך, זייער צייט, אָנגענומען די הצעה פון הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מו"ה מנחם זאב שי' הלוי, אז ער זאל צוזאַמענשטעלען א קובץ פון דינים און מנהגים, וועלכע זיינען נוגע אין טאָג טעגליכען לעבען, אָבער, אויף וועלכע מען לייגט ניט גענוג אַכט, מאַנכע מענשען ווייל זיי ווייסען ניט די האַרבקייט פון די דינים ומנהגים, און אַנדערע ווייל זיי ווייסען בכלל ניט פון זיי.

און מיט גרויס צופרידענהייט פון ערשיינען פון ערשטען קובץ, שרייב איך די פאַר שורות בתור בעגריסונג וברכה, א ברכה, אז דברים היוצאים מן הלב פון הרה"ח המקבץ ועורך, זאל אין זיי מקוים ווערן די הבטחה¹ אז נכנסים אל הלב פון די צו וועלכע דער קובץ וועט דערגיין, אז זיי זאלען עס אַראָפּבריינגען אין א בפועל ממש, מקיים זיין די דינים ומנהגים, כל אחד לפי ענינו, בקום ועשה און שב ואל תעשה.

וואָס זיכער וועט דערצו מיטהעלפען, און אין גאָר א גרויסער מאָס, די צוגעפאַסטע אויסצוגען פון שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, פון זיינע בריף וכו', וואָס הרה"ח המקבץ האָט מצרף געווען.

* * *

בכמה מקומות האָט מען אונז אָנגעוויזען אויף וויפיל עס איז וויכטיג די זהירות אין די ענינים, וואָס ווערען פון פיעלע מענשען בעטראַכט אַלס לייכטע זאַכען. מען האָט

(1) ראה ספר הישר לר"ת שער יג הובא בשל"ה שי' האותיות אות למ"ד.

אונז מזהיר געווען² אז דאס קען בריינגען צו ח"ו, לגמרי אראפ פון וועג: (*) הוי מושכי העון בחבלי השוא, דדש בי בעקבא ולא הייש עלי, ולבתר אתתקף ואתעביד כעבות העגלה, ואתתקף ההוא הטאה ואסטי לי' בהאי עלמא ובעלמא דאתי. מען האט אונז געווארענט³ וועגען דער שטראף: למה אירא בימי רע (דערפאר וואס) עון עקבי, מצות קלות שאין בני אדם משגיחין בהן אלא משליכין אותן תחת עקביהן, יסובני. מען האט אבער אויך אונז מבטיח געווען⁴ וועגען דער גרויסקייט פון דעם שכר:

והי' עקב תשמעון, אם המצות קלות שאדם דש בעקביו, תשמרון, ושמר הוי' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך ואהבך וברכך והרבך וגו'.

מנחם שניאורסאהן

אור ליוס הרביעי פ' והי' נקב תשמרון,
עשרים במנחם אב, ה'תש"א, ברוקלין, נ. י.

- (2) זער מקץ קצט, רע"א. וראה אגרת התשובה פ"ז.
 - (3) תנחומא ר"פ עקב. וראה לקו"ת דרושים לר"ה סב, ד.
 - (4) פרש"י ר"פ עקב. וראה תו"א ויצא כג, ג.
 - (5) אין והי' אלא שמחה (ב"ר פמ"ב), משא"כ הוי (מושכי העון) — צרה. ויובן השייכות לעקב עפמשנית בפ"י המלות להצ"צ (ח"ב מס' דרך מצותיך) עה"פ אשרי יושבי ביתך (בענין הוי'), ובלקו"ת ראה ל, ד. וברשימות איכה ע' לא (בענין והי'). — בענין עקב ראה עץ חיים שער לח פ"ג. שער הפסוקים בראשית כו, ה. לא, יט. ובכ"מ.
- (*) ווי געשריען אויף די דאזיגע וועלכע ציען אויף זיך די זינד מיט שוואַכע שטריק, — (דאס מיינט, זיי זיינען עובר אויף אַזעלכע זאַכען, וואס זיי ווערען ביי זיי באַטראַכט ווי גרינגע עבירות, קלייניגקייטען) — ער טרעט אויף זיי מיט זיינן פּיאַטע ניט געבענדיג אַכט, און נאַכהער ווערען די עברות שטאַרק ווי די גראַבע שטריק וואס מען בינדט אַ וואַגען און עס זיינען זיך מתגבר די זינד, און זיי טוען איהם אַראַפּפּיהרען אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט.

בה

בוה הננו מו"ל הקונטרס לח"י אלול וג' סליחות הבע"ל — הכולל
 מאמר ושני מכתבים.
 המאמר — אמרו כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בש"ק
 פ' נצבים דשנת תרפ"א בראסטאוו-דון.
 ומציע אני לחלקו לשנים: הפרקים א—ד לקובעם לח"י אלול. הפרקים
 ה — עד גמירא לג' סליחות.
 המכתבים הם: א) מיום כ מר חשון תרח"ק. ב) מיום ג, כו אלול,
 ג' דסליחות, תרפ"ט.

* * *

פרשת הימים דח"י אלול וג' דסליחות נתבארה בהקדמה לקונטרס
 ח"י אלול ה'שי"ת: ע"פ מה שמצאתי בכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר. כן העתקתי
 שם מכתבים אלו ג"כ אודות ענין עבודת הימים מן ח"י אלול ואילך.
 בנוגע לפעולת יום ח"י אלול עצמו בעבודה — אמר' כ"ק מו"ח
 אדמו"ר בשם חסידים הזקנים, אשר ח"י אלול הוא היום אשר הבנים
 ומכניס גם עתה חיות באלול.

* * *

והנה חודש אלול הוא חודש החשבון על שנה העברה, וחודש ההכנה
 לשנה הבאה.
 ויש לומר אשר לכן נרמזו בשמו של חודש זה עקרי סוגי עבודת
 האדם, אשר בהם צריכים להיות החרטה והתיקון על העבר והקבלה טובה
 על להבא.
 וכמאמר רז"ל: אלול — ר"ת: אנה לידו ושמתי לך, ענין ערי
 מקלט. ובעבודת האדם זהו קו התורה, כי דברי תורה קולטין הן'.
 אלול — ר"ת: אני לדודי ודודי לי, קו העבודה היא התפלה, ובפרט
 בימינו אלו שאין לנו אלא עבודה שבלב זו תפלה, התופל' ומחבר את
 ישראל לאביהם שבשמים.

(1) קונטרס פא.

(2) שיחת ח"י אלול תשי"ה (לקוט כה. הגדפס לח"י אלול תש"ו).

(3) סרי עץ חיים שער ר"ה פ"א. שער הפסוקים שמות כא, יב.

(4) מכות י, א.

(5) סע"ח שם. שער הפסוקים שה"ש ה, ג.

(6) ראה ספר המצות להרמב"ם מ"ע ה'. ובכ"מ.

(7) תענית ב, א.

(8) ראה רש"י בראשית ל, ה, ובאור התורה שם.

אלול — ר"ת: איש לרעהו ומתנות לאביונים⁹, קו דגמילות חסדים.
 ובתור הקדמה ויסוד לכל קוין אלו
 אלול — ר"ת: (ומל ה' אלקיך) את לבבך ואת לבב (ורעד)¹⁰ —
 ענין התשובה.

* * *

והנה ה' ה' כמה דרכים איך להכניס חיות בעבודת האדם לקונו. אבל
 בדורותינו אלו האחרונים דעקבתא דמשיחא, אשר נתרבו ההעלמות וההסתרים
 וימש בעולם חשך כפול ומכופל

זאת היא דרך הרבים והיחיד, דרך סלולה על ידי רבותינו נשיאינו
 הק', להגיע לחיים אמיתיים בעבודת הוי' והוא ע"י העסק בפנימיות. התורה,
 נשמתא דאורייתא¹¹, בכלל, ותורת החסידות בפרט
 — אשר יום ח"י אלול הוא יום הולדת את מייסד תורת החסידות
 הכללית — כ"ק הבעש"ט, ויום הולדת את מייסד תורת חסידות חב"ד
 — כ"ק רבנו הזקן.

שגילויים אלו חוזרים ומתעוררים בכל שנה ושנה ביום זה¹² —
 וע"י לימוד תורתם והליכה בדרכי החסידות אשר הורו לכל בני ישראל
 מכניסים נשמה וחיות בכל סוגי העבודה, מכניסים ח"י בא'ל'י'ל': בתשובה,
 בתורה, בעבודה, בגמילות חסדים.

ועל ידי כל זה מביאים גם כן את הגאולה, וכנרמו ג"כ בר"ת אלול
 וכמאמר רז"ל:

אלול — ר"ת: להוי' ויאמרו לאמר אשירה, כי אז יצאו כל ניצוצין
 מהגלות¹³,

ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

מנחם שניאורסאהן

יג אלול, תיש"א, ברוקלין נ. י.

(9) בסי ערוגת הכושם בשם סי אמרכל.

(10) בעל הטורים דברים ל, ו.

(11) זוהר ח"ג קנב, א.

(12) בארוכה ער"ו ראה סי לב זוד — להחדיא — פכ"ט ע"פ מש"כ הרמ"ז

בסי תקון שובבים.

(13) סע"ח שם.

קונטרס צה - ראש השנה

ב"ה
 בזה הננו מו"ל הקונטרס לר"ה הבע"ל — הכולל שני מאמרים
 וליקוט מנהגים.
 המאמרים הם מאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
 מראש השנה ה'תש"ט.
 הליקוט כולל מנהגי חדש אלול, ר"ה, עשיית ויוהכ"פ שיש בהם
 משום חידוש.

• • •

בטח תהי' ההשתדלות ללמוד את המאמרים בדבוק חברים כי אם
 הפליגו חז"ל' במעלת הלימוד שלא ביחידות בכל זמן. הנה על אחת כמה
 וכמה בימים שלפני ר"ה, בר"ה ועשיית — שיש מעלה מיוחדת בדבוק
 חברים.

וכמבואר בתורת החסידות עה"פ אתם נצבים היום כולכם, אשר פרשה
 זו קורין לעולם קודם ראש השנה, ומרומז במלת היום דקאי על ר"ה,
 שכל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים במקורם עד לפני הוי', וצריך להיות
 כולכם שכולם מתאספים יחד להיות לאחדים כאחד; ראשיכם, שבטיכם,
 גו' עד שואב מימך.

ומסיים בזה' כ"ק מו"ח אדמו"ר — ששמע מהוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק,
 וואס ער האָט געהאַט בקבלה מרבי לרבי, או דער אַלטער רבי, ווען ער
 איז געווען אין מעזריטש, האָט אים רבו — המגיד ממעזריטש — מגלה
 געווען ווער ער איז... און אז עבודתו איז מגלה און מבאר זיין את תורת
 הבעש"ט אין אהבת השם און אהבת ישראל, און מגלה זיין דעם דרך
 החסידות חב"ד, און, לכל לראש — גיט אים איבער מורו המגיד ממעזריטש
 בשם מורו הבעש"ט — איז דער דרך העבודה או מען דאַרף מקרב זיין
 אויך אנשים פשוטים, ווייל מען דאַרף ליב האָבן א אידן ווייל ער איז א איד.
 ומוסיף ביאור בזה, אשר דער בעש"ט האָט מגלה געווען דעם ענין
 פון דער התקשרות אהבת השם, אהבת התורה ואהבת ישראל. דער מעזר-
 ריטשער מגיד האָט מגלה געווען די השכלה והשגה אין דער התחברות
 פון די דריי אהבות מיט דעם ביאור פנימי פון די דריי אופני אהבה בכל
 לבבך ובכל גפושך ובכל מאדך, און רבנו הוקן האָט מגלה געווען דעם
 דרך ווי יעדער איינער קען, דאַרף און מוז בריינגען אָט די ג' אהבות
 אין א בפועל, זאָגענדיק אז אהבת ישראל איז דער שער העלוי, וואָס
 אויף דעם שער איז אָנגעשריבן מיט ליכטיקע אותיות, דא תרעא לאעלאה.
 ועל ידי זה אשר נצבים אנו כולנו כאחד — הוי' אלקינו מקיים אותנו
 היום, דא יומא דראש השנה, לו לעם והוא יהי' לנו לאלקים, עתיד להאיר
 לנו באור עולם ויגאלנו' בגאולה האמיתית ושלמה במהרה בימינו ממש.

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

יום שלישי דסליחות, תיש"א, ברוקלין, נ. י.

1) ברכות סג. ב. וראה ה"ל ת"ת לאדמו"ר הוקן פ"ד ס"י דמשמע דיש להשתדל
 שיהי' בעשרה. וכך כתב בסירוש באגרת הקדש סכ"א. 2) בלקי"ת ר"ס נצבים. 3) רשימה
 נצבים התש"ו. 4) שיחת לי"ג בעומר ה'תש"ח. 5) תנחומא ר"ס נצבים.

לקוטי תורה - תורת שמואל

ספר תרכ"ז

פ ת ח ד ב ר

ב"ה

כמה פעמים דבר כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אודות הנחיצות להמשיך להוציא לאור את תורת זקנו הוא כ"ק אדמו"ר מהר"ש 1) נ"ע. — נוסף על מה שכבר נדפס מאז: לקוטי תורה לג' פרשיות (וילנא, תרמ"ד), והחריס-תרל"א, וככה-תרל"ז, חייב אדם לברך-תרל"ח, זאת חנוכת המזבח-תר"ם, מצה זרת"ם, יונתית-תר"ם (ברוקלין, תש"ה). מים רבים-תרל"ו (ברוקלין, תש"ו).

בחורף ה'תש"י — הוא חורף הסתלקותו — הציע למערכת „אוצר החסידים" להתחיל בהדפסה — על ידי פוטוגרפיה — של ספר תרכ"ו וכו'. מפני סבה נתעכבה ההוצאה לאור עד עתה, אבל סוף סוף, נגמרה ההדפסה של ספר תרכ"ו בשנת ההסתלקות, וזו של ספר תרכ"ז כעת.

* * *

ספר מאמרים זה הוא פוטוגרפיה מכתב יד ראש המעתיקים בליובאוויטש במשך שנים רבות — ר' שמואל סופר. ובאו בו מאמרי דא"ח אשר אמרם — אן כתבם — כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע בשנת תרכ"ז ובתחלת שנת תרב"ח 2).

וכמו ספרים הקודמים — הנה גם ספר זה נכנס בשורת הספרים ל ק ו ט י ת ו ר ה , ת ו ר ת ש מ ו א ל . והוא — שער העשירי.

* * *

ואחתום בדברי הרב, אשר כולנו „יחדיו 3) כאיש אחד באהבה ואחדות נלכה לאור וחיות החסידות, אשר הנחילונו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע."

„והש"ת 4) יהי' בעזרנו לבוא ולהגיע אל שלימות כוונת רבותינו הק' זצוקללה"ה נבג"מ ואור תורתם הק' יאיר פנימיות נפשנו, ונזכה לביאת גואל צדק בב"א."

ח נ ח ס ש נ י א ו ר ס א ה ן

ערכ ראש שנת ה'תשי"ב. ברוקלין. נ. י.

1) אודות ועידת תורתו-ראה כאריכות בספר התולדות-אדמו"ר מהר"ש זכפתה דברש' וחריים-תרל"א.
2) כן מצאתי כמה סעמים. שצרכו הנשיאים מאמרי ר"ח-שמח"ת למאמרי שנה ש"ס נ"י. ומהם כמאמרי ר"ח-שמח"ת דשנות תרע"ח ותרע"ט-שצרכם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע למאמרי שנה שלשנ"י.
3) כ"ק מו"ח אדמו"ר כמכתבו (ספר המאמרים ה'תשי"י. ע' 107).
4) כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע כמכתבו (נדפס בסוף קונטרס עץ החיים).

בזה הננו מו"ל הקונטרס לשבת תשובה—מוצאי יוהכ"פ הבע"ל. הכולל
שני מאמרים. שיחה וקטעים משיחה — מכ"ק מרח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע.

המאמרים הם משנת ה'תש"ט. ובאים בהמשך למאמרי דקונטרס ר"ה.
השיחה היא מערב יוהכ"פ שנת תש"ט בחדרו, אחרי כיסוי הדם של
ה"כפרה".

בקטעים הנ"ל נתבאר מנהג בית הנשיאים להעריך נר לשבת תשובה
והחילוקים שבינו לנר דערב יוהכ"פ. והם מריה תשי"ד ומשבת תשובה תשי"ה.

* * *

ולחביבותי דמילתא, ודבר בעתו מה טוב, הנני חותם בהעתקת ברכת
כ"ק מרח אדמו"ר אשר בה ה' מברך את הנכנסים אליו בערב יוהכ"פ
אחר חצות לבקש ברכה. וזה לשונו:

דער אויבערשטער זאל געבען א חתימה און גמר חתימה טובה,
א שנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות, אויף טאָהן אין תורה ועבודה,
די וואָס האָבן בני בית זאל דער אויבערשטער העלפן אז זיי זאלן האָבן
נחת פון זיי, און פרנסה בהרחבה. די וואָס דאַרפן בויען א בית, זאל זיי
דער אויבערשטער העלפען בגשמיות וברוחניות.

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

ערב שבת תש"ב, ה'תשי"ב, ברוקלין, נ. י.

קונטרס צז - מאמרים א) י"ג תשרי ב) חג הסוכות

ב"ה

בוה הננו מו"ל הקונטרס לייג תשרי וחג הסוכות הבע"ל. הכולל שלשה מאמרים מכ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

המאמרים הם משנת ה'תש"ט — מי"ג תשרי, ימים הראשונים דחה"ס ומשבת חוהמ"ס — ובאים בהמשך למאמרי הקנטרסים דר"ה ושבת תשובה.

בתור הוספה נדפס כאן עוד הפעם — עם איזה הוספות — ליקוט מנהגי חסידי חב"ד בחה"ס שמע"צ ושמח"ת, אלו המנהגים שיש בהם חידוש.

• • •

סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר: פעם למחרת יוהכ"פ נכנסתי אל הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק ואשאל אותו: ומה עתה?

ויענני: עתה' ביחוד' צריך לעשות תשובה (איצטער ערשט דארפן תשובה טאן).

והנה מיוהכ"פ עד סוכות ימי שמחה הם' ומכל שכן ימי חה"ס עצמם.

ומזה ראי' נוספת אשר כל עבודות השי"ת צ"ל בשמחה' וגם אפילו עבודת התשובה בכלל, אף שלכאורה מביאה היא למרירות וכו'.

ואדרבא, לאידך גיסא: ההתבוננות במציאות ענין התשובה', ושאינ לך דבר העומד בפני התשובה', ובצירוף עוד האמונה והבטחון להיות

(1) להעיר ממפרשי המשנה כריתות ס"ז מ"ג. שערי תשובה לשו"ע או"ח ס"א סק"י ובספרים שהובאו שם. ואכ"מ.

(2) ביחוד — יש לבאר ע"ס המבואר בכ"מ כמה שאומרים סלח לנו אחרי ההתבוננות דפסוד"ז ברכות ק"ש וק"ש (הוספות לתורה אור סי' כי תשא. ועוד).

(3) מהרי"ל הובא באחרונים סו"ס תרכ"ד.

(4) ראה רמב"ם סוף הל' לולב.

(5) ידוע השקו"ט בהא דייא דבבני נח אין ענין התשובה.

(6) מדרש הנעלם בזהר חוש ס"ם בראשית. רמב"ם הל' תשובה ספ"ג. וראה

ג"כ ירושלמי פאה פ"א ה"א.

נכון לבו בטוח בה' כי חפץ חסד הוא ותנון ורחום ורב לסלוח תיכף ומיד שמבקש מחילה וסליחה מאתו ית' בלי שום ספק וס"ס בעולם'.

מביאה לשמחה רבה.

ואם בר"ה, ועשי"ת בכלל, אמרו"ל שצריך להיות לא רק "ברעדה" אלא "וגילו ברעדה" הרי בימי השמחה שבין עשי"ת וחה"ס, ובזמן שמחתנו דחה"ס ובזמן שמחתנו דשמע"צ ושמח"ת, אף כי כמוכן חלוקים הם במדריגות השמחה שבחם ואופנה', אבל הצד השווה שבהם שצ"ל בשמחה גדולה ביותר.

והשי"ת יזכנו לקיומו של היעוד ישמח ישראל בעושיו'. שעל ידי זה יהי' ג"כ ישמח הוי' במעשיו, במהרה בימינו ממש.

מנחם שניאורסאהן

בשם השם, מחרת יוהכ"פ, ה' תשי"ב.
ברוקלין, נ. י.

- (7) אגרת התשובה פ"א.
 (8) נתבאר בלקו"ת נצבים ד"ה שוש אשיש.
 (9) ראה ג"כ לקו"ת סד"ה ביום השמע"צ (השני).
 (10) ראה לקו"ת ד"ה ה' לי בעוזרי ס"ג ואילך.

קונטרס צח - שמע"צ-שמח"ת

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לשמע"צ ושמח"ת הבע"ל הכולל מאמר ושתי שיחות מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

המאמר הוא משמע"צ שנת ה'תש"ט ובא בהמשך למאמרי הקונטרסים שלפני זה. השיחות הן א) משמחת תורה שנת ה'תש"ה בסעודת היום. ב) מסעודת ליל ש"ק פ' בראשית שנה הנ"ל.

• • •

בחתמת המועדים — ר"ה, יוהכ"פ, חה"ס, שמע"צ ושמח"ת, ימת-חילים ימי החול, ונוסף על זה — ימי החול דימי החורף¹, כחצי שנה בלא רגלים², הרי זקוקים לכחות והמשכות אשר יתנו היכולת לקיים את הסדר של „ויעקב הלך לדרכו“, שיוכל ללכת לבטח דרכו, אף כי כל הדרכים בחזקת סכנה.

ובפרט שידוע אשר בשמע"צ מקבלים³ כל ישראל שפע הנהגתם בתורתם ועבודתם על כל השנה.

ולזה הוא: ביום השמיני עצרת — אסיפת וקליטת כל ההמשכות כלליות של הדש תשרי, ובשמח"ת — התחלת ההתגלות וההמשכה⁴ אשר על ידי זה נקל יותר להביא לפועל טוב, במשך כל ימי השנה, את כל והחלטות טובות דחדש תשרי.

ובפרט שמח"ת דימים אלו תביא את השמחה של מצוה בכל ימות השנה, ובמילא יסורו כל ההגבלות מניעות ועיכובים ללימוד התורה וקיום המצות.

כי כמו שהתורה שקולה ומביאה⁵ לכל המצות, כך שמחת התורה שקולה ומביאה⁶ לשמחה של מצוה, והעבודה בשמחה⁷ ובטוב לבב פורצת כל הגדרים וההגבלות הן למטה והן למעלה, מרחקת מהתאוות, מבטלת הדינים — ואז באור פני מלך חיים.

(1) ראה סדי"ה ביום השמע"צ תרפ"ט.

(2) ראה לקו"ת ברכה ד"ה מזמור שיר חנוכת (הראשון) ס"ב.

(3) לקו"ת רד"ה ביום השמיני שלח. מאמר שבקונטרס זה בתחלתו.

(4) שיחת שמע"צ תש"ג.

(5) סיה"מ סאה א, א.

(6) ראה סדי"ה צהר תעשה תש"ב.

(7) בארוכה בלקו"ת סי' תזריע סדי"ה שוש תשי"ש.

כי שמח"ת הוא מקיף היותר עליון הכולל גם את המקיפים הכללים של חדש תשרי —

אשר בזה יל"פ מה שמצינו שני ענינים הפכיים בשמע"צ ושמח"ת: (א) מנהגן של ישראל, אשר תורה הוא, לשמוח בשמחה זו יותר משמחת בית השואבה, ויותר * משמחת יו"ט סתם. (ב) שמחת יו"ט היא מצות עשה מה"ת. שמחה היתירה * דחה"ס, ושמחת בית השואבה בכלל זה, מפורשת בכתוב. וכן גם * שמחה של מצוה. משא"כ שמחת יו"ט אחרון של חג אינה נלמדת אלא מדרשה (ומובן שאין נלמד מזה השמחה היתרה) ויש אומרים * אשר אינה מדאורייתא כלל.

והטעם על זה י"ל בדא"פ, שהיא הנותנת, להיות שמחה זו עליונה וכללית ביותר, אינה במנין המצות — וע"ד מש"כ הרמב"ם¹¹ לענין צווים הכוללים. וגם י"א שאינה אלא מנהג, וע"ד משנ"ת בענין הקפות¹² שאינו אלא מנהג, ושמחת ההקפות גבוהה היא הרבה גם מבחי' שמחת בית השואבה וכל ישראל ראויים לה.

מנחם שניאורסאהן

ערב חה"ט, ה'תשי"ב, ברוקלין, נ. י.

-
- (8) ראה רש"י חולין פג, א. ושו"ע או"ח רסל"ט. — ועיג"כ זח"ג רנו, ב. ח"ז תכ"א (נו, א).
- (9) רמב"ם סוף הל' לולב.
- (10) רש"י פסחים עא, א. תוד"ה והשמחה סוכה מב, ב. — עיין מהרש"א בסוכה שם. צליח בפסחים שם.
- (11) בס' המצות שרש ד.
- (12) לקו"ת דרושים לסוכות סד"ה ושאתם (השני). סידור סוף שער הסכות.

מאמר סמוכים לעד - פר"ת

ב"ה.

בשנה העברה ביום מלאת תשעים שנה ליום הולדת את כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, נתפרסמו העתקות ממאמר דא"ח שלו, שאמרו ביום הולדתו האחרון בחיים חיותו בעלמא דיך, הוא יום העשרים במרחשון שנת ה'תר"ף. מפני סיבות שונות נדחתה ההדפסה עד עתה, וליום הנ"ל שנה זו הננו מו"ל בדפוס מאמר זה, הוא מאמר "סמוכים לעד—פר"ת". בתור הקדמה להמאמר באה רשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר מיום העשרים במרחשון ה'תר"ף.

* * *

כבר הובא במ"א, אשר יש אומרים¹ שבענין אם שייך לאחר מיתה והסתלקות השגות חדשות ותוספות — פליגי הרמב"ם והראב"ד. אבל בפשיטות מובא בדא"ח בכ"מ² בפי' הכתוב היושבת בגנים, וביאור ענין מתיבתא דרקיע, אשר הנשמות שבג"ע לומדים תורה. ובכ"ז יש מקום לשתי הדיעות — ובזה מובן ג"כ איך שאין מזה סתירה להכלל דלא בשמים היא — כי עיקר התורה³ בירור הלכה שלא היתה ידועה כלל או שלא היתה מובנת היטב בטעמה מפני קושיות וכו'—אפשר רק ע"י נשמה מלובשת בגוף חומרי משכא דחוי', אבל ישנה התו' גם בשמים⁴ ובפרט, לאלו הנשמות שלמדו בהיותם חי ע"פ האדמה, שזהו הגורם שילמדו אח"כ רוחניות ההלכה בגן עדן⁵, ואפילו במלאכים ישנה, כי גם הם מקשיבים (ומשתנים ע"י ההקשבה) לקולך, אבל לא מעין דתורה⁶.

* * *

בפרט בנוגע לבעל המאמר — הנני מעתיק בזה קטע מרשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר וז"ל:
ב' כ' מ"ח.

היום הוא יום הולדת הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע שנולד ביום ב' חיי שרה בעשרים לחודש מ"ח בשנת תרכ"א בשעה תשיעית בקר.

בחלומי ראיתי את הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק בבגדי ש"ק ובפנים צוהלות במאד. ואמר במעת לעת זה שנתמלאו שמונים וארבע שנים לירידת נשמתי בעולם התחתון הנה יהיו אצלי אורחים טובים, וכפי הסדר הנה כל אחד מכ"ק רבותינו ואבותינו הק' יאמר דרוש ע"פ דקאפיטל פד. — עכ"ל בהנוגע לענינינו.

— הרשימה היא משנת תש"ה, פד שנים מיום הולדת את בעל המאמר אשר אז מסתיימת השייכות אל קאפ' פד שבתהלים וכידוע במנהגי אמירת תהלים אשר בקבלה מן הבעש"ט⁷. — הרי אשר גם לאחר ההסתלקות ישנו לימוד ושמיעת תורה מנשיאים, ולימוד התלוי בתוספת שבזמן דלמטה.

ז' מ"ח ה'תשי"ב. ברוקלין, נ. י.

בסוף הקונטרס נדפסו ההשמטות השייכות ל"מפתח ספרי מאמרי ודרושי" בעל מאמר זה.

(1) צפנת פענח לרמב"ם הל' תשובה פ"ח ה"ד. ומציין שם למרו"ל ת"ח אין להם מנוחה כו'. ירושי' שביעית פ"ד ה"ט. ב"מ פ"ה ב. זבחים יד, ב. כתובות לט, א.

(2) ראה לקו"ת תוריע ד"ה קאמיפלגי במתיבתא דרקיע. שה"ש ד"ה להבין כו' שהאתעדלי'ע. המשך וככה—תרל"ז פ"ו ואילך. קונטרס לימוד החסידות פ"א ואילך, ועוד.

(3) לקו"ת לגי פרשיות בתחלתו.

(4) אגה"ק סי' כו. ועייג"כ קונטרס אחרון ד"ה להבין פרטי ההלכות.

(5) המשך חייב אדם לברך תרל"ח פכ"ב.

(6) עיין תו"א תולדות ד"ה מים רבים פ"ג. המשך הנ"ל שם.

(7) ראה לקמן ע' 16.

בוה הננו מו"ל הקונטרס לחג גאולת רבנו הגדול אדמו"ר הזקן, הוא י"ט כסלו הבע"ל, והוא כולל מאמר (מיום י"ט כסלו תרפ"ו) וארבעה מכתבים — מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

* * *

מסופר¹, אשר בעת ישיבת אדמו"ר הזקן במאסר פעטרפאָוּלְאָוּסְקִי באו אצלו פעם אחת² הרב המגיד עם הבעש"ט ג"ע מעלמא דקשוט. רבנו שאל אותם למה מגיע לו זה ומה תובעים ממנו. והשיבו לו שנתחזק עליו קטרוג למעלה על שאומר דברי חסידות הרבה ובגילוי. א"ל רבנו: ואם אצא מכאן האם אפסוק מלומר ד"ת. והשיבו לו: כיון שהתחלת לא תפסוק, ואדרבה לכשתצא תאמר יותר. וכן הי', כי אחרי שחרורו הוסיף רבנו הזקן בזמני אמירת ד"ת, המאמרים היו באריכות יותר³ ובביאור וכו'.

וכידוע אשר קודם המאסר בפטרבורג הי' „גילוי המאור“ „הדא"ח הי' שורף את העולם לפי שהי' בבחי' מקיף. לא הי' אחד שהי' שומע דא"ח ממנו ונשאר במצבו הקודם“, אבל אחר פטרבורג הי' „בסדר והדרגה בכלי, בריבוי אותיות דהבנה“ היתה „ההשפלה הגדולה להלביש חסידות בשכל“⁴.

וכשבטל הקטרוג למעלה והסכימו על הדרך החדש, במילא נתבטל המאסר למטה, יצא לחפשי, והותחלה ההנהגה החדשה — והוא ביום יט כסלו.

ובאשר „ביום אשר נתגלו אורים גדולים עליונים והשפיע בצחצחות, הנה מדי שנה בשנה כה יעשה ביום ההוא, חוזר וניא"ור, הולך ואור“⁵,

-
- (1) בית רבי ח"א פט"ז. ועייג"כ תורת שלום ע' קעג.
 - (2) כמובן, אינו המסופר בשיחת יט כסלו תרצ"ג (לקוט ב) אות כ.
 - (3) אף כי גם אז לא היו המאמרים ארוכים (תורת שלום ע' ק).
 - (4) ראה בכלל זה תורת שלום ע' לג, ק. שיחת יט כסלו הנ"ל.
 - (5) לב דוד לחיד"א פכ"ט בארוכה. עיי"ש.

הנה בכל שנה ביום יט כסלו חוזר וניערור וניא'ור, הן למעלה הן למטה, נצחון דרך רבנו הזקן ושיטתו. ובוה מבואר מש"כ בכ"מ' אשר יום זה הוא ר"ה לחסידות ומסוגל להתחזק ולהתעודד בזה.

ובלשון הרב, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר, ליום זה:

גוט יום טוב. לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות תכתבו ותחתמו.

בנחם שניאורסאהן

ג' כסלו, ה'תשי"ב.

ברוקלין, נ.י.

6) ראה מבוא לקונטרס ומעין ע' טו, כד. שיחת כ' בסלו תרצ"ב (קונטרס טז). הקדמה לקונטרס יט כסלו תשי"א (קונטרס פז). ועוד.

פתח דבר

ב"ה

כבר מלתי אמורה, בהקדמה לספר המאמרים ה' תשי"א, אודות ההוצאה לאור של מאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, על ידי מערכת „אוצר החסידים“.

ובזה הננו מו"ל „ספר המאמרים — ה' תשי"א, או „ספר המאמרים — מלוקט“*,

כי נכללו בספר זה הקונטרסים שנדפסו להחגים ומועדים דשנת ה' תשי"א, והמאמרים שבהם מלוקטים, ההמשך שנדפס לר"ה הוא משנת תרצ"ד, המאמר לפורים — משנת תרפ"ז וכו' וכמבואר במפתח ובהקדמת כל קונטרס.

* * *

ההוצאה לאור בטח תוגמר בסמוך ליו"ד שבט ה'תשי"ב, הוא יום ההלולא השני של כ"ק מו"ח אדמו"ר,

ובמענה על שאלת רבים — הצעותי אודות סדר יום ההלולא, כמבואר במכתבי שנדפסו בהקדמת ספר ה'תשי"א, בתוקפן עומדות.

* * *

בתור הקדמה לספר מאמרים זה — באו מכתבי לראש השנה ה' תשי"ב.

לתועלת הלומדים ומעיינים בספר בא כסופו מפתח ענינים ומפתח שמות — שנערכו ע"י הרב אליהו חיים שי' קרלבאך, וזכות תועלת הרבים תלוי בו.

מנחם שניאורסאהן

כ"ד טבת ה'תשי"ב, ברוקלין, נ. י.

(* מלוקט — כמה ביכלאך שתוכנם מלוקט מסוגים שונים נקראו בשם זה ע"י הנשיאים. וכמו: מלוקט אמצעי. מלוקט ויהי כל הארץ. ועוד.)

קונטרס ק - פורים

ב"ה.

בזה הננו מו"ל הקונטרס לימי הפורים הבע"ל — הכולל מאמר

ושיחה.

המאמר נאמר על ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר בסעודת פורים שנת ה'תש"א
בניו יארק.

השיחה — שיחת פורים ה'תש"ב, ונדפסה ע"פ רשימת השומעים.

ליקוט דיני ומנהגי פורים — בא בסוף קונטרס פורים ה'תש"א.

• • •

ומענין ימי הפורים.

ידוע אשר שמחת² פורים גדולה הרבה משמחת יום טוב (דחייבים בהו בשמחה מדאורייתא³ ועכ"ז ודאי אין לבסומי כ"כ, וכמ"ש הרמב"ם⁴ גבי שמחת יו"ט לא ימשך בין כו') שנעשה בהם ניסים לאבותינו, ובכ"ז שמחת פורים עצומה ויתירה מהשמחה שביו"ט.

והטעם מפני שביו"ט, אף שממשיכים תוספת אור וגילוי מלמעלה מהשתלשלות — ההמשכה היא בסדר ההשתלשלות בשיעור ומדה, משא"כ בפורים שעי' המסנ"פ שהי' בהם או כל השנה, שהוא בחי' שלמעלה מהטעם ודעת, הגיעו למעלה מעלה מגדר ההשתלשלות ולכן השמחה מגילוי זה הוא למעלה מהדעת, עד דלא ידע.

ביחד עם זה הנה ימי' הפורים הם ימי משתה ושמחה* התגלות אורות בכלים דוקא, לשכון בכלי גם כמה שלא יכיל הכלי לסבול האור ע"פ ההשתלשלות.

(1) תורה אור מגלת אסתר ד"ה חייב אינש לבסומי (השני).

(2) גם בזמן הזה — רמב"ם הלי יו"ט פ"ו ה"ו יח, חינוך מצוה חט"ה, שריע רבנו סתקב"ט ס"ו, ועור, והאר"ן כזה בשאגיא ס"י סה (ולא כתורדיה עשה מריק י"ה, ג), ועייג"כ בשרי חמו דברי חכמים ס"י פד.

(3) בהלכות יו"ט פ"ו ה"כ, וראה שריע רבנו הוקן סריס תקב"ט שהעתיק לשון הרמב"ם, והוסיף בסופו: אלא כולם יהיו קדושים.

(4) הוספות לחו"א מג"א ד"ה ויקח הפן ס"ח.

(5) אם יש חיוב לאכול סת בפורים — ראה הדעות כזה במג"א סתרי"ה סק"ט ובבאה"ט שם, במור וקציעה סח"ב נפת וכ"כ בגיטוקי או"ח (לבעהמ"ס מנח"א) ומציין לחו"ט ברכות לח, א. מב, א. אבל בברכ"י סתרי"ה כתב ודצא בלא לחם, וכן מוכח דעת רבנו הוקן בשריע שלו סקפ"ו ס"ח ובסידורו דאינו חוזר בבהמ"ז אם שכת ועל

גם מותרים הם בעשיית מלאכה.

היינו שבשעת עשיית מלאכה, בעת המשותה ושמחה — גם אז הוא במס'ג למעלה מן הטעם דרעת לגמרי, בהעדר שום הפך ורצון בלתי לה לבדה, וכמיש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי גי.

וכמו שהי' נשמע הלשון מרבנו הוקן בדבקותו' שהי' אומר בה הלכות:

איך וויל זע גאר ניסס איך וויל ניס דאין גן עדן איך וויל ניס דאין עולם הבא כו' איך וויל מער ניס אז זיך אליין.

מנחם שניאורסאנר

ד אדר ה'תשי"ב ברוקלין, נ. י.

הנסיג. אבל צעיק ממשיכ שם סקפיה סיי: ושמת . . . ואין . . . שמה בלא אכילה לחם כו' עיי"ש. ואכמ"ל.

אם מחוייב לאכול בשר: כרמב"ם הל' מגלה סיב הסיי: כיצד תובת סעודה זו שאכל בשר כו'. — אבל לא הובאו דבריו כפוסקים. וכבר העיר עין במשפך אריה שם.

(6) הביאור עי"ג דאיה ראה תריא מריא דיה חייב אינש הגיל. דיה כרוך שעשה גסים (קונטרס חנוכה ה'תשי"א).
(7) שרש מצות התפלה סיב.

קונטרס קא - ב' ניסן

ב"ה.

בוה הנגו מו"ל הקונטרס ליום ב' ניסן הבע"ל — הכולל מאמר ומכתב.

המאמר נאמר על ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ביום ב' ניסן ה'תרצ"ב קודם קבלת שבת.

המכתב הוא מר"ח ניסן תרצ"ה בהיותו בפורקערסדאָרף אצל וויען.

• • •

אמר' כ"ק מו"ח אדמו"ר, נשען על מרז"ל כל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, אשר תלמידי בעל ההילולא, בניהם ובני בניהם, יש בהם כחו — כח המלמד את בן חברו תורה, ובמילא ישנה עליהם אחריות אל המלמד תורה, הוא בעל ההילולא. ולא עוד אלא גם

אלו שרק ראו² אותו — גם בהם יש כחו, כח המלמד. ואפילו

אלו שלא ראו אותו, כחו זה בהם — על ידי כח המשלח. אשר על ידי כח זה שלוחו של אדם כמותו.

וכמה דרגות בשליחות¹, בביטול⁴ השליח אל המשלח:

נתינת רשות וכח לשליח לעשות הפעולה במקום המשלח, אבל העשי' עשית השליח היא, כי השליח מציאות בפני עצמו הוא בכל עניניו, אלא שגם הוא עצמו רוצה למלאות את השליחות.

(1) בשיחתו דב' ניסן ה' תשי"ג (נדפסה לבי' ניסן ה' תשי"א (קונטרס צדי"ק).

(2) ראה שם אות ב.

(3) ראה עירובין יג, ב. ובירושלמי ביצה פ"ה ה"ב: שלא זכיתי לאורייתא אלא בגין שראיתי כו'.

(4) יעויין גסין כט, ב. קדושין מג, א. ועוד. וראה לקח טוב למהר"י ענגיל כלל א בארוכה.

(5) מכואר בכ"מ בדא"ח הפרטים וביטול היש, היינו שהוא יש ובטל. ביטול במציאות. ביטול דעבד פשוט. (עיי' תו"א מה, ב. עת, ב. לקו"ת בהר מב, ב. מסות פו, א. המשך תרס"ו ד"ה תקעו ואילך. ועוד).

נתינת כח מהמשלח לשליח לעשות, עד שהעשי' עשית המשלח היא, כי אין פעולות השליח (בענין השליחות) מציאות בפ"ע, ואינם אלא כח המשלח.

נתינת כח מהמשלח וביטול השליח להמשלח, עד שהשליח עצמו אינו אלא המשלח.

וכל אחד ואחד צריך לבחון מצבו באיזה מדרגות הנ"ל נמצא, ולדעת האחריות, המתאמת לדרגא זו, אשר עליו.

ובהתאם לדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בסיום שיחתו הנ"ל, הנה "מען דארף וויסן די כחות וואס מיר האבען, און דער אויבערשטער זאל העלפען" להביא את הכחות לידי פועל.

מנחם שניאורסאהן

מוצאי ש"ק, כה אדר, ה' תשי"ב, ברוקלין, נ.י.

קונטרס קב - חג הפסח

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחג הפסח הבע"ל, הכולל שני מאמרים ושתי שיחות.

המאמרים נאמרו ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, (א) בשבת חול המועד פסח, (ב) באחרון של פסח ה' תרצ"ב — בריגא, ובאים בהמשך להמאמר שנדפס בקונטרס ב' ניסן שנה זו. השיחות הם משנת ה' תש"ב, (א) מליל ראשון דפסח, (ב) יום אחש"פ בסעודה, ונדפסו ע"פ רשימות השומעים.

* * *

בשיחת אחרון של פסח המודפסת בסוף קונטרס זה מכריז כ"ק מו"ח אדמו"ר, על דבר ההכרחיות לטהר את האויר, על ידי אותיות התורה, כי באויר תלוי בריאותו של האדם. באויר של תורה ומצות — החיים בריאים הם. באויר של כפירה, ר"ל — ישנה סכנה של חולי המתדבק מכמה סוגים. עכ"ל.

אם באיש הבריא כך, על אחת כמה וכמה באיש החלוש. וגדולה הסכנה עוד יותר בחולה אף אם רק בחולי קל, ומכל שכן בחולי שיש בו סכנה.

ארז"ל² חולי זה יצר הרע, אשר רק לעתיד לבוא הקב"ה שוחטו, והוא המקור לחולה שיש בו סכנה — תאות איסור — ולחולה שאין בו סכנה — תאות היתר.

ומזכיר ומעורר ביחוד עד"ז — ענין יציאת מצרים, אכילת מצה ואיסור חמץ בפסח, אשר ברוח העם, כי הרע שבנפשות ישראל עדיין היל' בתקפו בחלל השמאלי³ (כי לא פסקה זוהמתן עד מתן תורה ובחטא העגל חזרה⁴) ודמי ישראל אנו, לבר יחידי דמלכא דחלש, דאמרו ייכול מיכלא דאסותא ולא ישתכח מיכלא ומוזנא אחרא בביתא⁵.

ובמילא גם הכרח נחיצות טהרת האויר נזכר ומתעוררים על זה בתוקף, טהרה על ידי מחשבה, ודבור באותיות החומש, תהלים, משניות תניא — כמבואר בארוכה בהשיחה.

ועל ידי כל זה מקרבין ג"כ קץ הגאולה, דאז חמץ לא יכיל לשלטאה ולנוקא לון לישראל, ויותר מזה — יצה"ר הנקרא חמץ נשרף בכח הארת המל'⁶ ואז יקוים היעוד: לא⁷ בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו כי הולך לפניכם הוי' — במהרה בימינו ממש.

מנחם שניאורסאהן

יא ניסן, ה' תשי"ב, ברוקלין, נ. י.

- (1) להעיר מרמב"ם הל' דעות הפ"ו.
- (2) ויקרא רבה פט"ז, ח. וראה סידור שמו"ע דחול ד"ה מי כמוך. ד"ה ויחל משה להצ"צ (נדפס בס' דרך מצותיך ח"ב). קונטרס עץ החיים פ"ג.
- (3) סוכה גב, א. וצדיקים שאין להם יצה"ר — מועטים הם, וכמו שנת' בתניא פ"א וי"ד.
- (4) יעיין המשך וככה — תרל"ז פס"ג. (5) תניא פל"א.
- (6) כן הוא בזהר ח"א גב, ב. קכו, ב. שם ח"ג קצג, ב ועוד. ומה דמשמע בשבת (קמו, א) ובע"ז (כב, ב) דלא חזרה וכן הוא בזח"ג (יד, ב) — מבואר בניצוצי אורות שם ולא כל הזוהמא חזרה. ועיין ג"כ חז"א"ג מהרש"א יבמות קג, ב. תורה אור משפטים רד"ה ויראו גוי לבנת הספיר. ואכמ"ל.
- (7) זהר ח"ב קפג, ב ובמקדש מלך שם.
- (8) ראה של"ה מס' פסחים דרוש שלישי. וככה הנ"ל בתחילתו.

שיחה - י"ב'כ' אדר תרצ"ד

[תרגום של די רייד פון ליובאוויטשער רבי'ן שליט"א פאר אידישע פרויען]

ב"ה.

אמרו רבותינו ז"ל: בזכות נשים צדקניות שהיו באותו הדור (של יציאת מצרים) נגאלו ישראל ממצרים. ומבארים ומספרים בארוכה, איך אשר למרות עול הגלות, קושי השעבוד והגזירות הקימו עדרים עדרים של בני ובנות ישראל, הקימו דור אשר הכריז בשמחה בשירה ובזמרה²: זה אֵלֵי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו.

הבטיחנו הקב"ה: כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, בגאולה העתידה לבוא במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו, "כל אתי³ ונסין וגבוראן דעבד קוב"ה במצרים יעביד לון לישראל" "ובזכות ינוקי דבי רב יתתקף חילי לאתגברא", של מלך המשיח.

וכאז כן עתה, תלוי זה בנשי ישראל, וכמבואר בהשיחה, אשר בידן הוא גורל הבנים והבנות.

תפקידן חובתן וזכותן של נשי ישראל הוא, אשר מבלי חת מחושך הגלות, קושי השעבוד והגזירות אשר רוצים לשקעות, הי' לא תהי', את נפש בנינו ובנותינו בבנינים זרים לרוח ישראל סבא, מנגדים לאמונת הוי' אחד, הנותן, לשון הוה, תורה אחת לישראל גוי אחד בארץ,

הנה יעשו את ביתן בית קדושה לשמו ית', ויבססו את חינוך בניהן ובנותיהן על יסודי התורה והמצוה.

ואז "אימא³ עילאה⁵ יתערט... ומלכא משיחא שארי ויכנוש גלותא מסיפי עלמא עד סייפי עלמא".

מנחם שניאורסאהן

תפארת שבתפארת, ה'תשי"ב.

ברוקלין, נ.י.

(1) סוטה יא, ב (ע"פ גירסת ילקוט שמעוני תהלים רמז תשצה).

(2) בפה ובתופים — וראה לקוטי תורה ברכה צח, ג.

(3) זהר ח"ב ט, א.

(4) שם בתחלת העמוד.

(5) ראה פרי עץ חיים שער חהמ"צ פ"ו בד"ה מהר"י ז"ל.

פתח דבר

ב"ה

על פי האמור בהקדמתי לספרי המאמרים דשנת ה' תש"י ושנת ה'תשי"א ובהמשך אליהם.

הננו מו"ל בזה "ספר המאמרים — ה'תש"ט" הכולל המאמרים דהמשך ראש השנה ה'תש"ט (קונטרסים צה"צ) והקונטרסים (סא"ס) שנדפסו להח"גים ומועדים דשנת תש"ט.

* * *

ההוצאה לאור בטח תוגמר בימים שבין חג הפסח וחה"ש ובסמוך אליו. ולכן הקדמתי לספר זה את מכתבי לחה"פ, ובפרט אשר תוכנם — כל השנה זמנו הוא.

והצעתי ללמוד בימי חה"ש הבע"ל את מאמרי קונטרס חה"ש אשר בספר זה והמכתבים והשיחות אשר בקונטרס.

* * *

לתועלת הלומדים ומעיינים בספר — בא בסדפו מפתח ענינים ומפתח שמות — שנערכו ע"י הרב אליהו חיים שי' קרלבאך, וזכות תועלת הרבים תלוי בו.

מנחם שניאורסאהן

י"ג אייר ה'תשי"ב, ברוקלין, נ. י.

(*) נדפסו לר"ה — שמח"ת, ה'תשי"ב.

ב"ה.

לחג הגאולה יב—יג תמוז הבע"ל, במלאות עשרים וחמש שנים
לגאולתו, הננו מו"ל מאמר דא"ח מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ
זי"ע, ורשימתו — כל אחד בחוברת בפני עצמה.

המאמר הוא מו"ח תמוז, תרפ"ז — היינו בעת שבת כ"ק מו"ח אדמו"ר
במאסר שפאלערנע.

והרשימה — אודות מאסרו — נכתבה על ידו לתקופת שנת האסרו,
טו סיון, תרפ"ח בריגא.

* * *

תעודת חגיגה זו כבר ביארה כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת
י"ב—יג תמוז הראשונה — בשנת תרפ"ח.

לקובעו ליום התועדות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר
ואתר לפי ענינו.

ומברך „את כל אחינו חובבי תורה ולומדי' ומגידי שיעורים ברבים
ד' עליהם יחיו, כי יפתח ה' את אוצרו הטוב, וישפיע להם בתוך כלל אחינו
בני ישראל יחיו, שפעת חיים וברכה מרובה עד בלי די, ויחזק לבכם להוסיף
אומץ בהרבצת תורה והחזקת היהדות, ונזכה טלנו לדאות בנים ובני בנים
עוסקים בתורה ובמצוה מתוך הרחבה ופרנסה טובה“.

ויקיים השי"ת ברכות צדיק נשיא דורנו במילואן.

מנחם שניאורסאהן

ג' תמוז, ה'תשי"ב, ברוקלין, נ. י.

לקוטי דיבורים לקוט לד - רשימת המאסר חלק ראשון

ב"ה

לחג הגאולה יב—יג תמוז הבע"ל, במלאות עשרים וחמש שנים לגאולתו, הננו מו"ל מאמר דא"ח מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע, ורשימתו — כל אחד בחוברת בפני עצמה.

המאמר הוא מר"ח תמוז, תרפ"ז — היינו בעת שבת כ"ק מו"ח אדמו"ר במאסר שפאלערנע.

והרשימה — אודות מאסרו — נכתבה על ידו לתקופת שנת האסרו, סו סיון, תרפ"ח בריגא.

בתור הקדמה להרשימה — נדפס בזה מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר המבאר בקיצור שבעת המאסרים שנאסר.

* * *

תעודת חגיגה זו כבר ביארה כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת יב—יג תמוז הראשונה — בשנת תרפ"ח,

לקובעו ליום התועדות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר לפי ענינו,

ומברך „את כל אחינו חובבי תורה ולומדי ומגידי שיעורים ברבים די עליהם יחיו, כי יפתח ה' את אוצרו הטוב, וישפיע להם בתוך כלל אחינו בני ישראל יחיו, שפעת חיים וברכה מרובה עד בלי די, ויחזק לככם להוסיף אומץ בהרצת תורה והחזקת היהדות, ונזכה כולנו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוה מתוך הרחבה ופרנסה טובה“.

ויקיים השי"ת ברכות צדיק נשיא דורנו במילואן.

מנחם שניאורסאהן

ג' תמוז, ה'תשי"ב, ברוקלין, נ. י.

מכתב : נדפס ב„התמים" ח"ז ע' ס.

במכתבו : נדפס בקונטרס נט — לייב תמוז, ה'תשי"ח — ע' כז.

הקדמה

משך זמן אחר הדפסת ה"רשימות על מגילת איכה" מאת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" — בא לידי "ביכל" דא"ח שלו — כת"י מעתיק — שהוא כנראה, העתק הביכל "חמש מגילות"¹, ונמצאו בו כמה רשימות ע"מ איכה שלא נכנסו² ברשימות הנדפסות בשנה שעברה. והננו מו"ל אותם בחוברת זו.

כן נדפסה כאן הרשימה שרתי במדינות שמצאתי³ ב"ביכל—סקאבלא" שעג, א³.

כמו בשאר הוצאות "אוצר החסידים" — ציינתי בשולי הגליון איזה מ"מ והערות קצרות.

להקל על הלומדים — באו ציוני עמודי חוברת זו בהמשך לרשימות הנ"ל.

מנחם שניאורסאהן

ה' מנחם אב, ה'תשי"ב, ברוקלין נ. י.

- 1) מלבד החמש מגילות (וסדרן בביכל : שה"ש, רות, איכה, קהלת, אסתר) נמצאו בביכל זה ג"כ רשימות על : משלי, איוב, דניאל, נחמ"י, דה"א. — רשימות ע"מ איכה הם בע' עד, א — פה, ב.
- 2) מאלו הרשימות שנדפסו אשתקד נמצאו בביכל זה ד"ה : בכה תבכה (ברשימות הנדפסות הוא בע' כ — כח) — אבל רק קטעים מהדרוש ובלא הקיצורים. תם עונך (בהנדפס הוא בע' לא—לג). אתה ה' לעולם (בהנדפס הוא בע' מב—מג).
- 3) שם ע' שנו, ב נמצאו ג"כ הרשימות : ענין טו באב — ע' בד"ה וארא (בהנדפס הוא בע' מד—מה).

שדי חמד [כרך יו"ד]

הקדמת המו"ל

ב"ה

על פי הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, נגשנו להו"ל מחדש, בהוצאה מתוקנת, את שורת הספרים „שדי חמד”, אשר זה שנים רבות אזלו מן השוק ואינם בנמצא.

גודל תועלת ספרים אלו ונחיצותם ידוע לכל עוסק בספרות הרבנות, ובפרט למורי הוראה לאמיתתה על פי תורתן של גדולי ישראל בדורות שעברו. וגדלה עוד הנחיצות בימינו אלו, אשר, מצד אחד, נשרפו ונאבדו רבבות טופסים של ספרי הלכה והוראה, ומצד שני, הרי הלימוד לשם בירור פסק הדין, הלכה למעשה ובטעמו ונימוקו, הולך ומתמעט ומתצמצם.

* * *

השינויים אשר בהוצאה זו וטעמם:

ה„שדי חמד” נערך, בכלל, על סדר הא"ב, ולכאורה ה' צריך להיות השימוש בו קל ביותר. אבל בפועל, הרי המעיין ולומד בו נזקק, לעתים תכופות, לחיפוש מרובה עד שהוא מוצא את כל הערכים הדרושים לו. וכמה סיבות בדבר. ומהם: א) ה„שדי חמד” נחלק ל„כללים” ו„אסיפת דינים” ולא תמיד ברור לאיזה מחלקה שייך הענין. ב) לאחר שנדפס השד"ח עשה עליו המחבר הוספות ואחר כך גם הוספות להוספות אלו והו"ל ב פ נ י ע צ מ ם בשם „פאת השדה” ו„שיורי פאת השדה”. ג) סדר חלקי השד"ח הוא כסדר הופעתם ולא על סדר הא"ב. לדוגמא: כללים אות כ"ף הוא בחלק ג'. אות למ"ד — בחלק י"ג. אסיפת דינים אות ט"ת יו"ד — בחלק י"ז. מערכת ראש השנה — בחלק י"ב. ועוד כהנה. ד) שו"ת שהיו להמחבר בכמה ערכים אשר בספרו, הנה רובם נכנסו בפנים הספר, אם בכללים אם באסיפת דינים. פרט למאה ואחד ערכים שנדפסו בפ"ע בשם „דברי חכמים”. ה) קונטרסים שונים נדפסו במקומות מפורזים בספר: כללי הפוסקים, קונטרס המילה והמציצה, ברכת החמה ועוד.

לתקן את הנ"ל, כפי האפשרי בהדפסה על ידי „אפיסעט”, באו בהוצאה זו כמה שינויים ותיקונים. ומהם:

א) סדר הכרכים הוא ע"ס הא"ב: כ ר ך א , ב , ג — „שדי חמד” כללים מאות א עד אות ת. כ ר ך ד , ה , ו , — מחלקת אסיפת דינים מאות אל"ף על הסדר. כ ר ך ז , ח , — פאת השדה ושיורי הפאה ל„כללים” ול„אסיפת דינים”. כ ר ך ט — כולל כללי הפוסקים, שו"ת דברי חכמים, קונטרס פקועות שדה, סדר ברכת חמה. כ ר ך י ו ך ד — כל מה שלא נכנס בכרכים הקודמים: קונטרס באר בשדי, צוואת המחבר וכו'.

קונטרס פקועות שדה נסדר מחדש.

ב) נערך ונדפס בסוף כרך יו"ד מפתח ערכין מפורט ע"ס הא"ב מכל החלקים, בהוראת העמוד שבו נמצא הערך, מפתח ספרים ומפתח מחברים.

ג) בהתאם לזה, הנה ציוני העמודים של כל הכרכים הם בהמשך אחד. זאת אומרת, העמודים בכרך א מסומנים; א—484; בכרך ב: רמג—994. וכן הלאה.

ד) בראש כל כרך בא מפתח כללי מכרך זה.

ה) לשלמות הדבר באו — בכרך יו"ד — גם ההסכמות, קונטרס הדרת צבי, קונטרס הגיוני יוסף, וכו' — שנדפסו בהוצאה הקודמת. כן הוספתי שם ראשי פרקים מחיי המחבר.

מנחם שניאורסאהן

עשרים במנחם אב התש"ב, ברוקלין, נ. י.

בוה הננו מו"ל הקונטרס לח"י אלול וג' סליחות הבע"ל.
 המאמר הנדפס בקונטרס — אמרו כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
 נבג"מ זי"ע בש"ק פ' נצבים-וילך שנת תרצ"ג.

ומציע אני לחלקו לשנים : הפרקים א—ד לקובעם לח"י אלול,
 הפרקים ה—ז לג' סליחות.

בתור הוספה, בא בסוף הקונטרס ליקוט מנהגים — הכולל מנהגי
 חודש אלול, ר"ה, עשי"ת ויוהכ"פ שיש בהם משום חידוש.

* * *

פרשת הימים דח"י אלול וג' דסליחות נתבארה בהקדמה לקונטרס
 ח"י אלול ה'שי"ת (קונטרס פא) ולקונטרס ח"י אלול ה'תיש"א (קונטרס צד).
 מנחם שניאורסאהן

יג אלול ה'תשי"ב ברוקלין נ. י.

מאמר והוא עומד עליהם - תרס"ג

ב"ה

בקשר עם יום הולדת¹ את כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע — כ"ף
 מרחשון — אשר חל בשנה זו בשבת קודש פ' וירא.

הננו מו"ל בקונטרס זה את מאמרו הנאמר על ידו בשבת קדש זה
 לפני חמשים שנה,

ונודע בשם „והוא עומד עליהם — תרס"ג“.

* * *

כנראה, מיוסד המאמר על דרוש כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" הנדפס
 בספר טעמי המצות שלו² מצות אכילת קדשי קדשים לכהנים, אשר מיוסד
 או עכ"פ שיך³ למאמר כ"ק אדמו"ר הזקן כי הוא יברך הובת אחרי כן יאכלו
 הקרואים, שנא' בשבת פ' ויחי בסעודת שחרית שנת תקס"ה". ויעוין ג"כ
 לקו"ת ר"פ צו, סידור שער ברהמ"ו ביאור ד"ה והקימותי, תו"א ר"פ חיי שרה,
 סידור סדר סעודת שבת ד"ה יגלה לן טעמי.

* * *

המאמר נעתק מגוף כתי"ק. בשולי הגליון באו איזה מ"מ והערות
 מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ג' כסלו, ה'תשי"ג, ברוקלין, נ.י.

(1) תולדותיו וע"ד יום הולדת שלו — ראה חנוך לצער (ברוקלין חש"ג), ורשימה
 הנופסת ב„התמים" ח"ג ובהקדמה למאמר „סמוכים לעד—פר"ת" (ברוקלין, ה'תשי"ב).
 (2) נדפס בשם דרך מצותיך (פאלטאווע, תרע"א).
 (3) ראה הגה"ה בדרוש הצ"צ פ"ב.

ע"פ בקשת רבים הננו מו"ל בזה מאמר „אין הקב"ה בא בטרזניא עם בריותיו — תרפ"ה“

הנודע בין החסידים ואנ"ש וחיבה יתירה נודעת לו מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע שאמרו — אף אם באיזה שינויים — כמה פעמים⁽¹⁾, העתיקו וכתבו גם באידית⁽²⁾, הביאו בכמה שיחות ומכתבים ובו בחר לשלחו בתור תשורה לתלמידי תומכי-תמימים-ליובאוויטש אשר בווארשא, וכמבואר במכתב הנדפס לקמן.

• • •

כנראה מיוסד המאמר על מאמרו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בשמחת תורה — תרמ"ח.

• • •

כמו בשאר הוצאותינו באו בשולי הגליון איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

כא טבת ה'תשי"ג ברוקלין, נ. י.

(1) ראה — בהנדפסים — ד"ה אני ישנה תש"ט (קונטרס סה)
 (2) נדפס בהקריאה והקדושה אייר — סיון תש"א ובס' המאמרים — אידיש.

פתח דבר

ב"ה,

על פי האמור בהקדמתי לספרי המאמרים דשנת ה'תש"י ושנת ה'תשי"א
ובהמשך אליהם

הננו מו"ל בזה «ספר המאמרים — ה'תש"ג» והוא כולל מאמרי חסידות של
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה ובג"מ זי"ע של שנת ה'תש"ג — פרט להמאמרים
שנדפסו ב«הקריאה והקדושה», שכבר הו"ל בספר המאמרים — אידיש.

* * *

ההוצאה לאור בטח תוגמר בסמוך ליו"ד שבט ה'תשי"ג, הוא יום ההילולא
השלישי של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ובקשר עם זה מועתק פה מכתבי-הצעה אודות
סדר יום היארצייט בשנים שעברו, והיא בתקפה עומדת גם בנוגע לשנה זו.

* * *

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות
מהמו"ל.

מנחם שניאורסאחן

כ"ד טבת, ה'תשי"ג, ברוקלין, נ. י.

ב"ה.

ע"פ הצעה ובקשה הגנו מו"ל בזה מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע מש"ס ואתחנן שנת תרפ"ד.

* * *

גוף כתי"ק אינו תח"י, ונדפס המאמר ע"פ השוואת העתקות שונות.

* * *

כדי להקל על הלומד ומעיין חלקתי המאמר לפרקים, כן באו בו — בשולי
הגליון — מ"מ ואיזה הערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ח"י אדר, ה'תשי"ג ברוקלין, נ. י.

קונטרס קז - ב' ניסן

ב"ה

בזה הגנו מו"ל הקונטרס ליום ב' ניסן הבע"ל, הכולל מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע, והוא מיום ב' ניסן שנת ה'תשי"א.

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.
כ"ה אדר ה'תשי"ג, ברוקלין, נ. י.

מנחם שניאורסאהן

קובץ מכתבים א [הוצאה שלישית - עם הוספות]

פתח דבר

לרגלי הוציאנו לאור את ספר התהלים „מקראות גדולות“ בצירוף רשימות כ”ק אדמו”ר ה”צמח צדק” על התהלים — „בוך תילים” שלו.

הננו מדפיסים בזה קובץ מכתבי כ”ק מו”ח אדמו”ר זצוקלה”ה נבג”מ זי”ע (בצירוף איזה שיחות שלו) המדברים בענין אמירת מזמורי תהלים וגודל מעלתו.

בקובץ הזה נכנסו: א) המכתבים והשיחות שבאו בקובץ מכתבים הראשון בהוצאתו הראשונה (ווארשא, אלול תרצ”ז) — לקמן ע’ 5 — 24.

ב) המכתב הכללי הראשון של כ”ק מו”ח אדמו”ר ע”ד אמירת שיעור תהלים (כמו שנחלק לימי החודש) אחר התפלה — נדפס בקונטרס נט — לקמן ע’ 24 — 25.

ג) שני מכתבים אודות התיסדות חברת תהלים העולמית — נדפסו בקובץ מכתבים השני (ניו יארק, תש”ב) — לקמן ע’ 26 — 28.

ד) שני קטעים ממכתבים — אודות אמירת קאפיטל תהלים המתאים למספר שנתיו ולימודו עם פירש”י. — לקמן ע’ 28.

ה) בתור הוספה: אחדים ממכתבי כ”ק מו”ח אדמו”ר אל הו”ח אי”א כו’ נחום דוב ע”ה דענבערג, אשר אותו ציוה לזרז את בניו להדפיס על חשבונם אחד מספרי רבותינו נשיאינו הק’, וקיימו עתה הציווי בהו”ל את ספר התהלים הנ”ל לזכר וזכות נשמות אביהם ואמם ע”ה. — לקמן ע’ 29 — 34.

* * *

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו”ל.

מנחם שניאורסאהן

יב אייר, ה’תשי”ג, ברוקלין, ניו.

ב"ה

בזה הננו מו"ל קונטרס ליום ל"ג בעומר. הילולא דרשב"י (י) הבע"ל.
הכולל מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מיום ל"ג בעומר
ה' תש"א.

ומכתבו מיום ל"ג בעומר ה' תש"ט.

• • •

המאמר: קודם שהתחיל כ"ק מו"ח אדמו"ר לאמר את המאמר הנדפס בזה
אמר: הרה"ח ר' הלל פאריטשעריס מקום עבודה איז געווען אין כאלאדראסיא
אי"ף מקרב זיין די דארטיגע אידען לעבודת הוי". די דארטיגע אידען זיינען געווען
פשוטים ביותר אין די מאמרי חסידות, וואס הרה"ח פלעגט זאגן זיינען געווען
זייער טיפע. איז אז ער פלעגט אנהויבן זאגן חסידות, פלעגן די דארטיגע אידען
עס זאגן, רבי, די חסידות וואס איר זאגט איז נאָר פאָר אנשי מדע. אָבער ניט
פאָר אויגן. פלעגט זיי ר' הלל ענטפערן, וואָס עפעס ניט פאָר אייך. עס איז דוקא פאָר
אייך — פאָר אייער נשמה, אייערע נשמות פאָרשטייען אַלעס.

המכתב: אף כי כתוב הוא אל תלמידי התמימים, אשר מכבר עזרתה
את רבים מכם על המצוה והחובה כו"ל, ולכן הגני לכקשכם — נוסף על הגיל
כו"ל.

הנה עתה כאשר כבר נודע דבר התעוררות הגיל בתוככי כלל ישראל.
והביאה לעשי' ולפעולות ממשיות של מאות ואלפים מחוגים היותר שונים של
עמנו בני ישראל.

הרי גם המכתב, בבקשתו הטספת, לכולם פונה הוא.

• • •

כמו בשאר ההוצאות, באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקובות
והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

יג אייר ה'תשי"ג, ברוקלין, נ. י.

(*) צ"ע בה שכתב — וגם כדאית — טובא ל"ג בעומר, אף שהנוסח של רבנו הזקן
בסידורו — וכן בטענו — לומר לעומר. וכן הוא בסידור שהתחלל בו הבעש"ט (הוא ע"ס
האריז"ל, וכן הוא בר"ן סוף פסחים, שריח הרשב"א סכ"ו, תגי' סי"ג כל בו סני"ה של"ה
שע"ה חק יעקב ועוד).

(**) ענין הילולא ראה בי"כ ד"ה ואתם הנבקים תרפ"ו (קונטרס ב).

קונטרס קט - חג השבועות

ב"ה

כזה הננו מו"ל קונטרס לחג השבועות הבע"ל.

הכולל שני מאמרים מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע : א) מיום

א' דהה"ש. ב) מיום ב' דהה"ש. — ה' תש"א.

• • •

במקום הקדמה בא כאן קטע מהשיחה דש"ק מברכים ר"ח סיון שנה זו.

• • •

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות

מהמ"ל.

מנחם שניאורסאהן

כא א"ר. התפ"ג, ברוקלין, ג י.

ה ק ד מ ה

ב"ה

בזה הננו מר"ל — בהוצאה רביעית — את הספר טעמי המצות. הנקרא בשם דרך מצותיך, אשר לכ"ק אדמור"ד ה"צמח צדק".

הוצאה הראשונה של ספר טעמי המצות נדפסה בפאלטאוו בשנת תרע"א. עפ"י גוף כתי"ק המחבר, כמ"ש במפתחות, ובודאי בסדר שהיו כתובים על ידו — (וצ"ע בטעם סדר זה שאינו ע"פ סדר הכתובים ולא כמו שסידרום מוני המצות כמו הרמב"ם, סמ"ג וכו') — וא"כ יש לקבוע זמן כתיבת ספר זה ע"י ה"צ"ע לשנות תקע"ד-תקפ"ח, כי בתחלתו, במצות פרי' ורבי' פ"א (ע' 2) מציין לאגרת הקודש שנדפסה לראשונה בשנת תקע"ד, (אחר חדש אייר, כיון שבני רבנו הזקן כתבו הסכמתם ביום כב אייר תקע"ד, כנאמר בהוצאה הראשונה של אגה"ק), וקרוב לסופו, במצות פרה אדומה, מביא את אדמור"ד האמצעי (נסתלק — תקפ"ח) בתואר "שי".

הספרי נדפס שנית בשנת תרע"ד, (כנראה, מן המאטריצן של ההוצאה הראשונה), ושלישית — בפוטוגרפיא מהוצאה הראשונה — בסניף "קה"ת אשר בשנתהאי בשנת ה'תש"ו.

הוצאה זו היא גם כן פוטוגרפיא מהוצאה הראשונה ונתוסף בה מאמר ה"צמח צדק" להבין מצות אהבה, שנמצא בכרך כתבים שנכתב, על ידי מעתיקים שונים, בשנת תרכ"ב וידוע בשם "בוך להבין ענין הברכות".

נוסחא שני' בשלשה מקומות בו — מצאתי בהעתק המאמר אשר בבוך, להבין שרש ההפרש בין תורה למצות".

— בקובצי הכתי אשר באוסף כ"ק מר"ה אדמור"ד נמצא מאמר, להבין מצות ואהבת לרעך כמוך, ומאמר, ענין מצות פדיון הבן, אבל כנראה מהסגנון אינם לה"צמח צדק, ולכן לא באו כאן —

* * *

בשנת "בה דרך אמת" נדפס בפאלטאוו, ס' דרך מצותיך חלק שני הוא ספר פירוש המלות בתפלה. אבל אינו מובן כלל מפני מה קרא המר"ל את הספר בשם חלק שני מספר דרך מצותיך, בה בשעה אשר ה"צמח צדק" קרא אותו "פירוש המלות בתפלה", כמו שכותב המר"ל עצמו בהקדמתו שם ותוכן הספר אין לו שייכות לסי' דרך מצותיך.

(*) על פי הגרסא כאן יש לתקן בהקדמתי להחוברת הוספה לסי' ורך מצותיך (ברזקלין ה'תש"ו).

— נדפסו שם שתי רשימות ע"ד מצות מחצית השקל, אבל כתובות הן בסגנון אחר מפירוש המצות בס' דרך מצותיך. וכנראה הן "הנחה" אחרת מביאורי הזוהר על פרשת כי תשא, כמובן למעיין בביאורי הזוהר שם — (ואולי עשה זה כדי להקל השגת הרשיון על הדפסת הספר וכיו"ב).

• • •

לתועלת הלומדים ומעיינים ערכתי בזה: א) מראה מקום בספרי תורת חסידות חב"ד, שם נתבארו טעמי כמה מהמצות שלא באו בספר דרך מצותיך. — רשמתים על הסדר שבאו בס' החינוך — ובא בראש הספר.

ב) מפתח ענינים לסטה"צ. ג) ציונים לספרי חסידות, מקום שם מתבארים הענינים המובאים בסטה"צ. ד) הערות אחדות. ה) ראשי פרקים מתולדות ה"צמח צדק" ורשימת ספריו — ובאו בסוף הספר.

— המאמר "להבין מצות אהבה", המפתח, הציונים, ההערות וראשי פרקים — הנ"ל, נדפסו בחוברת בפ"ע — בתור הוספה לספר דרך מצותיך — בברוקלין ה'תש"ו.

מנחם שניאורסאהן

כא אייר, ה'תש"ג, ברוקלין, נ. י.

קונטרס קי - מאמר אשר ברא - תרח"ץ

ב"ה.

בזה הננו מו"ל מאמר מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ד"ה אשר ברא ששון ושמחה — דרוש חתונה, מוצאי ש"פ ויחי, תרח"ץ

* * *

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ראש חודש בו זמן מתן תורתנו, ה'תש"ג, ברוקלין, נ. י.

מאמר והוא כחתן - תרנ"ז

ב"ה.

בזה הננו מו"ל מאמר מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ד"ה והוא
כחתן — דרוש חתונה, תרנ"ז.

לתועלת הלומדים ומציינים חלקתי את המאמר לפרקים, כן באו
בשולי הגליון, כמו בשאר הוצאותינו, איזה מ"מ והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ערב יום טוב זמן מתן תורתנו, ה'תשי"ג, ברוקלין, נ. י.

קונטרס קיא - חג הגאולה יב"ג תמוז

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחג הגאולה יב"ג תמוז הבע"ל, הכולל מאמר
מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מיום י"ב תמוז שנת ה'תש"א.

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות
והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ט"ו סיון ה'תשי"ג, ברוקלין, נ. י.

לחג הגאולה יב—יג תמוז הבע"ל, הננו מו"ל מאמר דא"ח מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, וחלק שני מרשימתו — כל אחד בחוברת בפני עצמה.

המאמר הוא מי"ב תמוז, תש"א.

והרשימה — אודות מאסרו — נכתבה על ידו לתקופת שנת האסרו, סו סיון תרפ"ח בריגא. — חלק הראשון נדפס ליב—יג תמוז תשי"ב — (לקוט לד).

• • •

תעודת חגיגה זו כבר ביארה כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת יב—יג תמוז הראשונה — בשנת תרפ"ח,

לקובעו ליום התועדות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר לפי ענינו,

ומברך „את כל אחינו חובבי תורה ולומדי ומגידי שיעורים רבים ד' עליהם יחיו, כי יפתח ה' את אוצרו הטוב, וישפיע להם בתוך כלל אחינו בני ישראל יחיו, שפעת חיים וברכה מרובה עד בלי די, ויחזק לבבם להוסיף אומץ בהרבצת תורה והחזקת היהדות, ונזכה כולנו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוה מתוך הרחבה ופרנסה טובה“.

ויקיים השי"ת ברכות צדיק נשיא דורנו במילואו.

מנחם שניאורסאהן

ג' תמוז, ה'תשי"ג, ברוקלין, נ. י.

במכתבו: נדפס בקונטרס נט — לי"ב תמוז, ה'תש"ח — ע' כו.

ב"ה.

בזה הננו מר"ל מאמר מכ"ק אדמו"ר (מהורשי"ב) נ"ע, ד"ה זכור הוי' — עטר"ת.

בנראה מיוסד המאמר על רשימת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" זכור הוי' — שנדפסה ברשימות על מגילת איכה ע' ל"ג (ברוקלין ה'תשי"א)**.

* * *

המאמר שנאמר בש"פ מטות מסעי, ש"ק מברכים חדש מנחם אבי, שנה זו, הוא המאמר זכור הוי' עטר"ת הנדפס בזה — עם איזה שינוים, ובהוספת התחלה וסיום.

וע"פ בקשת רבים נדפסו בסוף הקונטרס בתור הוספה — גם ההתחלה וסיום הנ"ל***.

* * *

לתועלת הלומדים באו בשולי הגליון, כמו בשאר הוצאותינו, איזה מ"מ והערות מהמר"ל.

מנחם שניאורסאהן

ה' מנחם אב ה'תשי"ג ברוקלין נ. י.

ב"ה.

פ ת ח ד ב ר

בזה הננו מו"ל את הספר לקוטי אמרים — תניא אשר
לרבנו הזקן.

בפוטוגרפיא מהתניא דפוס ווילנא שנת תרצ"ז.

על פי בקשת רבים. הדפסנו בהוצאה זו — בסוף הספר —
את „מורה שיעור” — שיעורי לימוד התניא כפי שנחלק. על
ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, „לימי השנה,
מראש השנה לחסידות י"ט כסלו עד י"ט כסלו הבא עלינו ועל
כל ישראל אחינו לטובה ולברכה בגשמיות וברוחניות”.

כן באו בהוספה לבסוף: (א) מפתח ענינים. (ב) מפתח שמות ספרים
ואנשים. (ג) לוח התיקון. (ד) הערות ותיקונים. (ה) כתבי יד ודפוס
התניא (רשימה קצרה) — ערוכים על ידי הח"מ. (ו) פאקסימיליא של:
(1) השער דהוצאה הראשונה של התניא. (2) עמוד מכתב יד התניא
מהדורא קמא אשר קרוב לודאי שזהו גוף כתיב רבנו הזקן.

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

ערב שבת קדש עשרים במנחם אב ה'תשי"ג.
ברוקלין, נ. י.

(*) ראה מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות זה — בספר קיצורים והערות
לספר לקוטי אמרים. בספר זה באו ג"כ: (א) קיצורים לתניא חלק ראשון, הגהות
על התניא, המאמר „להבין הקושיא הנזכרת בתחלת ספר התניא, רשימות
הערות וביאורים בפרקים א — כג של התניא, הידועים בשם „ומשביעין אותו”.
„ונפש השנית” — כל הנ"ל לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק ג"ע. (ב) הערות מכ"ק
אדמו"ר מהורשיב ג"ע על התניא. (ג) מכתב אודות התניא ורשימה ע"ד
העתקת התניא מכ"ק מו"ח אדמו"ר. (ד) פאקסימיליא מכתב יד התניא וביאור
אודותו מכ"ק מו"ח אדמו"ר. (ה) פאקסימיליא משער התניא דפוס הראשון.

בהוצאת תשח"י נוסף:

פ ת ח ד ב ר

(מכ"ק אדמו"ר שליט"א להוצאה דשנת ה'תשי"ד) **

(**) בהוצאה זו נתקנו כמה מטעיות הדפוס שבהוצאות הקודמות,
בחלקם נכנסו בפנים ובחלקם — בלוח התיקון ובהערות ותיקונים.
כן נדפסו, בפאקסימיליא, כל ארבעת העמודים של הכתיב תניא
מהדורא קמא וביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר ע"ד כתיב תניא הנ"ל.

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחי אלול וגי' סליחות הבע"ל הכולל באמר
 מביק מרה אדמו"ר צוקללה"ה נבג"ם זי"ע מיום ג' לפני ר"ה תשי"ב — שנת
 ה' תשי"א. ובסח ילמדו אותו כיום חי אלול וכן כיום ג' וסליחות י"א.

* * *

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות
 והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

י"ג אנו ה' תשי"ג, ברוקלין, נ. י.

(*) עיין ימים אלו ראה בהקדמה לקונטרס חי אלול השנית (קונטרס סא).

קונטרס קיג - חודש תשרי

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחודש תשרי הבע"ל הכולל מאמרי כ"ק מו"ח
 אדמו"ר צוקללה"ה נבג"ם זי"ע — המשך ראש השנה דשנת ה'תש"ד.

בתור הוספה בא בסוף הקונטרס א) הליקוטי מנהגים של חודש אלול,
 ר"ה, עשית, יוה"כ, חה"ס, שמ"ע ושמת"ת — מנהגים שיש בהם חידוש.
 ב) הוספה להנ"ל — מנהגים וכן תיקונים ושינוים שנכנסו במחזור חב"ד הוצאת
 קהת — ה'תשי"ג.

* * *

כמו בשאר ההוצאות — באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות
 והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

עשי"ק כה' אלול, ה'תשי"ג, ברוקלין, נ. י.

ב"ה.

פתח דבר

בחוברת זו באו: א) מפתח ענינים. ב) מפתח שמות ספרים ואנשים. ג) לוח התיקון. ד) הערות ותיקונים. ה) כתבי יד ודפוס התניא (רשימה קצרה). ו) הערות. ז) ראשי פרקים מתולדות רבנו הזקן. ח) בראש החוברת — פאקסימיליא של: 1) השער דהוצאה הראשונה של התניא. 2) עמוד מכתב יד התניא מהדורא קמא. אשר קרוב לודאי שזה גוף כתי"ק רבנו הזקן — ראה רשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אודות זה בספר קיצורים והערות לספר לקוטי אמרים.

החוברת נערכה בקשר עם הדפסת התניא בפעם הראשונה בחצי כדור הארץ התחתון' — בארצות הברית. בברוקלין. ג. י. שנת תשי"ד.

הוצאה זו היא פוטוגרפיה מ"התוצאה החדשה והמתוקנת" שנדפסה בוילנא תר"ס. עם התיקונים' שנעשו לאחר זה בהאמהות ונכנסו בהוצאות שלאחרי'.

לוח התיקון הבא בזה ערכתי על פי השוואה להוצאות הראשוניות, ולאלו שנדפסו בסמיכות מקום לרבנו הזקן, אשר קרוב לודאי שהיו שם כתי" התניא מוגהים. ואולי גם מגיהים שקבלו הוראות מרבנו הזקן.

כן נכנסו בו התיקונים המיוחדים להצ"צ, וגם מה שתיקן הרה"ח הו"ח וכו' הר"ר אשר ז"ל שו"ב גראצמאן, הוא שעסק בהגהת והו"ל של התניא הוצאת ווילנא תר"ס, על גליון התניא שלו, וכ"ק מו"ח אדמו"ר אמר לי, אשר, בכלל, יש לסמוך עליו בזה.

1) ראה מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הנדפס בסוף קונטרס חג השביעות היתש"ח (קונטרס נח).

2) ראה בפנים בהוצאת ווילנא תר"ס ותרס"ט.

ב"הערות ותיקונים" באו תיקונים על פי השוואה להוצאות אחרות. לבד הנ"ל, תיקונים במקום שנראה לי טעות המדפיס דמוכה. או על כל פנים קרוב לודאי.

בהוצאת התניא השלימה שמכינים לדפוס —

התניא — באמצע העמוד, ומסביב לו יבואו: מראה מקומות. פירוש קצר, ליקוט מספרי רבותינו נשיאינו וכת"י שלהם המפרשים דברי התניא וכו' —

יבואו ג"כ ציוני מקור תיקונים הנ"ל בפרטיות. וזאת למודעי (כאן, אשר א) התיקון גו' וגו' במקום כו' וכו' — באגרת התשובה — הם ע"פ הוצאה הראשונה של אגה"ת מהדורא בתרא (שקלאב. תקס"ו). (ב) התיקונים בנוגע להנקודות — הם ע"פ ציוני הרה"ח וכו' הר"א שו"ב גראצמאן, והכנסתים בסוג התיקונים בדרך אפשר, כיון שלא הייתי בטוח לגמרי אשר כולם שייכים אליו. ג) תיקוני הביטוי "עו"ג" "כעוע"ג" וכו"ב הם ע"פ הוצאה הראשונה וציוני הנ"ל.

מנחם שניאורסאהן

ג' כסלו ה'תשי"ד, ברוקלין, נ. י.

3) ע"פ מש"כ בתשבי ערך גמר "נוהגין רז"ל, כשמביאין פסוק ואינם משלימים אותו כותבין וגומר וכאשר מביאין מאמר מדבריהם ואינם משלימין אותו כותבין וכולי" — וי"ל הטעם, ע"פ מרז"ל כל פסוקא דלא פסקי" משה אנן לא פסקינן ליה, ולכן אומר שיגמור. — וכנראה שבמכתבים לא דייק בזה רבנו הוקן, ולכן באגה"ק נמצא בכ"ר ר"ו" במקום "גו"י".

בהוצאת תשח"י נוסף:

פתח דבר

(*) בהוצאה זו נתקנו כמה מטעיות הדפוס שבהוצאות הקודמות, בחלקם נכנסו בסנים ובחלקם — בלוח התיקון ובהערות ותיקונים. כן נדפסו, בפאקסימיליא, כל ארבעת העמודים של הכת"י תניא מהדורא קמא וביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר ע"ד כת"י תניא הנ"ל.

ב"ה

פ ת ח ד ב ר

בזה הגנו מו"ל את הספר לקוטי אמרים — תניא אשר לרבנו הזקן.

בפוטוגרפיא מהתניא דפוס ווילנא שנת תרס"ט.

על פי בקשת רבים. הדפסנו בהוצאה זו — בסוף הספר — את "המורה שיעור" — שיעורי לימוד התניא כפי שנחלק. על ידי כ"ק מו"ח אדמ"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע. לימי השנה. מראש השנה לחסידות י"ט כסלו עד י"ט כסלו הבא עלינו ועל כל ישראל אחינו לטובה ולברכה בגשמיות וברוחניות".

כן באו בהוספה לבסוף: (א) מפתח ענינים. (ב) מפתח שמות ספרים ואנשים. (ג) לוח התיקון. (ד) הערות ותיקונים. (ה) כתבי יד ודפוס התניא (רשימה קצרה) (ו) הערות. — ערוכים על ידי הח"מ. (ז) ראשי פרקים מתולדות רבנו הזקן. (ח) פאקסימיליא של: (1) השער דהוצאה הראשונה של התניא. (2) עמוד מכתב יד התניא מהדורא קמא אשר קרוב לודאי שזהו גוף כתי"ק רבנו הזקן.

• • •

כמה פעמים דיבר כ"ק מו"ח אדמו"ר בהנחיצות להדפיס התניא בפורמט כזה שיהי' נוח לשאתו בכיס הבגדים. ובמילא יהי' מן המוכן בלכת בדרך וכו'.

ולאחר שהו"ל התניא עם ההוספות — בשני הוצאות — הגנו מו"ל בזה גם כן בפורמט כ"ס. — בהוצאה זו נתקנו כמה מסעיות הדפוס שבהוצאות הקודמות.

מנחם מענדל בן חנה שניאורסאהן

מוצאי ש"ק יד בכסלו ה' תשי"ד.

ברוקלין, נ. י.

(*) ראה מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות זה — בספר קיצורים והערות לספר לקוטי אמרים. בספר זה באו ג"כ: (א) קיצורים לתניא חלק ראשון הגהות על התניא, המאמר "להבין הקושיא הנזכרת בתחלת ספר התניא", רשימות הערות וביאורים בפרקים א — כג של התניא, היועצים בשם "ומשביעין אותו". "ונפש השנית" — כל הגיל לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק נ"ע. (ב) הערות מכ"ק אדמו"ר מהורשיב נ"ע על התניא. (ג) מכתב אודות התניא ורשימה ע"ד העתקת התניא מכ"ק מו"ח אדמו"ר. (ד) פאקסימיליא מכתב יד התניא וביאור אודותו מכ"ק מו"ח אדמו"ר. (ה) פאקסימיליא משער התניא ופוס הראשון.

ב"ה.

בזה הננו מו"ל קונטרס לחג גאולת רבנו הגדול אדמו"ר הזקן, הוא יום י"ט כסלו הבע"ל, והוא כולל מאמר מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מיום י"ט כסלו תשי"ד, התחלת המשך פדה בשלום — תשי"ד.

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.
מנחם שניאורסאהן

טו כסלו, ה' תשי"ד, ברוקלין, נ. י.

לקוטי דיבורים לקוט לו - רשימת המאסר חלק שלישי

ב"ה

בימי חג הגאולה יב—ג תמוז הבע"ל, הגני מציע ללמוד המשך דא"ח. רחבי"ד אומרי של כ"ק מרי"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע. — נדסס בהקריאה והקדושה תמוז התשי"ד ואילך, וכן בס' המאמרים אידיש ע' קסה ואילך.

כן הננו מו"ל בקשר עם ימי גאולה אלו חלק שלישי מרשימתו אודות מאסרו האחרון.

הרשימה נכתבה על ידו לתקופת שנת האסרו, טו סיון תרס"ח ברובא. — חלק הראשון נדסס ליב—ג תמוז תשי"ב — (לקוט לד), וחלק השני ליב—ג תמוז תשי"ג — (לקוט לה).

* * *

תעודת תגינה זו כבר ביארה כ"ק מרי"ח אדמו"ר במכתבו לתגינת יב—ג תמוז הראשונה — בשנת תרס"ח.

לקובעו ליום התעודות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר לסי ענינו,

ומברך את כל אחינו חובבי תורה ולומדי ומגידו שיעורים ברבים די עליהם יחיו, כי יפתח ה' את אוזני הטוב, וישמיע להם בתוך כלל אחינו בני ישראל יחיו, שמעת חיים וכרחה טרובה עד בלי די, ויחזק לבבם להוסיף אומץ בהרכבת תורה והחזקת היהדות, ונזכה כלנו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה וכסבה מתוך הרחבה ופרנסה טובה.

ויקיים השי"ת ברכות צדיק נשיא דורנו במילואן.

מנחם שניאורסאהן

ג' תמוז, התשי"ד, ברוקלין, נ. י.

במכתבו : נדסס בקונטרס נס — ליב תמוז, התשי"ח — ע' כו.

ה ק ד מ ה

ב"ה.

הננו מו"ל בזה בהוצאה שני* עם הוספות — את הספר פלח הרמון ע"ס בראשית, להרה"ג והרה"ח וכו' וכו' ר' הלל ז"ל, הידוע בשם "ר' הלל פאריטשער".

פלח הרמון ע"ס שמות — הנדפס לראשונה מכת"י — נמצא עתה בדפוס.

הוספנו בהוצאה זו: א) ראשי פרקים מתולדות הרב המחבר. ב) שתי שו"ת ממנו. ג) שני מאמרי חסידות שלו — השייכים לחלק פלח הרמון זה.

השו"ת ומאמרים אלו מו"ל לראשונה מכת"י — מעתיק. גוף כת"י המחבר לא מצאתי לע"ע.

* * *

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספתי בסוף הספר: א) ציונים לספרי חסידות, מקום שם נמצאו דרושים בתוכן דומה למאמרי פלח הרמון. ב) הערות אחדות.

מנחם שניאורסאהן

עשרים במנחס אב ה'תשי"ד ברוקלין נ. י.

(* הוצאה הראשונה נדפסה בחילגא, תרמ"ז. והוצאה זו (כמובן, מלבד ההוספות) היא פוטוסטאט ממנה.

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחודש תשרי הבע"ל הכולל
מאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע — המשך
ראש השנה דשנת ה'תש"ב.

בתור הוספה בא בסוף הקונטרס, המילואים — עם הוספות
— ל"ליקוטי מנהגים" הנדפס בסוף קונטרס תשרי ה'תשי"ד
(קונטרס קיג). המילואים נדפסו בסוף קונטרס י"ט כסלו ה'תשי"ד
(קונטרס קיד).

* * *

כמו בשאר ההוצאות — באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה
מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

כ"ג אלול, ה'תשי"ד, ברוקלין, נ. י.

פ ת ח ד ב ר

בחוברת זו באו: א) מפתח ענינים. ב) מפתח שמות ספרים ואנשים. ג) לוח התיקון. ד) הערות, תיקונים וציונים. ה) דפוסי הספר תורה אור (רשימה קצרה). ו) פאקסימיליא של השער דהוצאה הראשונה.

בתור הוספה באו בסוף החוברת: א) מאמר מכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" — ביאור על"לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו" אשר בתורה אור פ' חיי שרה (נדפס לראשונה מכת"י). ב) אגרת הקדש מכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" אודות ההו"ל של הספר תורה אור. ג) אגרת הקדש מכ"ק מו"ח אדמו"ר ע"ד הדפסת התורה אור ולקוטי תורה. ד) השמטה — בלקוטי תורה פ' במדבר (נדפסה לראשונה מכת"י).

לוח התיקון — נעתק מגכתי"ק אדמו"ר מהורש"ב על גליון התורה אור שלו.

ב"הערות ותיקונים" באו תיקונים על פי השוואה להוצאות הראשונות, תיקונים במקום שנראה לי טעות הדפוס דמוכה, או על כל פנים קרוב לודאי.

כן ערכתי ציונים לדרושים הנמצאים בספרי חסידות חב"ד הנדפסים או מוכנים לדפוס — ואני תקוה אשר יקל זה הבנת הענינים ויוסיף בהם הסברה.

מנחם שניאורסאהן

כ"ף מ"ח, ה'תשט"ו ברוקלין נ. י.

בזה הננו מו"ל קונטרס לחג גאולת רבנו הגדול אדמו"ר הזקן, הוא יום י"ט כסלו הבע"ל, והוא כולל שלשה מאמרים מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע: א) מש"פ ויצא, ט' כסלו, ב) מיום יו"ד כסלו, ג) מיום י"ט כסלו — דשנת תש"ב.

* * *

בתור הוספה — בא בסוף הקונטרס מכתבי בענינא דיומא.

* * *

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

י"ד כסלו, ה'תשט"ו, ברוקלין, נ. י.

ב"ה.

פ ת ה ר ב ר

בוה הננו מו"ל — בהוצאה שניה עם הוספות — ספר החקירה אשר לכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

בהוצאה הראשונה נקרא הספר דרך אמונה — אבל כנראה קריאת שם זה הוא מהמו"ל. וברשימות הכיכלאך מכ"ק מו"ח אדמו"ר נמצא בכ"מ — החקירה. בכל זה כיון שנתפרסם ספר זה גם בשם דרך אמונה — השארנו שם זה גם בהוצאה זו.

* * *

ע"פ המסופר, וגם מפי כ"ק מו"ח אדמו"ר, כתב כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" ספרו החקירה בקשר עם נסיעתו לפטרבורג בשנת תר"ג¹) והיכוחים בעניני דת, תורת ישראל, קבלה וחסידות שהיו שם. אך שכדרכו בקודש הוסיף בו גם לאחר זה²). בכל אופן הי' בכתיבה זו הכרח והוראת השעה ומענה על שאלות שבאו מהוג מיוחד, ועל פי השקפות שלו ודעותיו³). ובוה מתבאר יפה סיום ספר זה והותמו: הרי נת' גם לפי קט שכלי עשרה מופתים על חדוש העולם. ועכ"ז העיקר היא האמונה הפשוטה שהיא טוב יותר וכמ"ש ג"כ הכוזרי תחלת מאמר חמישי. רק למי שלבו נוקפו אזי טוב יותר לעיין בהמופתים שנוכרי כאן משישאר נבוך. כ"כ הכוזרי שם. ועיקר חיזוק האמונה הוא ע"י עסק התורה שהתורה נקי אמת והוא מקור האמונה.

* * *

יוצאים מכלל דברים אלו הם המאמרים והרשימות על פסוקים שבאו כאן ומהם: ד"ה שאו מרום עיניכם — בא בראש הכת"י דס' החקירה. ובמפתחות דס' ההוספות לס' דרך אמונה הנ"ל — שהוא הקדמה להחקירה. ד"ה

(1) ראה בזה קונטרס „אדמו"ר ה"צ" ותנועת ההשכלה" לכ"ק מו"ח אדמו"ר.
 (2) ראה בהוספות ח"ג ס"ז ש„מומן החורבן ע"ע ערך אלף תשפ"ה שנה" שע"פ המכורה ששנת החורבן היא עק"ב לפני תום אלף הדי' (רש"י ע"ז ט, א) נכתב הנ"ל בשנת ה"א תרט"ז.
 (3) בכ"מ בספר „לפי דעתם" וכיו"ב.

אלה העדות כו' ואל מי תדמיוני וד"ה סמכוני באשיות', ועוד. וכנראה גם משינוי סגנונם.

* * *

הוצאה הראשונה של ספר החקירה נדפסה בפאלטאווא בשנת "שמו דרך אמונה" (תרע"ב) — עפ"י גוף כתי"ק של כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק", (כמ"ש בהשער של הספר ובסופו במפתחות).

בשנת "המבורכת" (תרע"ג) נדפסו בברדיטשוב — הוספות לספר דרך אמונה (עם עיד איזה דרושים השייכים לחנוכה⁴).

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מהוצאה הראשונה.

הוספנו בה: א) חלק ההוספות השייך לספר החקירה (המאמר שאו מרום עיניכם — נסדר מחזק). ב) השמטות שגשמשו בהוצאה הקודמת והיו עד עתה בכתובים ונדפסו כעת מכת"י מעתיק. ג) פאקסימיליא מגוף כתי"ק של כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק". ד) הערות וצינונים.

מנחם שניאורסאהן

ט"ו כסלו ה'תשט"ו, ברוקלין, נ. י.

4) ראה אודותם קונטרס הנ"ל ע' 5. בד"ה אלה העדות ס"ג משמע שנכתב בשנת תקס"ג. וכנראה נאמר ע"י הצ"צ עוד הפעם בומן המבואר בקונטרס.
5) בינם המאמר ברוך שעשה נסים שנדפס בחוברת בפ"ע ע"י מערכת "אוצר החסידים" בשנת תשי"א.

פּלַח הַרְמוֹן - שְׁמוֹת

ה ק ד מ ה

ב"ה

הננו מו"ל בזה — בפעם הראשונה, מכת"י — את הספר פלח הרמון ע"ס שמות*). להרה"ג והרה"ח וכו' ר' הילל ז"ל, הידוע בשם „ר' הילל פאריטשער“.

* * *

הכת"י ממנו נדפס הספר — נמצא בעזבונו של הו"ח וכו' וכו' הרה"ח חיים אליעזר הכהן ביחאָווסקי. ולפני איזה שנים נשלח לכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר ציוו להו"ל, אבל מכמה סיבות נתעכב הדבר עד עתה.

הכת"י הוא של מעתיק ומוגה ומוכן לדפוס, וכנראה כבר הי' בבית הדפוס, כי על השער נמצא דבוק בול-המכס של הממשלה (בשיווי שנים קופיקות); מעבר לשער — רשיון הצענזאר (בווארשא ביום 16 אָקטיאבר 1886) וחותרמו: ועל כל דף ודף חתימתו (בר"ת, בדיו אדום).

ונראה שזהו הכת"י עליו כותב המו"ל של פלח הרמון על שיר השירים (פלטבה, תרע"ח) — הוא הרח"א ביחאָווסקי, (בהקדמתו שם) שהשיג „ההעתקה המסודרת על ספר שמות שהייתה במשכון אצל המדפיס בוויילנא“. ציוני דפי הכת"י מתחיל — שני"ו (ומסיים — תרע"ו). ואולי בא בהמשך לכת"י חלק הראשון של הספר.

— דפי נוסחא שני' מד"ה בחודש השלישי לא נסמנו — כנהוג בהעתקות מאמרי חסידות — נרשם בסוף כל מאמר „סליק מוגה“, „סליק סליק סליק מוגה“ וכיוצא בזה. בסוף הכת"י: סליק הרשימות דחורף תרי"ט ה' יעזרני לשמוע דא"ח מפי כ"ק בהרחבה יותר ובקבלת אמת' הדברים כמו שהם בלי נטי' מנקודת האמת ח"ו:

* * *

בראש הספר באו — ראשי פרקים מתולדות הרב המחבר. בסוף הספר — א) נוסחא שני' מד"ה בחודש השלישי (ע' רכ). ב) נוסח השער לפלח הרמון ע"ס שמות — הועתק מהכת"י. ג) לוח התיקון ולוח שינויי הצענזאר.

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספתי בסוף הספר א) ציונים לספרי חסידות מקום שם נמצאו דרושים האלו עצמם (ברובם המכריע — בשינוים), או דרושים בתוכן דומה למאמרי פלח הרמון. ב) מפתח איזה ענינים שנתבארו בספר. ג) מפתח שמות ספרים ואנשים.

מנחם שניאורסאהן

זאת חנוכה, ה'תשט"ג, ברוקלין, נ. י.

*) פלח הרמון ע"ס בראשית נדפס בוויילנא, תרמ"ז. ובהוצאה השני' פוטוסטאט הוצאה האי' — בברוקלין תשי"ד, עם הוספות.

בזה הננו מו"ל קונטרס לחג הפסח הבע"ל, והוא כולל שני מאמרים
מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע: א) מליל ב' דפסח, ב) משביעי
של פסח — דשנת תש"ז.

* * *

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות
והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

יא. ניסן ה'תשט"ו, ברוקלין. נ. י.

לקוטי דיבורים לקוט לז - רשימת המאסר חלק רביעי

ב"ח

בימי חג הגאולה יב—יג תמוז הבע"ל, הגני מציע ללמוד המשך דא"ח „רחביד אומר“ של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע. — נדפס בהקריאה והקדושה תמוז התשי"ד ואילך, וכן בס' המאמרים אידיית ע"י קסה ואילך.

כן הגנו מו"ל בקשר עם ימי גאולה אלו חלק רביעי מרשימתו אודות מאסרו האחרון.

הרשימה נכתבה על ידו לתקופת שנת האסרו, טו סיון תרפ"ח בריגא. — חלק הראשון נדפס ליב—יג תמוז תשי"ב — (לקוט לד), חלק השני ליב—יג תמוז תשי"ג — (לקוט לה), וחלק השלישי ליב—יג תמוז תשי"ד (לקוט לו).

בתור הוספה — באה בסוף החוברת, רשימה מדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר, שאמר ביום א' ט' בלק תרפ"ו, קודם נסיעתו לעיר מקלטו קאסטראמא, כפי שנרשמה ע"י אחד השומעים.

* * *

תעודת חגיגה זו כבר ביארה כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת יב—יג תמוז הראשונה — בשנת תרפ"ח.

לקובעו ליום התועדות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר לפי ענינו,

ומברך „את כל אחינו חובבי תורה ולומדי ומגידי שיעורים רבים ד' עליהם יחיו, כי יפתח ה' את אוצרו הטוב, וישפיע להם בתוך כלל אחינו בני ישראל יחיו, שמעת חיים וברכה מרובה עד בלי די, ויחזק לבבם להוסיף אומץ בהרבצת תורה והחזקת היהדות, ונזכה כולנו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוה מתוך הרחבה ופרנסה טובה“.

ויקיים השי"ת ברכות צדיק נשיא דורנו במילואו.

מנחם שניאורסאהן

ג' תמוז, ה'תשט"ו ברוקלין, נ. י.

בסתנבו : נדפס בקונטרס נט — לייב תמוז, ה'תשי"ח — ע"כ.

בזה הננו מו"ל המאמר ציון במשפט תפדה, מכ"ק אדמו"ר הזקן. המאמר נמצא בביכל כת"י (מעתיק) המכיל "כ"ק, מגוף כתב יד אדמו"ר דלובאוויץ נבג"ם, מביחעל פערטיל והמה מאמרים דאדמו"ר הזקן נבג"ם בשנת תקע"א ובתחלת שנת תקע"ב. ומעט מזעיר מאשר הוסיף נעתקו בשנים שאח"כ" ורשום עליו: אור ליום ב' ערב ט' באב, וויטעפסק.

מאמר זה נדפס בלקוטי תורה (זיטאמיר, תר"ח) עם הגהות מכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק". בפ' דברים תרכ"א הוסיף עליו הגהות שהיו בכתובים עד עתה.

בהוצאה זו באו: א) המאמר כמו שנדפס בלקוטי תורה. ב) ההגהות דשנת תרכ"א¹⁾. ולהקל על הלומד — הוכנסו בפנים המאמר, אבל באותיות רש"י. ג) המאמר בנוסח שבא בביכל הנ"ל.

— (שהוא בלי הגהות הצ"צ ובכמה שינוים. וכנראה שהוא ממניח" אחר, ואפשר הנחת ה"צמח צדק" עצמו, כיון שהי' בכת"י שלו. בכל אופן זהו מעיד אשר נוסחא זו יש לסמוך עליו). —

ואשר בו מובנים יותר הענינים והקישור שלהם אשר במאמר

זה.

* * *

המאמר שנאמר בש"פ דברים שנה זו, הוא קיצור ממאמר הנ"ל עם ההגהות דשנת תרכ"א, וע"פ בקשת רבים נמסר תיכף להו"ל.

* * *

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ה' מנחם אב, ה'תשס"ו. ברוקלין, נ. י.

1) נעתקו מביכל "כמדבר תרס"ו — נומ. 16."

תורה אור

פ ת ח ד ב ר

ב"ה

בוה הננו מו"ל הספר תורה אור אשר לכ"ק אדמו"ר הזקן.

הספר נדפס בפעם הראשונה בקאפוסט בשנת תקצ"ז. ההוצאות אשר אח"כ: זיטאמיר תרכ"ב, ונתוסף ג"כ דרושים יקרים על סדרי פרשיות התורה ומגלת אסתר ונדפס בסוף הספר, ויילנא תרנ"ט, ווארשא תרצ"ט, בסביבות מיונכען, תשי"ח.

הוצאה זו היא פוטוגראפא מדפוס זיטאמיר, אלא שציוני הדפים מתחילים מפנים הספר ולא מהשערים, ומסיימים בההוספות.

כן נתוספו — בראש הספר: מפתחות. בסוף הספר: מאמר מכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" ביאור על "לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו" אשר בתורה אור פ' חיי שרה (נדפס לראשונה מכת"י). אגרת הקדש מכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" אודות ההו"ל של הספר תורה אור. אגרת הקדש מכ"ק מו"ח אדמו"ר ע"ד הדפסת התורה אור ולקוטי תורה. השמטה — בלקוטי תורה פ' במדבר (נדפס לראשונה מכת"י). מפתח ענינים ושמות. לוח התיקון, הערות ותיקונים, דפוסי הספר תורה אור (רשימה קצרה), ציונים לדרושים הנמצאים בספרי חסידות חב"ד הנדפסים או מוכנים לדפוס — נערכו ע"י המו"ל — פאקסימיליא משער תו"א דהוצאה ראשונה.

מנחם שניאורסאהן

י"ד כסלו, ה'תשט"ו, ברוקלין, נ. י.

(*) בפרטיות — ברשימת דפוסי תורה אור, שבאותו בסוף הספר.

רשימות על מגילת אסתר

ה ק ד מ ה

ב"ה,

על פי הצעת רבים, הננו מו"ל בוה רשימות כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" על מגילת אסתר, הנמצאות בביכל "חמש מגילות" שלו.

הרשימות נכתבו בזמנים שונים, ולכן יש בהם ענינים שנרשמו בקיצור, ולאחר זמן נתבארו באריכות יותר, ומשנה לא זזה ממקומה. כן באיזה מקומות נראה, לכאורה, כפל ענין, אבל אי אפשר בלא חידוש.

* * *

בסוף הקונטרס בא ליקוט דיני ומנהגי פורים — מנהגים שיש בהם משום חידוש.

* * *

ההערות אשר בשולי הגליון, הם מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ט אדר ה'תשט"ו, ברוקלין, נ. י.

פתח דבר

ב"ה

לימי הרחמים הממשמשים ובאים, אשר אז "המלך" ...
 רשאין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם
 בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם" הננו מו"ל,
 בהוצאה חדשה, את הספר דרך חיים ותוכחת מוסר השכל¹
 אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי.

ספר זה נדפס בפעם הראשונה בחיי כ"ק אדמו"ר האמצעי
 בקאפוסט (בשנת תקע"ט. ועוד שתי פעמים), אח"ז — ביאס
 (תרי"ט), בזיטאמיר (תרכ"ג) ובשאנגהאי² (תש"ז) — פוטוגראפיא
 מדפוס זיטאמיר).

— עד סוף עמוד 68 נדפס שם בשנת תש"ג — ע"י
 פוטוגראפיא מהוצאת זיטאמיר. —

הוצאה זו היא פוטוגראפיא מדפוס זיטאמיר.

* * *

לתועלת הלומדים ומעיינים, בא בסוף הספר: (א) מפתח
 ענינים. (ב) שמות אנשים וספרים. (ג) הערות וציונים. (ד) רשימת
 דפוסי הספר דרך חיים — שנערך ע"י המו"ל.
 מנחם שניאורסאהן
 עשרים במנחם אב ה'תשס"ו. ברוקלין. נ. י.

-
- (1) לקוסי תורה ד"ה אני לדודי ודודי לי (לב, ב).
 - (2) ידוע בשמו המקוצר — דרך חיים. ובשם זה מובא גם בספרי
 ומאמרי חסידות.
 - (3) בטעות הדפיסו שם: (א) מעבר לשער — הקדמת המו"ל השייכת
 לספר שער התשובה והתפלה (שהספר דרך חיים הוא חלק ג' ממנו).
 (ב) בהשער — שזוהי הוצאה שלישית.

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס לחודש תשרי הבע"ל הכולל מאמרי
 כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע — המשך ראש
 השנה דשנת ה'תרצ"ו.

* * *

כמו בשאר ההוצאות — באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה
 מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ג' דסליחות, ה' תשט"ו, ברוקלין, נ. י.

הקדמה

ב"ה

דער מאמר מזמור שיר ליום השבת, אַרויסגעגעבן אין דער חוברת, איז געדרוקט געוואָרן אין יאָר תרנ"ח — בווארשאַ אין דעם ספר דרכי תשובה, וועלכער ענטהאַלט אויך אַ צווייטען מאמר מחיתי כעב פשעיד,

ובנוסח השער „מהרב הגדול המפורסם חסיד ועניו וכו' מוהר"ר דובער זצ"ל נוסף על ספר פוקח עורים שנדפס מכבר בלשון אשכנז והמה מאמרים יקרים מעוררים הלבבות לתשובה לקרבם לאביהם שבשמים".

ביידע מאמרים געפינען זיך אין לשון הקודש אין ספר בונה ירושלים (ירושלים, תרפ"ו) סימן קיג, לזי — וועלכער ענטהאַלט מאמרים פון אלטען רבי'ן, ווי עס איז צו זעהן אויך פון זייער סגנון.

עס זיינען אָבער דאָ מערערע מאמרים וואָס זיינען געזאָגט געוואָרן פון איין נשיא און דערנאָך איבערגעזאָגט געוואָרען פון די נשיאים נאָך אים — מיט שינוים, אָדער אמאָל אויך אַן שינוים.

און דערפאַר, אויב דער אַרויסגעבער פון „דרכי תשובה" איז אַ בר סמכא, איז ניט קיין אויסנאָם אַז דער מיטעלער רבי זאָל אַרויסגעבען אין אידיש אַ מאמר פון זיין פּאָטער דעם אַלטען רבי'ן — ווי דאָס איז מיט'ן מאמר מזמור שיר ליום השבת —, ווי אויך אַז דער צמח צדק זאָל זאָגן אַ מאמר פון זיין זיידען דעם אַלטען רבי'ן און דערזעלבער מאמר זאָל אויך זיין אַרויסגעגעבען אין אידיש פון מיטעלען רבי'ן — ווי דאָס איז מיט'ן מאמר מחיתי כעב פשעיד.

* * *

אין דעם מאמר מזמור שיר ליום השבת אין אידיש זיינען דאָ אייניגע שינויים אין פאַרגלייך מיט דעם מאמר אין לשון הקודש.

(1) היכל דביע' — דער פערטער נשיא: (1) דער בעל שם טוב, (2) מעזריטשער מגיד, (3) אַלטער רבי, (4) מיטעלער רבי.

שער ששי' — צוליב בעקוועמליכקייט האָט „אוצר החסידים" איינגעטיילט זיינע ספרים ווי פאָלגט: אלע ספרים וועלכע ווערען אָנגערופן מיט'ן נאָמען שערים (התשובה והתפלה, הבחירה, התשובה והינוך, דרך חיים, אמרי בינה, עטרת ראש אורה, האמונה, היחוד) — שער ראשון, חורת חיים — שער שני, פירוש המילות — שער שלישי, פוקח עורים — שער רביעי, קונטרס ההתפעלות — שער חמישי, מאמרים (מאמרים יקרים, ענין ההשתתחות, שני המאורות, דרכי תשובה וכו') — שער ששי, בד קודש — שער שביעי, נגלה — שער שמיני.

(2) געדרוקט אויך — צוזאַמען מיט פוקח עורים — אין פיעטרקוב — עת"ר, לאָדז — תרפ"ד.

(*) ונדפסו גם במאמרי אדה"ז הקצרים ע' רכה וע' קמת. המו"ל.

(3) זע „אדמו"ר הצמח צדק" ותנועת „ההשכלה" ע' לא.

— די הוספות וועלכע געפינען זיך אין בונה ירושלים, זיינען געבראכט געוואָרן אין דעם קונטרס אין די הערות —

א טייל שינוים זיינען, ווי עס ווייזט אויס, א טעות פון דרוקער, א טייל אבער ערקלערן זיך לייכט דורך דעם ספעציעלן צוועק פון „שרייבען די וועגען פון תשובה אויף טייטש, אז אלע זאלען זיך דערוועקען“ אויך „די מענטשען וואָס קענען ניט לשון קודש“ „ומכל שכן די געמיינע לייט“.

ווי מען געפינט אויך דעם אַרט שינוים אין מיטעלען רבינ'ס פוקח עורים אין פאַרגלייך ווי ער אַליין ערקלערט די זעלבע ענינים אין זיינע אַנדערע ספרים.⁴

. . .

אויך פאַרלייכטערן דעם לערנען זיינען צוגעגעבן געוואָרען — צום סוף עמוד — אייניגע מראה מקומות און הערות פון אַרויסגעבער.

מנחם שניאורסאהן

ג' בכסלו ה'תשט"ו. ברוקלין, נ.י.

(4) לשון פון מיטעלען רבי'ן אין זיין הקדמה צו פוקח עורים.

(5) זע אויך ביאור הרשד"ם צו פוקח עורים — געדרוקט צוזאמען מיט פוקח עורים (ניו יאָרק — ה'ת"ש. ברוקלין ה'תשט"ו).

פ ת ח ד ב ר

בוה הננו מו"ל — בהוצאה שלישית עם הוספות — הספר
ביאורי הזהר.

בפעם הראשונה נדפס הספר, עוד בחיי כ"ק אדמו"ר האמצעי,
בקאפוסט שנת תקע"ו.

הוצאה השני' — עם הוספות — נדפסה בלבוב שנת תרכ"א¹.
הוצאה זו היא פוטוגראפיא מהוצאה השני'².

והוספנו בה : א) ביאורי הזהר לפ' ואתחנן (נעתקו מהסידור —
שער התפלין). ב) קיצורים — על איזה פרקים — מכ"ק מו"ח
אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע (נעתקו מגוף כתי"ק על גליון
הביאורי הזהר שלו). ג) מפתח הביאורים ע"ס דפי הזהר (נדפס
בראש הספר). ד) הערות וציונים. ה) פאקסימיליא משער דפוס
הראשון וכן משער דפוס השני של ספר זה.

מנחם שניאורסאהן

ט"ו כסלו תשט"ז, ברוקלין, נ. י.

- 1) בכמה טופסים נשמטה שנת הדפוס ומקומו.
- 2) קטעים מביאורה"ו נדפסו בהפי' — ילקוט — שביבי גוגה שעל הזהר.

ב"ה.

פתח דבר

בזה הננו מו"ל מאמר מכ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע, ד"ה לא יצא האיש לא בסיף*.

* * *

בעניני המאמר – עד הסעיף ד"ה ובד"פ – עיין: הוספות לתורה אור ד"ה ואני נתתי לך פ"ב ואילך. וביאורו. תו"ח ד"ה ויאמר גוי למילדות (הראשון). אור התורה – בהשטות – ביאור והגהות לד"ה ואני נתתי. ת"ר נר חנוכה תרנ"ט. זה היום תרצ"ד (קונטרס כח) פ"ג ואילך.

* * *

המאמר שנאמר בש"פ מטות-מסעי, ש"ק מכרכים חדש מנחם-אב, שנה זו, הוא המאמר לא יצא האיש לא בסיף הנדפס בזה – עם איזה שינויים ובהוספת התחלה וסיום.

וע"פ בקשת רבים נמסר תיכף לדפוס ובאו בסוף הקונטרס בתור הוספה – גם ההתחלה וסיום הנ"ל.

* * *

לתועלת הלומדים באו בשולי הגליון, כמו בשאר הוצאותינו, איזה מ"מ והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ה' מנחם אב ה'תשט"ז, ברוקלין, נ. י.

(*) לע"ע, לא יכולתי לברר זמנו.

מאמר והי' עקב תשמעון

ב"ה.

בזה הננו מו"ל מאמר מכ"ק אדמו"ר הצמח צדק נ"ע, ד"ה והי' עקב תשמעון.

* * *

כנראה מההגה באות ב': יותר נראה כו', מהקיצור דאות ז': וצ"ע כוונתו כו', ועוד

גוף המאמר הוא לאדמו"ר הזקן, אבל לא לשונו ממש, והוסיף אדמו"ר הצ"צ האהות וקיצורים.

* * *

המאמרים שנאמרו בש"פ עקב (כ' מנ"א) ובש"פ ראה, ש"ק מברכים חדש אלול, שנה זו, הם המאמר והי' עקב תשמעון הנדפס בזה — עם איזה שינוים והוספות, ובהוספת התחלה וסיום למאמר השני.

וע"פ בקשת רבים נמסר תיכף לדפוס ובאו בסוף הקונטרס — גם ההתחלה וסיום הנ"ל.

* * *

באו בשולי הגליון, כמו בשאר הוצאותינו, איזה מ"מ והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

ער"ח אלול ה'תשס"ז, ברוקלין, נ. י.

שערי אורה

פתח דבר

בוה הננו מו"ל הספר שערי אורה אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי — בהוצאה רביעית עם הוספות.

* * *

הספר שערי אורה מדבר „בעניני“ חנוכה ופורים, שימצא כל אחד ואחד מרגוע לנפשו לפי ערכו ומקומו ושעתו, וחשיבות מיוחדת לו (ולספר שער היחוד) בספרי כ"ק אדמו"ר האמצעי, כי שאר הספרים, כל אחד ואחד מהם נכתב בשביל סוג מיוחד של חסידים, אבל — „הספרים“ שער היחוד ושערי אורה הם כלליים ונכתבו עבור כל החסידים, כי שער היחוד הוא המפתח דתורת החסידות, ושערי אורה הוא האל"ף בי"ת דתורת החסידות“.

* * *

ספר זה נדפס בפעם הראשונה בחיי כ"ק אדמו"ר האמצעי בקאפוסט (בשנת תקפ"ב). אח"ז — ביאהאנניסבורג (בלי הוראת שנת הדפוס), במינכען (תש"ח — פוטוגראפיה מדפוס יאהאנניסבורג).

הוצאה זו היא פוטוגראפיה מדפוס יאהאנניסבורג.

* * *

לדרושים הבאים בספר זה יש להעיר:

לשער החנוכה ד"ה בכ"ה בכסלו — מתורה³ אור פ' וישב ד"ה בכ"ה בכסלו. וקצורים הגהות וביאורים עליו בס' אור התורה. ד"ה רני ושמחי — מתו"א פ' מקץ ד"ה רני ושמחי (השני). סידור שער החנוכה ד"ה רני ושמחי.

(1) מהקדמת הספר.

(2) משיחת כ"ק אדמו"ר מהר"ש, הובאה בקונטרס לימוד החסידות ע' 30.

(3) כידוע דרושי תורה אור הם מאמרי רבנו הזקן שנכתבו (ע"י אחיו

מהר"ל) כמו שנאמרו.

ד"ה כי אתה נרי — מתו"א שם ד"ה כי אתה נרי. הוספות.
הגהות וקיצורים עליו בס' אור התורה.

ד"ה כי עמך מקור — מתו"א שם ד"ה כי עמך מקור.

לשער הפורים ד"ה יביאו לבוש — מתו"א ד"ה יביאו לבוש.
הוספות לתו"א ד"ה ויקח המן.

ד"ה וקבל היהודים — מתו"א ד"ה וקבל היהודים והוספות
לתו"א ד"ה אם ישים אליו.

* * *

בהוספה בסוף הספר באו: א) ספר הקיצורים לשערי אורה' —
אשר לכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע. ב) מפתח ענינים
— שנערך ע"י המו"ל. ג) לוח התיקון. ד) רשימת דפוסי הספר שערי
אורה. ה) פאקסימיליא של השער דהוצאה הראשונה.

מנחם שניאורסאהן

י"ג אלול, ה'תשט"ז, ברוקלין, נ. י.

4) קיצור הפרק ואחריו — תוכנו במילים אחדות. בשנת ה'תש"ח נדפס
בחוברת בפ"ע — בקשר עם הדפסת הספר שערי אורה באותה שנה.

ב"ה.

פ ת ח ד ב ר

על פי האמור בהקדמתי לספרי המאמרים דשנים הקודמות ובהמשך לספר המאמרים ה'תש"ג, הננו מו"ל בזה „ספר המאמרים — ה'תש"ד" והוא כולל מאמרי חסידות של כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע של שנת ה'תש"ד — פרט להמאמרים שנדפסו ב„הקריאה והקדושה“, שכבר הו"ל בספר המאמרים — אידיש.

* * *

המאמרים דחדש תשרי יצאו לאור בשנת ה'תשי"ד — קונטרס קיג — וכן המאמר די"ט כסלו — קונטרס קיד.

* * *

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

כג באלול, ה'תשט"ז, ברוקלין, נ. י.

ב"ה

בזה הננו מו"ל מאמר מכ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע, ד"ה שופטים ושוטרים משנת תרל"ג.

. . .

המאמר שנאמר בש"פ נצבים וילך, כ"ה אלול שנה זו, הוא המאמר שופטים ושוטרים הנדפס בזה – עם איזה שינויים ובהוספת התחלה וסיום.

וע"פ בקשת רבים נמסר תיכף לדפוס ובאו בסוף הקונטרס גם ההתחלה וסיום הנ"ל.

. . .

באו בשולי הגליון, כמו בשאר הוצאותינו, איזה מ"מ והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

מוצאי ש"ק, כ"ה אלול, ה'תשט"ז, ברוקלין, נ.י.

קונטרס קיט - י"ט כסלו

ב"ה

בזה הננו מו"ל הקונטרס — מאמר ליום האור והמאור, הוא י"ט כסלו הבע"ל, החג¹ אשר פדה בשלום נפשינו ואור וחיות נפשינו ניתן לנו.

המאמר נאמר ע"י כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בי"ט כסלו שנת תרע"ח ברוסטוב-דאן, נעתק במימיוגרף בראשית נשיאותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ובשנת ה'תש"ז ניתן — מכ"ק מו"ח אדמו"ר — ללמדו ברבים בקשר עם י"ט כסלו שנה זו, ומאז נודע בשם — פדה בשלום תש"ז²).

כ"ק מו"ח אדמו"ר חלק המאמר לפרקים והוסיף קיצורים לכל פרק, ובשנת תש"ז באופן שונה מאשר בפעם הראשונה.

ובהוספה שבסוף הקונטרס באו חילוקי הפרקים וקיצורים אלו.

* * *

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

* * *

וכמו אשר פדה בשלום נפש בעל השמחה הוא רבנו הזקן — מפני כי ברבים היו עמדו, בשביל³ רבים, שהטיב לרבים —

כן נזכה לקבלת וקליטת פדיו וגאולה זו בפנימיותנו, ע"י עבודה בטוב הכפול⁴ — טוב לשמים וטוב לבריות — וביחוד ע"י הפצת המעינות, מעינות החסידות, חוצה,

כי ע"י הרבצת תורה בכלל והרבצת תורת החסידות בפרט, אשר עי"ז אתהפכא חשוכא לנהורא,

הרי כמו שפדה בשלום נפש דוד מלך ישראל כי ברבים, גם אנשי אבשלום⁵, היו עמדו —

הנה גם כאו"א יפדה נפשו בשלום, ע"י כי ברבים, המלאכים המשמרים⁶ את האדם, יצר הטוב⁷ ויצה"ר יהיו עמדו,

כי ע"י הנ"ל מגביר יצה"ט על יצה"ר וממתיק הגבורות, ואז גם יצה"ר חוזר ונעשה שומר לפרי⁸.

ואז גם בכל עניני עוה"ז — וכללותן בני חיי ומזוני — שלום וברכה,

כי ברבים בסגיאן⁹ עקן הי' עמדנו, הוה מימרי' בסעדנא.

מנחם שניאורסאהן

יד כסלו ה'תשט"ז, ברוקלין, נ. י.

(* בעת ההתועדות דשבת קדש מברכים החדש כסלו ה'תשט"ז נאמר גם כן מאמר זה.

(1) לשון כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע באגרתו הידועה (נדפסה במבוא לקונטרס ומעין ע' טו"ב).

(2) ס' חסידים סתר"ו. צ"צ על התהלים נה, יט.

(3) קדושין מ, א. עיין ג"כ בהוספה שבסוף קונטרס י"ט כסלו תש"ט.

(4) ירושלמי סוטה פ"א ה"ח.

(5) דברים רבה פ"ד, ד.

(6) זח"א קס"ה, ב.

(7) של"ה יט, ב.

(8) תרגום לתהלים נה, יט.

פ ת ח ד ב ר

בזה הננו מו"ל — בהוצאה שני' עם הוספות — את הספר
שארית יהודה אשר לכ"ק הגאון הצדיק הרה"ק ר' יהודא ליב
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, מ"מ ומ"ץ דק"ק יאנאוויטש, אחי הוד
כ"ק רבינו הזקן (בעל התניא והשו"ע) זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

הספר נדפס רק פעם אחת בוויילנא בשנת תר"א.

הוצאה זו היא באופן פוטוגראפי' מהוצאה הקודמת.

* * *

בסוף הספר הוספנו : א) שו"ת שלו שהיו בכתובים עד עתה
ונעתקו כאן בפעם הראשונה מכת"י (כמה מהם מגכת"י ק המחבר).
ב) נוסחא אחרת מאיזו שו"ת שנדפסו בהוצאה הראשונה.
ג) תשובות שלו שנדפסו במקומות שונים. ד) שאלות או תשובות
אלו השייכות להשו"ת של המחבר שנדפסו כאן. ה) פאקסימיליא
מגכת"י ק של המחבר. ו) ציונים והערות. ז) מפתח לחלק השו"ת.

מנחם שניאורסאהן

גר ראשון דחנוכה, ה'תשי"ז, ברוקלין, נ. י.

מאמר ויבא משה בתוך הענן - תרנ"ד

ב"ה.

בוה הננו מו"ל מאמר מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ד"ה ויבא משה בתוך הענן — ש"פ משפטים, תרנ"ד.

* * *

המאמר שנאמר בש"פ משפטים, ש"ק מברכים חדש אדר ראשון שנה זו, הוא המאמר ויבא משה בתוך הענן תרנ"ד הנדפס בזה — עם איזה שינויים והוספות.

* * *

כמו בשאר הוצאותינו, באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מ"מ והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

פורים קטן, אדר ראשון, ה'תשי"ז, ברוקלין, נ. י.

קונטרס קכ - חודש תשרי

ב"ה.

בוה הננו מו"ל הקונטרס לחודש תשרי הבע"ל הכולל מאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע — המשך ראש השנה דשנת ה'תש"ח.

* * *

כמו בשאר ההוצאות באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מראי מקומות והערות מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

מוצש"ק כה' אלול, ה'תשי"ז, ברוקלין, נ. י.

פתח דבר

הננו מו"ל בזה "ספר המאמרים — ה'תש"ח" והוא כולל מאמרי חסידות של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע של שנת ה'תש"ח: המשך ראש השנה (קונטרס קכ) והקונטרסים (נב — ס) שנדפסו לחגים ומועדים דשנת תש"ח.

במנהגי פורים אשר בקונטרס נד — נתוסף ע"פ הנדפס בסוף הרשימות על מגילת אסתר.

* * *

במקום הקדמה בא מכתבי כללי לראש השנה זו.

* * *

ההערות בשולי הגליון הם מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

יב תשרי התשח"י, ברוקלין, נ. י.

מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ז"ל

פתח דבר

ב"ה.

בוזה הננו מו"ל הכרך הראשון) של כתבי-יד של מאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן.

המאמרים שבספר זה הועתקו מביכל הנודע בשם „הר"פ ז"ל", היינו שנעתקו מרשימות-הנחות הרה"ג והרה"ח וכו' וכו' ר' פנחס רייזעס ז"ל משקלאָוו.

* * *

נוסח שער השני „והוא . . . נבג"מ" הועתק משער לקוטי תורה דפוס זיטצמיר, תר"ח — אשר, קרוב לודאי, נערך ע"י כ"ק אדמו"ר ה„צמח צדק“.

* * *

בסוף הספר הוספנו: א) ד"ה כבוד מלכותך יאמרו — נאמר ע"י רבנו הזקן ליל ר"ה תקס"ו. רשימת-הנחת הר"פ, בצירוף הפאקסימיליא של כת"י הר"פ ז"ל. ב) פאקסימיליא מכת"י (מעתיק) ממנו נדפס ספר זה. ג) הערות וציונים מהמו"ל. ד) מפתח.

מנחם שניאורסאהן

י"ד כסלו ה'תשח"י, ברוקלין, נ. י.

1) כרך שני „אתהלך ליאזנא — ירות"ו" — נמצא בדפוס. עוד כרכים יופיעו בקרוב בעז"ה.

מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך - לאזניא

פתח דבר

ב"ה.

בזה הננו מו"ל הכרך השני¹) של כתבי־יד של מאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן.

המאמרים שבספר זה הועתקו מביכל הנודע בשם²) „אתהלך — לאזניא“. היינו „דרושים דלאזניא“ (שנאמרו או נכתבו בהתקופה בה דר רבנו הזקן בלאזניא — עד שנת תקס"א³), והראשון שבביכל זה מתחיל — אתהלך. ביכל זה שהי' באוסף הכתי של כ"ק מו"ח אדמו"ר אינו תח"י. ונעתקו הדרושים מביכל שהי' נמצא בירושלים ת"ו.

* * *

נוסח שער השני „והוא . . . נבג"מ" הועתק משער לקוטי תורה דפוס זיטאמיר, תר"ח — אשר נערך⁴) ע"י כ"ק אדמו"ר ה„צמח צדק“. ה„צמח צדק“.

* * *

הערות וציונים (מהמו"ל) וכן המפתח — באו בסוף הספר.

מנחם שניאורסאהן

י"ט כסלו ה'תשח"י, ברוקלין, נ. י.

1) כרך הראשון „הנחות הרי"ם ז"ל" — יצא לאור זה עתה. עוד כרכים יופיעו בקרוב בעז"ה.

2) כך נרשם גם כן במפתח אוסף הכתי קודש שנערך עוד בחי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) ג"ע.

3) אודות ההעתקה מלאזניא — ראה „התמים" חוברת א' עמוד לד ואלך.

4) אשר נערך — כצ"ל גם בהקדמת הכרך הראשון, והתיבות „קרוב לודאי“

אשר שם — ס"ט.

מאמר זכור את אשר עשה - תרס"ה

ב"ה.

בזה הננו מו"ל מאמר מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ד"ה זכור את
אשר עשה — ש"פ ויקרא, פ' זכור, תרס"ה.

* * *

המאמר שנאמר בש"פ תצוה, פ' זכור, שנה זו, הוא חלק מהמאמר זכור
את אשר עשה — תרס"ה הנדפס בזה — עם איזה שינויים והוספות.

* * *

לתועלת הלומדים, חלקתי את המאמר לפרקים.

כמו בשאר הוצאותינו, באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מ"מ הערות
מהמו"ל.

מנחם שניאורסאהן

מוצאי ש"ק ט' אדר, ה'תשי"ח, ברוקלין, נ. י.

פ ת ה ד ב ר

בזה הננו מוציאים לאור הדפוס בפעם הראשונה את פסקי דינים לכ"ק אדמו"ר האמצעי על שולחן ערוך יורה דעה, הלכות טריפות.

לע"ע, לא נמצא תח"י גוף כתב יד קדש מהנ"ל, כי אם העתקה אחת⁽¹⁾, ולכן אין לתמוה אם, לאחר ההגהה המרובה שהשתדלנו בה, ימצא הלומד איזו פעויות.

בכדי להקל על הלומד ומעיין בפסקי דינים הנ"ל, הצגנו כאן גם פנים השלחן ערוך וכן הבאר הגולה.

* * *

להעיר אשר אדמו"ר האמצעי וכן אדמו"ר הצמח צדק ערכו „פסקי דינים" לשו"ע. ומעין זה הם הגהות הצ"צ על פסקי הרא"ש⁽²⁾ ועוד.

— וקרוב לודאי אשר הנמצא לע"ע, הוא רק חלק ממה שיצא מתחת ידם⁽³⁾ —

ובתוכן וסגנון דומה להם הוא ג"כ הנמצא מאדמו"ר הזקן על שו"ע יו"ד הל' שחיטה, טרפות, נדה.

ועיין הל' ת"ת לאדמו"ר הזקן רפ"ב ורפ"ג, ובהקדמת אדמו"ר האמצעי לשו"ע אדמו"ר הזקן.

* * *

לאחרי סידור פסקי דינים הנ"ל, בא לידי גם פסקי דינים כ"ק אדמו"ר האמצעי על שו"ע אבן העזר, הלכות גיטין, ויודפסו בקרוב איה"ש.

מנחם שניאורסאהן

מוצש"ק ג' כסלו ה'תשי"ט, ברוקלין, נ. י.

(1) תיאור קצר ע"ד העתקה זו — ראה לקמן ע' מט.

(2) נדפסו בשער המילואים לשו"ת הצ"צ חלק החידושים.

(3) בבית רבי ח"ב (ע' 36) כותב, אשר נמצא מאדמו"ר האמצעי ג"כ ערך חיי בוגין על שו"ע אה"ע"ז בכ"י, וגם על הל' נדה נמצא ממנו בכ"י.

ב"ה.

פתח דבר

בחוברת זו באו: (א) מפתח ענינים. (ב) מפתח שמות ספרים ואנשים. (ג) השמטות בלקוטי תורה. (ד) לוח התיקון. (ה) הערות וציונים. (ו) דפוסי הספר לקוטי תורה (רשימה קצרה). (ז) פאקסימיליות: (1) השער דהוצאה הראשונה. (2) השער של ההוספות ללקוטי תורה.

בראש החוברת באה אגרת הקודש מכ"ק מו"ח אדמו"ר ע"ד הדפסת התורה אור ולקוטי תורה¹. ללוח התיקון צרפתי ג"כ "לוח התיקונים" — צילום מהנדפס בהוצאת תרס"ד². כן נדפסו בראש ההערות וציונים, ההערות שנעתקו מגכתי"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב וכ"ק מו"ח אדמו"ר על גליון הלקוטי תורה שלהם³.

הלוח התיקון (החדש) — נערך עפ"י התיקונים של הרה"ח הו"ח וכו' הר"ר אשר ז"ל שו"ב גראצמאן על גליון הלקוטי תורה שלו. וכ"ק מו"ח אדמו"ר אמר, אשר, בכלל, יש לסמוך עליו בזה.

בהערות וציונים" באו ציונים לאותם המאמרים שנדפסו במקום אחר (בשינויים), וכן איזו הערות ומ"מ.
מנחם שניאורסאהן

כ' מנ"א ה'תשי"ט, שנת השבע, ברוקלין, נ. י.

(1) נדפס גם ב"מסתחות והערות" לספר תורה אור.
(2) נדפס גם בהוצאת תש"ח.

הערה: הדפים והעמודים אשר בהמסתחות וכו' — הם על פי הוצאת חילנא תרס"ח. הוצאות הקודמות (לבד הראשונה) וכן שלאח"י — הן כמעט דף על דף דהוצאת תרס"ח.

(*) הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א לאחרי זמן: לאחר ההדפסה, א"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר — שכל ההערות הן של אביו כ"ק אדמו"ר ג"ע (אלא שנכתבו בהפסק זמן רב, ולכן שונה כ"כ הכתב).

פתח דבר

על פי בקשת רבים מו"ל בזה — בהוצאה חדשה ומתוקנת עם הוספות — השלחן ערוך אשר לכ"ק אדמו"ר הזקן — הנודע גם בשם „שלחן ערוך הרב” — אשר זה זמן רב שאזל מן השוק ואינו בנמצא.

שלחן ערוך זה נדפס כמה פעמים¹. הוצאה זו היא פוטוגרפיא מדפוסי ווילנא וברובה — דשנת תרפ"ה. אלא שכמה מטעויות הדפוס תוקנו בפנים הספר. כן באו בהוצאה זו ציוני העמודים, של כל הכרכים, בהמשך אחד.

חלוקת השו"ע בהוצאה זו היא: חלק ראשון — שו"ע או"ח עד אחר הל' ברכת הפירות. חלק שני — כל הל' שבת. חלק שלישי — הל' פסח. חלק רביעי — הל' יום טוב. חלק חמישי — שו"ע יורה דעה. חלק ששי — שו"ע חשן משפט והשאלות ותשובות.

ההוספות הן: א) פסקי רבנו הזקן בסידורו — (נדפסו בסוף כל חלק אליו שייכים) — אשר בכמה דברים הכריע דלא כמ"ש בשו"ע. ויש לנהוג כהסידור מפני שהסידור חובר באחרונה².

ב) בסוף כל חלק — הערות וכו' מאת: כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק"³, כ"ק הרה"ק וכו' יהודא ליב זצ"ל (בעל שארית יהודא)⁴, הרה"ג והרה"ח וכו' מו"ה נחמי ז"ל מדובראוונא, הרה"ג והרה"ח וכו' מו"ה אברהם דוד ז"ל לאוואוט⁵, הרה"ג והרה"ח וכו' מו"ה אליעזר ז"ל ארלאזאראוו⁶, הרה"ג והרה"ח וכו' מו"ה אברהם חיים ז"ל נאה⁷.

ג) בתחלת חלק השאלות ותשובות באה פאקסימיליא של התשובה סימן י"ד מגוף כתי"ק רבנו הזקן⁸.

ד) לאחר חלק ששי בא שער ההוספות, הכולל: א) השמטות בשו"ע רבנו שנשמטו מפני יראת הצענזאר. ב) לוח התיקון. ג) ההסכמות שנדפסו באיזו מההוצאות הקודמות. ד) דפוסי השלחן ערוך (רשימה קצרה). ה) פאקסימיליא משער הוצאה הראשונה של השו"ע.

השו"ת וחדושי כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" אשר נדפסו בהוצאות ווילנא הנ"ל — נשמטו, כי אינם שייכים להשלחן ערוך. וכבר באו בהוצאה החדשה של שו"ת „צמח צדק" וחדושו שיצאה לאור בשנת תש"ו ע"י מערכת „אוצר החסידים" — מוגהים ומתוקנים.

מנחם שניאורסאהן

כד טבת ה'תש"כ, ברוקלין, נ.י.

- 1) רשימה (קצרה) מדפוסי השו"ע — באה בשער ההוספות שבסוף חלק ששי.
- 2) * עד"ו הוא בהוצאות זיטאמיר.
- 3) ראה שו"ת צ"צ האו"ח סי' יח ס"ד. דברי נחמי האו"ח סי' כ"א. שער הכולל פ"א ס"א.
- 4) נלקטו מהשו"ת ופסקי דינים שלו.
- 5) אחי רבנו הזקן — נלקטו מספרו שארית יהודא.
- 6) נלקטו מספרו דברי נחמי.
- 7) נלקטו מספריו שער הכולל ונתיב החיים. וכן מכת"י על גליון השו"ע שלו.
- 8) נעתקו מספרו הגהות אליעזר (פיעטרקוב, תרס"ב).
- 9) נלקטו מספרו פסקי הסידור.
- 10) נדפסה ג"כ בהוצאת מיונכען דשנת תש"ח.

מאמר אחרי מות - תרמ"ט

ב"ה.

על פי בקשת רבים, הננו מו"ל בזה ההמשך הנודע בשם „אחרי מות — תרמ"ט", אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, הכולל (לפחות!) שני מאמרים (: ד"ה אחרי מות. ב) כי כה גו' בורא השמים?).

גוף כתי"ק של המשך זה לא הי' תח"י בעת הדפסת מאמרים אלו, והועתק והוגה על פי שלשה כתבי-יד (של מעתיקים שונים).

• • •

באחת מרשימותיו אודות קיץ תרמ"ט, כתב כ"ק מו"ח ׀דמו"ר :

מאמר הידוע בשם „אחרי מות — רמ"ט", המבאר ענין תהו ותיקון ומעלת רע"ק שנכנס בשלום ויצא בשלום, ושיחה בענין זה בסעודת שבת קדש זה — עושים רושם גדול בין משכילי החסידים ובראשם הרה"ח ר' חיים דוב ווילענסקי והרה"ח ר' אברהם דוב בר' ירמי' מבאברויסק?).

בתור הוספה נדפסו בסוף הקונטרס, שני קטעים שנמצאו לע"ע משיחת שבת קדש הנ"ל!).

• • •

כמו בשאר ההוצאות, באו בשולי הגליון איזה הערות ומראי מקומות.

מנחם שניאורסאהן

יא ניסן, היהשכ"ב, ברוקלין, נ. י.

(1) על פי אורך ההמשך — קרוב לומר שנאמר ביותר משתי פעמים *.
 (2) בשנים מהכתיי נכתבה התחלה זו בתור הגה"ה (הוספה) ומקומה קודם לפרק ה'. וראה בפתח דבר לתורת שמואל שער שני, אשר כמה המשכים נכתבו, ע"י אדמו"ר האומרם, לכתחילה בחטיבה אחת, ורק אחר כך נתוספו, על הגליון או בקונטרס בפ"ע, התחלת וסיום כל דרוש.

(3) הועתק מ„חנוך לנער" ע' 9 בסופו.

(4) הועתקו מ„היום יום" ע' מ, מח"י.

פתח דבר

על פי בקשת רבים, הננו מו"ל בזה, בהוצאה חדשה עם הוספות, ספר המאמרים — קונטרסים, אשר לכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע. בספר זה נכנסו המאמרים (יכן המכתבים) שנדפסו בשורת ה"קונטרסים" בשנות ה'תרפ"ח—ת"ש (קונטרס א—מג"א).

— השיחות שבקונטרסים הנ"ל, נדפסו (בתור הוספה) בהלקוטי דבורים (הוצאת קה"ת — ברוקלין, תשי"ח), ולכן לא נכנסו בספר זה.

* * *

כן הוספנו בסוף הספר גם אלה המאמרים שנדפסו במשך זמן הנ"ל, בחוברת ב"פ"ע, אף שלא נכנסו בשורת הקונטרסים.

לתועלת הלומדים ומעיינים — בא בסוף הספר מפתח ענינים ממאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר — הנ"ל וכן מאלה שנתפרסמו בקופיר עד שנת תש"ב (גם מאיזה משיחותיו ומכתביו).

* * *

הוצאה זו היא פוטוטאט מהמאמרים כפי שנדפסו בשעתם, בזמנים שונים ומקומות שונים, ומזה — שינוי האותיות, שינוי בגודל העמוד וכו'.

לבד קונטרס ב' — (דרושי חתונה—תרפ"ט) — ושלשת המאמרים הראשונים שבהוספה הנ"ל — שנסדרו כעת מחדש.

מנחם שניאורסאהן

חודש ניסן, ה'תשכ"ב, ברוקלין, נ"י.

(1) פרט להקונטרסים יט, כ, לא, אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר לא מסרם לדפוס.

(2) הם — הקונטרסים: יג, טו, טז, כא.

(3) מטעם זה לא נכללו בספר זה הקונטרסים ז, יא, כג (שכולם שיחות). הקונטרס ד' (שיחת שמחת תר"ץ) — נכתב מכ"ק מו"ח אדמו"ר במהדורא תניינא, וכמובן היא נדפסה בהלקויד.

(4) והם: ד"ה גדולים מעשה צדיקים — תרפ"ה; ד"ה ביום השני — תרפ"ה; ד"ה לך אמר לבי — תרצ"ז; ד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו — תרצ"ז.

PREFACE

by the Lubavitcher Rebbe שליט"א

Chassidus in general, and Chabad Chassidus in particular, is an all-embracing world outlook and way of life which sees the Jew's central purpose as the unifying link between the Creator and Creation.¹ The Jew is a creature of "heaven" and of "earth," of a heavenly Divine soul, which is truly a part of G-dliness,² clothed in an earthly vessel constituted of a physical body and animal soul, whose purpose is to realise the transcendency and unity of his nature, and of the world in which he lives, within the absolute Unity of G-d.

The realisation of this purpose entails a two-way correlation: one in the direction from above downward to earth; the other, from the earth upward. In fulfillment of the first, man draws holiness from the Divinely-given Torah and commandments, to permeate therewith every phase of his daily life and his environment—his "share" in this world;³ in fulfillment of the second, man draws upon all the resources at his disposal, both created and man-made, as vehicles for his personal ascendancy and, with him, that of the surrounding world. One of these basic resources is the vehicle of human language and communication.

As the Alter Rebbe, author of the *Tanya*, pointed out in one of his other works,⁴ any of the "seventy tongues" when used as an instrument to disseminate the Torah and Mitzvoth, is itself "elevated" thereby from its earthly domain into the sphere of holiness, while at the same time serving as a vehicle to draw the Torah and Mitzvoth, from above downward, to those who read and understand this language.

* * *

In the spirit of the above-mentioned remarks, the volume presented here—the first English translation of the *Tanya* (Part I) since its first appearance 165 years ago—is an event of considerable importance. It brings this basic work of Chabad philosophy and way of life to a wider range of Jews, to whom the original work presents a language problem or even a barrier. It is thus a further contribution to the "dissemination of the fountains" of Chassidus which were unlocked by Rabbi Israel Ba'al Shem Tov, who envisaged Chassidus as a stream

of "living waters," growing deeper and wider, until it should reach every segment of the Jewish people and bring new inspiration and vitality into their daily lives.

The translation of such a work as the *Tanya* presents a formidable task. As a matter of fact, several unsuccessful attempts had been made at various times in the past to translate the *Tanya* into one or another of the European languages.⁵ It is therefore to the lasting credit of Dr. Nissan Mindel that this task has been accomplished.

Needless to say, translations are, at best, inadequate substitutes for the original. It is confidently hoped, however, that the present translation, provided as it is with an Introduction, Glossary, Notes and Indexes, will prove a very valuable aid to students of Chassidus in general, and of Chabad in particular.

MENACHEM SCHNEERSON

Lag B'Omer, 5722

Notes to Preface

[1] See also *Tanya*, chaps. 36-37.

[2] *Ibid.*, beg. chap. 2.

[3] *Ibid.*, chap. 37.

[4] Torah Or, *Mishpatim*, beg. "Vayyiru . . . k'ma'asei livnas hasapir."

[5] A translation of all the parts of the *Tanya* into Yiddish, by the late Rabbi Uriel Zimmer ן"י was published by Otzar Hachassidim Lubavitch and Kehot Publication Society in 1958. An English translation of the second part of the *Tanya*

appears in *The Way of the Faithful*, by Raphael Ben Zion (Los Angeles, 1945), which leaves much to be desired. A new and revised English translation of it, together with the other parts of the *Tanya* is in preparation by the Kehot Publication Society.*

* Subsequently, the English translations of all five parts of *Tanya* have already been published by the Kehot Publication Society.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב

ב"ה.

פתח דבר

בוה הגנו מו"ל כרך שלישי¹ של מאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן — מאמרי (שנת) "תקס"ב².

המאמרים שבספר זה — שיוצאים לאור כפעם הראשונה — הועתקו מביכל שהוא גוף כתבי-יד קדשו של כ"ק אדמו"ר האמצעי, וכפי הרשום בפנים הכריכה — בגוף כתיב של כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" — כ"י מ"ח תקס"ב.

המאמר הראשון הוא משבת שובה תקס"ב, ומסיים במאמרים של חודש תשרי, כנראה דשנת תקס"ג.

בכמה מקומות בביכל זה תיקן ה"צ"צ — בגוף כתיב — וכן הוסיף הערות והגהות (ונדפסו כאן באותיות איטלקיות מוקפות חצאי ריבוע).

• • •

בכמה מקומות בביכל זה חסרים כמה עמודים, סיום שורות וכו' ונמצא החסר בביכלאך שונים (כתי' מעתיק) — הנה לשלימות הענין ולהקל על הלומד השלמנו בפנים הספר את החסר, אלא שנדפס באותיות דקות מוקפות חצאי ריבוע.

• • •

בגוף כתיב עצמו יש המסק באמצע שורה וכיריב — המורה על התחלת ענין וסעיף וכו' ונדפס כאן בהתחלת שורה באותיות גדולות. אבל

(1) כרך הראשון "הנחות ה"רם ז"ל" וכרך השני "אתהלך — לאוניא" — יצאו לאור בשנת התש"ו.

(2) כתיב קדש של כ"ק רבנו הגדול שהם על סדר השנים — מחיל משנת תקס"ב. והכתבים שקודם לזמן הוא [ברובם] אין כתוב בהם הזמן והעת שנאמרו (כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע — ס' השיחות — תורת שלום ע' 87. וראה ג"כ מכתב כ"ק מ"ח אדמו"ר מיום ח' אלול תרצ"ט [נדפס בסו"ס תורה אור (קה"ת, תש"ז) ע' יט [קמג], ובסי' מפתחות ללקי"ת ע' כג ואילך]. במכתב שני של כ"ק מ"ח אדמו"ר * כותב: ובשנת תקס"ב (אחרי ביאתו [של רבנו הזקן] מספרבורג**) בלאודי התחוק סדר זה [של אמירת ד"ה גם בחול לפני יחידים] בקביעות (בהיותו בביתו) ביום ג' לשבוע, ועל הרוב היו התחלת המאמרים בלשון "להבין" כמו להבין ענין הצמצום*** וכ"י או ביאודי לשונות ומדרש ומארו"ל, והיו נקראים בשם "מארו"ל לבניו".

(3) כן מצאתי כמה פעמים שצרכו הנשיאים מאמרי ר"ה שמחית למאמרי שנה שלפני. ומהם מאמרי אדמו"ר מהר"ש (תרכ"ז-תרכ"ח). מאמרי אדמו"ר מהורש"ב (ר"ה שמחית תרע"ח ותרע"ט).

* נדפס בספר המאמרים ה"תשי"ח ע' 235 (וראה שם בארוכה החל מע' 232).

** בארוכה ע"ז — ראה קונטרס לימוד החסידות.

*** נדפס בספר זה בעמוד רע"ט.

ציוני הסעיפים א, ב, כו' שבכמה מאמרים — נראה שניתוספו לאחר זמן (מהצ"צ ז).

• • •

בספר דרך מצותיך אשר להצ"צ הוסיף החו"ל מאמרים אחדים⁴ משנת תקס"ב שנעתקו מנכת"ק הצ"צ (ובתוספות הגהות וביאורים מהצ"צ). כן בסו"ס פירוש המלות להצ"צ נדפס מאמר ד"ה כי ביום הזה יכפר, תקס"ב. כן נמצאו כמה מאמרי תקס"ב בלקרית — ושם הם בנוסחא אחרינא מכמו שבאו כאן⁵.

• • •

נוסח השער השני "הוא... נבג"מ" הועתק משער לקוטי תורה דפוס זיטאמיר, תר"ח — אשר נערך ע"י כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

• • •

בסוף הספר הוספנו: א) רשימות וציונים בגתית"ק הצ"צ שעל הכריכה בפנים ובעמוד הפנוי שבראש הביכל. ב) עוד מאמרים⁶ הנמצאים בביכלאך אחרים או בדפוס שכתוב עליהם שהם משנת תקס"ב ולא נמצאו בספר זה. ג) עוד הגהות כ"ק אדמו"ר הצ"צ למאמרי תקס"ב — נלקטו מביכלאך שונים⁷. ד) פאקסימיליא מעמוד אחד — בו כתי"ק אדמו"ר האמצעי בתוספת הגהות מאדמו"ר הצ"צ. ה) הערות וציונים (רובם נערכו ע"י הרב התמים ר' יהודא לייב שי' גראנער). ו) רשימה קצרה ע"ד ביכל זה (ע"י הנ"ל).

מנחם שניאורסאהן

כ"ף מנחם אב, ה'תשכ"ד, ברוקלין, נ. י.

4) במרסיות — ראה הערות וציונים אשר בסוף הספר.

5) בס' מאמרי אדה"ז "אתהלך לאזניא" הנ"ל נמצאים מאמרים אחדים שנדפסו בספר זה (בנוסחא אחרינא). ועפ"ז יש לתקן בהנכתב שם במתח דבר שהספר כולל מאמרי אדה"ז עד שנת תקס"א.

6) בכדי שלא לעכב ההדפסה — נדפסו כעת רק חלק מהנ"ל.

מאמר נחמו נחמו עמי - תרכ"ו

פתח דבר

בזה הננו מו"ל את המאמר ד"ה נחמו נחמו עמי אשר לכ"ק אדמו"ר מהר"ש, שאמרו לפני מאה שנה — ש"פ נחמו, שנת ה'תרכ"ו.

קרוב לודאי אשר בחלקו הגדול עכ"פ — הוא מאמר כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק", אשר השנה שנת המאה להסתלקות הילולא שלו, אף שלע"ע לא מצאתיו בין כת"י מאמרי ה"צ.

כמה ענינים ממאמר זה נמצאים (מהם — בתוספת ביאור) בד"ה הגידה לי, להצ"צ (אור התורה ס"פ ואתחנן, ברוקלין, תשכ"ה).

המאמר נדפס בספר המאמרים — תרכ"ו (ברוקלין, תשי"א). נמצא ג"כ בבוך שמע ישראל — שמוטקין (כ"ב, א ואילך).

* * *

בעניני מאמר זה — עיין ג"כ מאמרי רבנו הזקן: ד"ה אשה כי תדור פ"ב המתחיל דהנה כתיב הגידה לי (לקו"ת מטות פג, ג. הגהות וביאורים עליו מה"צמח צדק" (אור התורה פ' מטות)). ד"ה הגידה לי וביאורו (בבוך להבין שורש התומ"צ — פרוס. בבוך ועתה יגדל — זעוין (המאמר וחלק מביאורו)).

* * *

הוספנו בסוף הקונטרס "רישומי דברים" „מכתבי כ"ק אאזמו"ר נ"ע" (—אדמו"ר ה"צ"צ) — ד"ה נחמו נחמו עמי משנת עת"ר אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע².

* * *

בשולי הגליון באו הערות ומראי מקומות להמאמר.

* * *

בקשר לימי נחמו — יש להעיר אשר „המאמר הראשון ששמע (רבנו הזקן — מהה"מ ממעזריטש) הי' נחמו נחמו. ויש בזה ספק אם הוא המאמר הראשון לבואו, או הראשון לאחר השבועיים שהחליט להשאר ונתקשר" [היום יום — י"א מנ"א]. כן אשר „החופשה השני" (של רבנו הזקן) בשנת תקס"א הי' נצחון תורת החסידות ודרכי החסידות ביתר שאת ויתר עז מכמו שהי' בפעם הראשונה (בשנת תקנ"ט — שאז היתה ההלשנה בעיקרה על אדה"ז, וההלשנה דתקס"א היתה בעיקרה על תורת החסידות),

וביום י"א מנ"א תקס"א נסע אדה"ז מפטרבורג לליאדי" [קונטרס לימוד החסידות פ"ו. היום יום ע' 4].

מנחם שניאורסאהן

יא מנחם אב, החשכ"ג, ברוקלין, נ.י.

FOREWORD

The moral person must strive to bring his personal life and daily conduct in full harmony with his convictions; to live up to the standards of morality and ethics which he would like others also to adhere to. This is particularly true of the Jewish religious person, since the Jewish religion is a way of everyday life, and considers the *deed*—the actual conduct in the daily life—as the essential thing and the ultimate purpose of knowledge. The Chasidic philosophy goes a step further. While considering the deed essential, it demands that the deed be permeated with vitality and inwardness. Insisting that there can be no substitute for the actual fulfillment of duty, Chasidus insists at the same time that such action be animated; that the act have a “soul.” It is only on this level that a person can achieve true harmony in every aspect of his daily life, physical, emotional and intellectual; harmony of all his “components”—his Divine soul, animal soul and physical body, as well as harmony with the world in which he lives.

As one studies the biography of the Alter Rebbe, the exponent of the Chasidic teachings of the Baal Shem Tov and the founder of the Chabad school of Chasidus, one cannot but marvel at the complete accord between his personal life and his philosophy and teachings. Indeed, he was the living embodiment of all that he taught, and more. It is for this reason also that we find him to be a person of many accomplishments, down to small detail. He strove to develop himself in every way. From his very early youth he was known to recite his daily prayers with the *kavanot* of the saintly *SheLoH* (Rabbi Isaiah Hurwitz), based on the Kabbala of the *Ari HaKadosh* (Rabbi Yitzchok Luria), and all his daily activities were deeply probed and carefully measured.

Making *Ahavat Yisrael*—in its immediate application in actual practice—a cornerstone of his ethical system, he misses no opportunity of applying it in his own life. Thus, no sooner does he come in possession of a sum of money (quite substantial in those days), than he dedicates *all* of it, in accordance with a prior stipulation, as a fund for constructive economic help to needy families. He was the *Baal Kore'*, reading the Torah in his congregation, with particular attention to pronunciation and grammatical rules; he was also the *Baal Toke'a*, sounding the *shofar* on Rosh Hashanah. In composing his *Shulchan Aruch*, he personally checked and counterchecked weights and measures defined by Jewish Law. He studied algebra, geometry and astronomy in order not to have to rely on others in making calculations essential to the study of the Talmud and the making of legal decisions. Knowing the value of *neginah* in the attainment of *devekut*, he himself composed *nigunim* and sang them with soulful ecstasy. Meticulous in all his ways, he sifted scores of prayer books (according to one tradition—no less than sixty different versions) to produce a prayer book punctilious in version and grammar.

The English reader is now fortunate in having been given access to both the philosophy and biography of the Alter Rebbe, in whom, as already mentioned, the former is fully reflected in the latter, for his life was a living example of what he taught; and both complemented each other. In regard to the philosophy, the student of Chabad is no longer dependent upon secondary sources (which are in any case very scarce). He can study the basic work of Chabad, the *Likutei Amarim (Tanya)* in English translation. As for the life-story of the author, the present volume fills a longfelt need, for it is the first comprehensive biography of the Alter Rebbe in the English language.

Dr. Nissan Mindel, who has the distinction and the *zechut* of being the first to introduce the classic of Chabad philosophy, the *Likutei Amarim (Tanya)* of the Alter Rebbe, to the serious minded student who finds it easier to study it in English than in the Hebrew original, has now followed it up with another "first," the present biographical volume. For this noteworthy contribution the author and the Chabad Research Center are to be highly commended.

MENACHEM SCHNEERSON

לקוטי לוי יצחק הערות על ספר התניא

פתח דבר

ב"ה.

ת"ל שזכיתי זכות רבה ונפלאה והגיעו לידי כמה מכתבי אאמור"ר וכן ספרים אחדים, אשר אמי מורתי הרבנית מרת חנה בת הרה"ג והרה"ח וכו' הרב מאיר שלמה הביאה אותם אליו, כאשר קבלה הרשיון לנסוע להעידה לשם הגלה ולהיות שם אתו עמו.

ומהם — אשר רשם הערות קצרות על גליון הספר.

זמור"ל בזה ההערות על ס' התניא. ובתור הקדמה: (א) תמונה — כנראה בזמן היותו בגלות ציאיילי. (ב) רשימת אאמור"ר ע"ד שמו, המאסר והגלות. בסוף הספר באו: (א) ראשי פרקים מדברי ימי חייו — כפי שנרשמו בשלהי שנת ה'תש"ד ע"י החפץ (באותו שעה) בעילום שמו. (ב) פאקסימיליא מרשימת אאמור"ר הנ"ל. (ג) פאקסימיליא מעמוד אחד של ס' התניא הנ"ל.

מנחם שניאורסאהן

ריח מנחם אב, ה'תשל"ג, ברוקלין, נ.י.

לקוטי לוי יצחק הערות לספר הזהר - בראשית

פתח דבר

ב"ה.

ת"ל שזכיתי זכות רבה ונפלאה והגיעו לידי כמה מכתבי אאמור"ר וכן ספרים אחדים, אשר אמי מורתי הרבנית מרת חנה בת הרה"ג והרה"ח וכו' הרב מאיר שלמה הביאה אותם אליו, כאשר קבלה הרשיון לנסוע להעיררה לשם הגלה ולהיות שם אתו עמו.

ומהם — אשר רשם הערות קצרות על גליון הספר.

זמור"ל בזה ההערות על ס' הזהר (בראשית). ובתור הקדמה: (א) תמונה — כנראה בזמן היותו בגלות ציאיילי. (ב) רשימת אאמור"ר ע"ד שמו, המאסר והגלות.

בסוף הספר באו: (א) ראשי פרקים מדברי ימי חייו — כפי שנרשמו בשלהי שנת ה'תש"ד ע"י החפץ (באותו שעה) בעילום שמו. (ב) פאקסימיליא מרשימת אאמור"ר הנ"ל. (ג) פאקסימיליא מעמוד אחד של ס' הזהר הנ"ל.

מנחם שניאורסאהן

ריח מנחם אב, ה'תשל"ג, ברוקלין, נ.י.

לקוטי לוי יצחק
הערות לספר הזהר - שמות-דברים

פתח דבר

ב"ה.

ת"ל שזכיתי זכות רבה ונפלאה והגיעו לידי כמה מכתבי אמו"ר וכן ספרים אחדים,

אשר אמי מורתי הרבנית מרת חנה בת הרה"ג והרה"ח וכו' הרב מאיר שלמה הביאה אותם אליו, כאשר קבלה הרשיון לנסוע להעיירה לשם הגלה ולהיות שם אתו עמו,

ובהם — אשר רשם הערות קצרות על גליון הספר.

ומו"ל בזה ההערות על ס' הזהר* (שמות—דברים)**.

מנחם שניאורסאהן

פורים. שנת כ"ז תש"א. ברוקלין, ניו

(*) על חלק בראשית נדפס כבר (קה"ת, תשל). בחלק הנ"ל נדפסו ג"כ: א) תמונתו. ב) רשימת אמו"ר ע"ד שמו, המאסר והגלות. ג) ראשי פרקים מדברי ימי חייו. ד) פאקסימיליא מרשימת אמו"ר הנ"ל. ה) פאקסימיליא מעמוד אחד של ס' הזהר הנ"ל.
 כו נדפסו ההערות על ס' התניא (קה"ת, תשל).
 (**) הערת המו"ל להוצאה שלישית — תשמ"ה: בהוצאה זו, נתתקנו כמה מטעויות הדפוס. ההשמטות לחלק א' (שנדפסו בהוצאות הקודמות בסוף כרך זה) נדפסו בסוף ההערות לזח"א.

תורת לוי יצחק חידושים וביאורים לש"ס משנה וגמרא

ב"ה.

פתח דבר

ת"ל שזכיתי זכות רבה ונפלאה והגיעו לידי כמה מכתבי אאמו"ר וכן ספרים
אתדים,

אשר אמי מורתי הרבנית מרת חנה בת הרה"ג והרה"ח וכו' הרב מאיר שלמה
הביאה אותם אליו, כאשר קבלה הרשיון לנסוע להעיררה לשם הגלה ולהיות שם אתו
עמו.

ובהם — חידושים וביאורים על ש"ס משנה וגמרא.

ומו"ל בזה • חידושים וביאורים אלו ••.

מנחם שניאורסאהן

כ"ף מנחם אב, שנת כ"י תש"א, ברוקלין, נ"י.

•) כן נדפסו הערות שרשם אאמו"ר: על ס' התניא (קה"ת, תשל"י); על ס' הזהר — בראשית (קה"ת, תשל"י). (בשני ספרים הנ"ל נדפסו ג"כ: א) תמונתו. ב) רשימת אאמו"ר ע"ד שמו, המאסר והגלות. ג) ראשי פרקים מדברי ימי חייו. ד) פאקסימיליא מרשימת אאמו"ר הנ"ל. ה) פאקסימיליא מעמוד אחד של ס' התניא- הזהר עליו רשם הערות קצרות על גליון הספר): שמות—דברים (קה"ת, תשל"א).

••) הערת המו"ל להוצאה שלישית — תשמי"ה: בסוף הכרך נתוספו ב' רשימות על מס' גיטין. רשימה הראשונה (בכתי"י) היא בניר בעל ד' עמודים (נדפסה בחוברת יחד עם הערות ליל"ש (קה"ת, תשל"ט)); רשימה השני' — היא בקונטרס בן כ"ד עמודים (ונדפסה בחוברת (עם הוספות) קה"ת, תשמ"א).

גם נתתקנו בהוצאה זו כמה מטעויות הדפוס.

לקוטי לוי יצחק על פסוקי תנ"ך ומחז"ל

פתח דבר

ב"ה.

ת"ל שזכיתי זכות רבה ונפלאה והגיעו לידי כמה מכתבי אאמור"ר וכן ספרים אחדים,

אשר אמי מורתי הרבנית מרת חנה בת הרה"ג ורה"ח וכו' הרב מאיר שלמה הביאה אותם אליו, כאשר קבלה הרשיון לנסוע להעיררה לשם הגלה ולהיות שם אתו עמו.

ובהם — אשר רשם הערות קצרות על גליון הספר.

ומו"ל בזה חידושים וביאורים על פסוקי תנ"ך ומחז"ל.¹

וכן גם² כמה ממכתביו ואגרות³ — שזכיתי לקבל ממנו בשנות תפר"ח—תרצ"ט — שתוכנם חידושים וביאורים בתורת הנגלה ותורת הנסתר*.

מנחם שניאורסאהן

עש"ק מברכים חדש מנחם אב, ה'תשל"ב,
ברוקלין, נ. י.

- (1) שלא נכנסו בס' תורת לוי יצחק — חידושים וביאורים על ש"ס משנה וגמרא (קה"ת, תשל"א).
- (2) נוסף על הנ"ל הו"ל הערות שרשם אאמור"ר: על ס' התניא (קה"ת, תשל"ל); ס' הוהר — בראשית (קה"ת, תשל"ל)
- בשני ספרים הנ"ל נדפסו ג"כ: (א) תמונתו. (ב) רשימת אאמור"ר ע"ד שמו, המאסר והגלות. (ג) ראשי פרקים מדברי ימי חייו. (ד) פאקסימיליא מרשימת אאמור"ר הנ"ל. (ה) פאקסימיליא מעמוד אחד של התניא (הוהר) עליו רשם הערות קצרות על גליון הספר — שמות—דברים (קה"ת, תשל"א).
- (3) בשולי מכתבים אחדים — באו הערות קצרות שציינתי באותה שעה.
- (*) הערת המו"ל להוצאה שלישית — תשמ"ה:
- בסוף הכרך נדפסו: (א) רשימה שנתגלתה בחבילת כתי" שונים ובה (א) פירוש בתהלים (לה, כו), (ב) בעניני פורים. הרשימה היא בנייר בן ד' עמודים. (נדפסה בחוברת בפ"ע קה"ת, תשמ"ג).
- (ב) הערות לילקוט שמעוני — רשומות על גליון דהיליש דפוס נ"י. שנת תרפ"ו (נדפסה בחוברת) עם הערות על מס' גיטין (קה"ת, תשל"ט).
- (ג) תשובה (בענין גט).
- (ד) הודעת ב"ד (בהנ"ל).
- (ה) מכתב המלצה.
- (ו) פאקסימיליות מגוכתי"ק (דהוספות הנ"ל ג"ה).
- כל הנ"ל ג"ו נדפסו בחוברת עם רשימה על מס' גיטין (קה"ת, תשמ"א).
- בסוף הכרך — לוח התיקון (בדרך אפשר).

(*) הרשימה עצמה נדפסה בסוף ס' תורת לוי"צ — הוצאה שלישית. לוח התיקון לס' לקלוי"צ — הערות לס' התניא שנדפסה בחוברת לא נשתק כאן, כי תוקנו הטה"ד בהוצאה שלישית דס' לקלוי"צ — הערות לס' התניא (קה"ת, תשמ"ג).

תורת לוי יצחק חידושים וביאורים לילקוט שמעוני ולגיטין

פתח דבר

ב"ה.

ת"ל שזכיתי זכות רבה ונפלאה והגיעו לידי כמה מכתבי אאמו"ר וכן ספרים אחדים,

אשר אמי מורתי הרבנית מרת חנה בת הרה"ג והרה"ח וכו' הרב מאיר שלמה הביאה אותם אליו, כאשר קבלה הרשיון לנסוע להעיירה לשם הגלה ולהיות שם אתו עמו.

ובהם – אשר רשם הערות קצרות על גליון הספר.

ומו"ל בזה חידושים וביאורים על: (א) ילקוט שמעוני. (ב) מסכת גיטין.

ההערות ליל"ש – רשומות על גליון דהיל"ש דפוס נ. י. שנת תרפ"ו. הרשימה למס' גטין – היא בנר בעל ד' עמודים.²

מנחם שניאורסאהן

ט"ז שבט, ה'תשל"ט.

ברוקלין, נ. י.

(1) שלא נכנסו בס' תורת לוי יצחק – חידושים וביאורים על ש"ס משנה וגמרא (קה"ת, תשל"א); וגם לא בס' לקוטי לוי יצחק – ליקוטים על פסוקי תנ"ך ומחז"ל (קה"ת, תשל"ב).

(2) נוסף על הנ"ל הערות שרשם אאמו"ר: על ס' התניא (קה"ת, תשל"ל); ס' הזהר – בראשית (קה"ת, תשל"ל)

– בשני ספרים הנ"ל נדפסו ג"כ: (א) תמונתו. (ב) רשימת אאמו"ר ע"ד שמו, המאסר והגלות. (ג) ראשי פרקים מדברי ימי חייו. (ד) פאקסימיליא מרשימת אאמו"ר הנ"ל. (ה) פאקסימיליא מעמוד אחד של התניא (הזהר) עליו רשם הערות קצרות על גליון הספר – שמות דברים (קה"ת, תשל"א).

תורת לוי יצחק חידושים וביאורים למס' גיטין - עם הוספות

פתח דבר

ב"ה.

ת"ל שזכיתי זכות רבה ונפלאה והגיעו לידי כמה מכתבי אאמו"ר וכן ספרים אחדים,

ומו"ל בזה חידושים וביאורים על מסכת גיטין; עם הוספות: א) תשובה. ב) הודעת ב"ד. ג) מכתב המלצה. ד) לוח התיקון לס' לקוטי לוי יצחק – הערות לס' התניא.

הרשימה למס' גיטין — היא בקונטרס בן כ"ד עמודים².

מנחם שניאורסאהן

י"ג אייר ה'תשמ"א.

ברוקלין, נ. י.

1) שלא נכנסו בס' תורת לוי יצחק – חידושים וביאורים על ש"ס משנה וגמרא (קה"ת, תשל"א) ובהוספה א' (קה"ת, תשל"ט); וגם לא בס' לקוטי לוי יצחק – ליקוטים על פסוקי תנ"ך ומחז"ל (קה"ת, תשל"ב).

2) נוסף על הנ"ל הערות שרשם אאמו"ר: על ס' התניא (קה"ת, תשל"ג); ס' הזהר – בראשית (קה"ת, תשל"ד)

– בשני ספרים הנ"ל נדפסו ג"כ: א) תמונתו. ב) רשימת אאמו"ר ע"ד שמו, המאסר והגלות. ג) ראשי פרקים מדברי ימי חייו. ד) פאקסימיליא מרשימת אאמו"ר הנ"ל. ה) פאקסימיליא מעמוד אחד של התניא (הזהר) עליו רשם הערות קצרות על גליון הספר – שמות דברים (קה"ת, תשל"א).

תורת לוי יצחק חידושים וביאורים לתהלים ולפורים

פתח דבר

ב"ה.

ת"ל שזכיתי זכות רבה ונפלאה והגיעו לידי כמה מכתבי אאמו"ר וכן ספרים אחדים בהערות שלו וכו' על הגליון*.

ומו"ל בזה רשימה שנתגלתה ז"ע בחבילת כת"י שונים ובה א) פירוש בתהלים (לה, כז), ב) בעניני פורים.

הרשימה היא הנייר בן ד' עמודים.

מנחם שניאורסאהן

ז' אדר ה'תשמ"ג.

ברוקלין, נ. י.

* נדפסו ע"ע בשם תורת לוי יצחק – חידושים וביאורים על ש"ס משנה וגמרא (קה"ת, תשל"א) ובהוספה א' (קה"ת, תשל"ט); הוספה ב' (קה"ת, תשמ"א).

ובשם לקוטי לוי יצחק: הערות שרשם אאמו"ר: על ס' התניא (קה"ת, תשל"ל); על ס' הזהר – בראשית (קה"ת, תשל"ל)

– בשני ספרים הנ"ל נדפסו ג"כ: א) תמונתו. ב) רשימת אאמו"ר ע"ד שמו, המאסר והגלות. ג) ראשי פרקים מדברי ימי חייו. ד) פאקסימיליא מרשימת אאמו"ר הנ"ל. ה) פאקסימיליא מעמוד אחד של התניא (הזהר) עליו רשם הערות קצרות על גליון הספר – על ס' הזהר שמת-דברים (קה"ת, תשל"א). ליקוטים על פסוקי תנ"ך ומחזיל (קה"ת, תשל"ב).

ספרי כ"ק אדמו"ר הזקן

38 לקוטי אמרים - תניא
150 לקוטי אמרים - תניא
154 לקוטי אמרים - תניא [פורמט כיס]
190 LIKUTEI AMARIM TANYA - לקוטי אמרים תניא
46 שלחן ערוך אדמו"ר הזקן
187 שלחן ערוך אדמו"ר הזקן
50 תורה אור
166 תורה אור
51 לקוטי תורה
183 מאמרי אדמו"ר הזקן - אתהלך - לאזניא
182 מאמרי אדמו"ר הזקן - הנחות הר"פ ז"ל
192 מאמרי אדמו"ר הזקן - תקס"ב
165 מאמר ציון במשפט תפדה
[152 מפתחות לספר התניא
[158 מפתחות והערות לספר תורה אור
[186 מפתחות והערות לספר לקוטי תורה
[51 הגהות כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע על הלקו"ת
[195 RABBI SHNEUR ZALMAN OF LIADI - A BIOGRAPHY]

ספרי כ"ק אדמו"ר האמצעי

43 שערי אורה
174 שערי אורה
47 נר מצוה ותורה אור - שער האמונה ושער היחוד
167 דרך חיים
34 שערי תשובה
42 עטרת ראש
28 אמרי בינה
171 ביאורי הזהר
29 פירוש המלות - מהדורא בתרא

32.....	בד קודש
35.....	תורת חיים - שמות
28.....	תורת חיים - בראשית
185.....	פסקי דינים - יורה דעה
169.....	מאמר מזמור שיר ליום השבת
[44.....	ספר הקיצורים - שערי אורה

ספרי כ"ק אדמו"ר הצמח צדק

145.....	דרך מצותיך - טעמי המצות
160.....	ספר החקירה - דרך אמונה
53.....	קיצורים והערות לספר לקוטי אמרים
21.....	צמח צדק - שו"ת אורח חיים
22.....	צמח צדק - פסקי דינים
66.....	אור התורה - שמות
109.....	רשימות על מגילת איכה
135.....	רשימות על מגילת איכה - מילואים
166.....	רשימות על מגילת אסתר
90.....	מאמר ברוך שעשה ניסים
173.....	מאמר והי' עקב תשמעון
[30.....	הוספה לספר דרך מצותיך - טעמי המצות
[21.....	הערות לספר צמח צדק - שו"ת אורח חיים
[54.....	הערות וציונים לספר קיצורים והערות לספר לקוטי אמרים
[21.....	ראשי פרקים מתולדות אדמו"ר הצמח צדק

ספרי כ"ק אדמו"ר מוהר"ש

93.....	לקוטי תורה - תורת שמואל - ספר תרכ"ו
116.....	לקוטי תורה - תורת שמואל - ספר תרכ"ז
15.....	לקוטי תורה - תורת שמואל - והחרים - תרל"א
23.....	לקוטי תורה - תורת שמואל - מים רבים - תרל"ו

20.....	לקוטי תורה - תורת שמואל - וככה - תרל"ז
194.....	מאמר נחמו נחמו עמי - תרכ"ו
177.....	מאמר שופטים ושוטרים
172.....	מאמר לא יצא האיש לא בסיף
[36.....	[ספר התולדות - אדמו"ר מהר"ש
[36.....	[רשימת מאמרי דא"ח של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע

ספרי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב

27.....	תורת שלום - ספר השיחות
9.....	קונטרס ומעין
25.....	קונטרס עץ החיים
26.....	קונטרס העבודה
10.....	חנוך לנער
188.....	מאמר אחרי מות - תרמ"ט
180.....	מאמר ויבא משה בתוך הענן - תרנ"ד
147.....	מאמר והוא כחתן - תרנ"ז
55.....	מאמר החלצו - רנ"ט
138.....	מאמר והוא עומד עליהם - תרס"ג
184.....	מאמר זכור את אשר עשה - תרס"ה
149.....	מאמר זכור הוי' - עטר"ת
122.....	מאמר סמוכים לעד - פר"ת
51.....	הגהות כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע על הלקו"ת
[62.....	[מפתח ספרי מאמרי ודרושי אדמו"ר מהורש"ב

ספרי כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ

189.....	ספר המאמרים - קונטרסים
31.....	ספר המאמרים - אידיש
110.....	ספר המאמרים - קיץ ה'ש"ת
140.....	ספר המאמרים - ה'תש"ג

176.....	ספר המאמרים - ה'תש"ד
181.....	ספר המאמרים - ה'תש"ח
132.....	ספר המאמרים - ה'תש"ט
94.....	ספר המאמרים - ה'תש"י
125.....	ספר המאמרים - ה'תשי"א
41.....	ספר השיחות - קייץ ה'ש"ת
37.....	ספר הזכרונות - ליובאוויטשער רבינ'ס זכרונות
56.....	LUBAVITCHER RABBI'S MEMOIRS
44.....	ספר הקיצורים - שערי אורה
142.....	קובץ מכתבים א [הוצאה שלישית - עם הוספות]
4.....	קובץ מכתבים ב
73.....	קובץ מכתבים ג
24.....	קונטרס תורת החסידות
40.....	קונטרס לימוד החסידות
14.....	קונטרס ביקור שיקאגא
13.....	קונטרס מה - ח"י אלול ה'תש"ג
48.....	קונטרס נד - פורים ה'תש"ח
48.....	קונטרס נה - ב' ניסן ה'תש"ח
49.....	קונטרס נו - חג הפסח התש"ח
49.....	קונטרס נז - ל"ג בעומר ה'תש"ח
52.....	קונטרס נח - חג השבועות ה'תש"ח
52.....	קונטרס נט - חג הגאולה יבי"ג תמוז ה'תש"ח
54.....	קונטרס ס - חי אלול ה'תש"ח
57.....	קונטרס סא - י"ט כסלו ה'תש"ט
58.....	קונטרס סב - י"י"ג שבט ה'תש"ט
59.....	קונטרס סג - פורים ה'תש"ט
59.....	קונטרס סד - ב' ניסן ה'תש"ט
60.....	קונטרס סה - חג הפסח ה'תש"ט
61.....	קונטרס סו - חג השבועות ה'תש"ט
61.....	קונטרס סז - חג הגאולה י"בי"ג תמוז ה'תש"ט
64.....	קונטרס סח - ח"י אלול ה'תש"ט
64.....	קונטרס סט - ראש השנה ה'תש"י

- קונטרס ע - מאמרים א) שבת תשובה ה'תש"י ב) מוצאי יוהכ"פ ה'תש"י ... 64
- קונטרס עא - מאמרים א) י"ג תשרי ה'תש"י ב) חג הסוכות ה'תש"י 65
- קונטרס עב - שמע"צ ושמח"ת ה'תש"י 65
- קונטרס עג - י"ט כסלו ה'תש"י 65
- קונטרס עד - י"ג שבט ה'תש"י 67
- קונטרס עה - פורים ה'תש"י 69
- קונטרס עו - ב' ניסן ה'תש"י 71
- קונטרס עז - חג הפסח 72
- קונטרס עח - ל"ג בעומר 74
- קונטרס עט - חג השבועות 75
- קונטרס פ - חג הגאולה יב-יג תמוז 76
- קונטרס פא - ח"י אלול 77
- קונטרס פב - ראש השנה 79
- קונטרס פג - מאמרים א) שבת תשובה ב) מוצאי יוהכ"פ 81
- קונטרס פד - חג הסוכות 83
- קונטרס פה - שמע"צ-שמח"ת 85
- קונטרס פו - מאמרים 87
- קונטרס פז - י"ט כסלו 88
- קונטרס פח - מאמר 91
- קונטרס פט - פורים 97
- קונטרס צ - ב' ניסן 99
- קונטרס צא - חג הפסח 101
- קונטרס צב - חג השבועות 105
- קונטרס צג - חג הגאולה יב-יג תמוז 107
- קונטרס צד - ח"י אלול 113
- קונטרס צה - ראש השנה 115
- קונטרס צו - א) שבת תשובה ב) מוצאי יוהכ"פ 117
- קונטרס צז - מאמרים א) י"ג תשרי ב) חג הסוכות 118
- קונטרס צח - שמע"צ-שמח"ת 120
- קונטרס צט - י"ט כסלו 123
- קונטרס ק - פורים 126
- קונטרס קא - ב' ניסן 128

- 130..... קונטרס קב - חג הפסח
- 133..... קונטרס קג - חג הגאולה יב"ג תמוז
- 137..... קונטרס קד - ח"י אלול
- 139..... קונטרס קה - מאמר אין הקב"ה בא בטרוניא - תרפ"ה
- 141..... קונטרס קו - מאמר ואתם הדבקים - תרפ"ד
- 141..... קונטרס קז - ב' ניסן
- 143..... קונטרס קח - ל"ג בעומר
- 144..... קונטרס קט - חג השבועות
- 146..... קונטרס קי - מאמר אשר ברא - תרח"ץ
- 147..... קונטרס קיא - חג הגאולה יב"ג תמוז
- 151..... קונטרס קיב - חי אלול
- 151..... קונטרס קיג - חודש תשרי
- 155..... קונטרס קיד - י"ט כסלו
- 157..... קונטרס קטו - חודש תשרי
- 159..... קונטרס קטז - י"ט כסלו
- 163..... קונטרס קיז - חג הפסח
- 168..... קונטרס קיח - חודש תשרי
- 178..... קונטרס קיט - י"ט כסלו
- 180..... קונטרס קכ - חודש תשרי
- 8..... לקוטי דיבורים לקוט כג - חג הפסח ה'תש"ג
- 39..... לקוטי דיבורים לקוט כז - י"ב תמוז, ה'תש"ז
- 58..... לקוטי דיבורים לקוט כח - כ"ד טבת, ה'תש"ט
- 60..... לקוטי דיבורים לקוט ל - ל"ג בעומר, ה'תש"ח
- 68..... לקוטי דיבורים לקוט לא - י"ט כ כסלו, ה'תש"י
- 92..... לקוטי דיבורים לקוט לב - כ"ד טבת
- 103..... לקוטי דיבורים לקוט לג - ל"ג בעומר, ה'תש"ד
- 134..... לקוטי דיבורים לקוט לד - רשימת המאסר חלק ראשון
- 148..... לקוטי דיבורים לקוט לה - רשימת המאסר חלק שני
- 155..... לקוטי דיבורים לקוט לו - רשימת המאסר חלק שלישי
- 164..... לקוטי דיבורים לקוט לז - רשימת המאסר חלק רביעי
- 131..... שיחה - י"ב-כ' אדר תרצ"ד

ספרי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

7	היום יום
5	לוח שנת ה'תש"ג
11	ילקוט יומי שנת ה'תש"ד
152	מפתחות לספר התניא
158	מפתחות והערות לספר תורה אור
186	מפתחות והערות לספר לקוטי תורה
30	הוספה לספר דרך מצותיך - טעמי המצות
54	הערות וצינונים לספר קיצורים והערות לספר לקוטי אמרים
21	הערות לספר צמח צדק - שו"ת אורח חיים
21	ראשי פרקים מתולדות אדמו"ר הצמח צדק
36	ספר התולדות - אדמו"ר מהר"ש
36	רשימת מאמרי דא"ח של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע
62	מפתח ספרי מאמרי ודרושי אדמו"ר מהורש"ב

ספרי כ"ק הרה"ק ר' לוי יצחק

197	לקוטי לוי יצחק - הערות על ספר התניא
197	לקוטי לוי יצחק - הערות לספר הזהר - בראשית
198	לקוטי לוי יצחק - הערות לספר הזהר - שמות-דברים
200	לקוטי לוי יצחק - על פסוקי תנ"ך ומחז"ל
203	תורת לוי יצחק - חידושים וביאורים לתהלים ולפורים
199	תורת לוי יצחק - חידושים וביאורים לש"ס משנה וגמרא
201	תורת לוי יצחק - חידושים וביאורים לילקוט שמעוני ולגיטין
202	תורת לוי יצחק - חידושים וביאורים למס' גיטין - עם הוספות

ספרים שונים

70	מענה לשון
179	שארית יהודה

95	קב נקי
156	פלח הרמון - בראשית
162	פלח הרמון - שמות
96	מאמרי השתטחות
63	שדי חמד [כרכים א-ט]
136	שדי חמד [כרך יו"ד]
111	קובץ ליקוטי דינים
195	RABBI SHNEUR ZALMAN OF LIADI - A BIOGRAPHY